

Tapahumat ja maantiet

Tapahtumat ja maantiet

Liikenneviraston ohjeita 3/2017

Kannen kuva: AKK Sports Oy / Taneli Niinimäki

Verkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)

ISSN-L 1798-663X

ISSN 1798-6648

ISBN 978-952-317-348-4

Liikennevirasto

PL 33

00521 HELSINKI

Puhelin 0295 34 3000

Vastaanottaja
ELY-keskukset, oikeuspalvelut

Säädösperusta
Laki Liikennevirastosta 2 §
Tieliikennelaki 50 §, 51 §
Tieliikenneasetus 5. Luku (31–45 §, 55 §)

Korvaa
Yleisten teiden erikoiskäyttö, TIEL 2120006, Tielaitos 1997

Kohdistuvuus
ELY-keskukset

Voimassa
1.2.2017 alkaen toistaiseksi

Asiasanat
Tapahtumat, yleisötilaisuudet, kilpailut, tiet, liikenteenohjaus, liikenne, tiedotus, ohjeet

Tapahtumat ja maantiet

Tätä ohjetta noudatetaan, kun järjestetään maanteillä nopeuskilpailuja, yleisötilaisuuksia tai muita suunniteltuja tapahtumia, jotka vaikuttavat tavanomaista yleistä liikennettä enemmän maanteiden liikenteeseen tai maanteiden teialueilla sijaitseviin rakenteisiin.

Ohjeessa kuvataan eri toimijoiden toimivalta ja vastuut, lupa- ja ilmoitusmenettelyt sekä annetaan ohjeita ja suosituksia tilapäisten liikennejärjestelyjen ja niiden pystytysrakenteiden toteutukseen. Asiaa käsittelevä viranomainen voi määrätä osan suosituksista sitoviksi.

Tekninen johtaja Markku Nummelin

Yksikön päällikkö Kari Lehtonen

*Ohje hyväksytään sähköisellä allekirjoituksella.
Merkintä sähköisestä allekirjoituksesta on viimeisellä sivulla.*

LISÄTIETOJA
Kari Keski-Luopa
Keski-Suomen ELY-keskus
puh. 0295 024 690

Esipuhe

Erilaiset tapahtumat voivat aiheuttaa maanteiden liikenteeseen tilapäisiä häiriöitä. Joidenkin aiottujen tapahtumien toteuttaminen voi olla kokonaan riippuvainen siitä, että voiko maantien teialueeseen tai sen liikenteeseen kohdistaa tapahtuman järjestäjän aikomia tilapäisiä toimenpiteitä. Joillakin tapahtumilla taas ei ole mitään erityistä vaikutusta maantiehen tai sen liikenteeseen. Tapahtuman tilapäistä liikennevaikutusta ennustamalla voidaan arvioida tarvetta ennalta tiedottaa yleiselle liikenteelle esimerkiksi tapahtuman todennäköisesti aiheuttamasta laaja-alaisesta liikenteen ruuhkautumisesta. Häiriövaikutuksiltaan ääripäätä edustavat tapahtumat, joiden toteuttaminen edellyttää maantien tilapäistä sulkemista yleiseltä liikenteeltä tai joiden arvioidaan houkuttelevan tapahtumapaikalle huomattavan määrän osallistujia.

Tämän työn yhteydessä on kartoitettu tyypillisimpiä toistuvasti järjestettäviä tapahtumia hahmottamaan sitä ajoittain toistuvaa mutta luonteeltaan tilapäistä tarvetta, jonka tapahtumien järjestäminen aiheuttaa. Maantiellä tämä tilapäinen tarve kohdistuu toisaalta yleisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen sekä toisaalta tienpitoviranomaisen ja poliisilaitoksen lupapalveluihin sekä niihin sisältyviin lausunto- ja tiedotuspalveluihin.

LVM:n, Poliisihallituksen, maanteiden tienpitäjänä toimivan Liikenneviraston ja maanteiden tienpitoviranomaisina toimivien ELY-keskusten kesken käydyn neuvonpidon tuloksena on työn aikana todettu eri lupaviranomaisten välinen työnjako tapahtumien osalta nyky-lainsäädännön mukaan (1.1.2017) ja sovitettu yhteen eri viranomaisten menettely- ja ratkaisutapoja tyypillisten tapahtumien edellyttämien viranomaistoimien osalta. Tarkoitus on ollut tällä tavoin selkeyttää viranomaistoimintaa asiakkaan kannalta helpommin ennakoitavaksi

Tapahtuman järjestäjä voi käyttää tätä ohjetta tukena arvioidessaan suunnitteleman tapahtuman edellyttämien tilapäisten liikennejärjestelyiden tarvetta ja toteutus- sekä luvansaantimahdollisuuksia. Ohjeessa on tavoiteltu sellaisia käytännössä kokeiltuja tapahtuman liikennevaikutusten hallintaan liittyviä menettelyjä, joiden katsotaan vähentävän yleiselle liikenteelle aiheutuvaa häiriötä. Yleisen liikenteen sujuminen tapahtuman läheisyydessä on edellytys myös tapahtuman onnistumiselle.

Työhön ovat osallistuneet Kari Keski-Luopa (Liikennevirastoon määräaikaissopimussuhteessa oleva projektipäällikkö) Keski-Suomen ELY-keskuksesta, Elisa Fagerström, Mirva Hannukainen, Piia Heiskala, Oili Kataja, Heikki Lappalainen, Risto Lappalainen, Kari Lehtonen, Maija Turunen ja Tuomas Österman Liikennevirastosta, Poliisihallituksen edustajana Reijo Koivula Sisä-Suomen poliisilaitokselta sekä Kimmo Kiiski LVM:stä. Konsulttina työssä ovat sen eri vaiheissa toimineet Tiina Kumpula, Heimo Rintamäki, Riikka Salli, Katja Seimelä ja Jutta-Leea Ylönen Destia Oy:stä sekä Taina Kuparinen Sito Oy:stä.

Helsingissä tammikuussa 2017

Liikennevirasto

Sisällysluettelo

KÄSITTEET	6
1 OHJEEN TARKOITUS JA SISÄLTÖ.....	8
2 ENNAKOIVAN SUUNNITTELUN KULKU	9
2.1 Tapahtuman sisällön, sijainnin, osallistujamäärän ja ajankohdan merkitys	9
2.2 Tapahtuman tarvitsemien tai toivomien tilapäisten toimenpiteiden lupaviranomaiset ja lupahakemusten ajoittaminen.....	11
3 ERILAISET TILAPÄISET TOIMENPITEET	17
3.1 Tiedottaminen yleiselle liikenteelle	17
3.2 Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu	17
3.3 Tilapäinen liikennemerkkijärjestely.....	19
3.4 Tielikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin.....	22
3.5 Tien tilapäinen sulkeminen	24
3.6 Tien tilapäinen käyttö muuhun kuin maantietarkoitukseen	30
3.7 Tilapäisten laitteiden pystyttäminen.....	30
LIITTEET	
Liite 1 Maantien alueet ja niiden rajat	
Liite 2 Katsaus tyypillisimpiin tapahtumiin	
<i>Liitteiden 3–7 uusimmat versiot ovat esillä tienpitoviranomaisen verkkosivuilla (ks. luku 1)</i>	
Liite 3 Ohjeistus tilapäisestä liikennemerkkijärjestelystä ja liikenteen- ohjaajien käytöstä liittymän toimivuuden parantamiseksi maantie- verkolla	
Liite 4 Ohjeistus maantieverkon osien kuntoonpanosopimuksen laatimisesta	
Liite 5 Suositus tilapäisesti suljettua tieosuutta ohittavan kiertotien tilapäisestä viitoittamisesta vähäliikenteisellä maantieverkolla	
Liite 6 Suositus tilapäisestä tien sulkemisesta ja liikenteenohjaajien käytöstä vähäliikenteisellä maantieverkolla	
Liite 7 Ohjeistus reittiohjatun kilpailun tarvitsemien tilapäisten laitteiden sijoittamisesta vähäliikenteisellä maantieverkolla	

Käsitteet

Tapahtuma

tarkoittaa tässä ohjeessa sellaista *tapahtuman järjestäjän* järjestämää yleisötilaisuutta, yksityistilaisuutta tai muuta sellaista ennalta suunniteltua tilaisuutta, johon kokoontuu *osallistujia*. Tapahtuma voi olla kertaluontoinen tai ajoittain (esimerkiksi kerran vuodessa) toistuva. Joissakin tapauksissa tapahtuma tai tapahtumaan saapuva ja sieltä poistuva liikenne saattavat vaikuttaa yleisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen tapahtuman lähiympäristössä tai jopa lähiseudulla. Tapahtumalla saattaa olla tarve saapuvan ja poistuvan liikenteen tilapäiselle ohjaukselle sekä muun yleisen liikenteen tilapäiselle ohjaukselle tapahtuman ohi. Tapahtuma järjestäminen saattaa edellyttää maantien tiealueen tilapäistä sulkemista tapahtuman tarpeisiin tai tilapäisten laitteiden pystyttämistä maantien tiealueelle. Tyypillisiä tapahtumia ovat esimerkiksi:

- tietä pitkin etenevät tapahtumat: rallit, juoksu- tai pyöräilykilpailut, marssit, paraatit tai kulkueet
- tien ylityksellä etenevät tapahtumat: kansanhihdot, suunnistus-, moottori-
kelkka- tai enduromoottoripyöräkilpailut ja "paint ball" -kilpailut
- tiellä paikallisesti järjestettävät tapahtumat: siltatanssit, markkinat
- tielle suuren osallistujamäärän liikkumisen vuoksi poikkeuksellisen suuren liikennevaikutuksen aiheuttavat tapahtumat: asuntomessut, musiikkifestiivaalit, hengellisten yhteisöjen suurkokoontumiset sekä suuret urheilutapahtumat
- tieltä vain opastamista tarvitsevat tapahtumat: häät
- tietä monipuolisesti käyttävät tapahtumat: elokuvan tai tv-ohjelman kuvaukset

Tapahtuman järjestäjä

tarkoittaa tässä ohjeessa sitä toimijaa (yritys, yhteisö tai henkilö), joka vastaa tapahtuman järjestämisestä. Tapahtuman järjestäjä on lähtökohtaisesti vastuussa järjestämänsä tapahtuman turvallisuudesta ja tapahtuman järjestämiseksi tarvittavien lupien hankkimisesta.

Osallistuja

tarkoittaa tässä ohjeessa jokaista tapahtumaan saapuvaa, riippumatta siitä saapuuko hän henkilökohtaisen kutsun perusteella tai yleisen tapahtumailmoituksen perusteella. Tyypillisiä osallistujia ovat esimerkiksi satunnainen yleisö, ilmoittautuneet kilpailijat, järjestäjän henkilökunta, henkilökohtaisen kutsun saaneet tapahtumavieraat.

Yleinen liikenne

tarkoittaa maantieverkon, katuverkon sekä muiden yleisten alueiden vapaata yleistä kulkuoikeutta käyttävää liikennettä.

Maantien tiealue

tarkoittaa sitä kiinteistöä (maankamara) tai tieoikeuteen perustuvaa aluetta (silta, kansi ja tunneli), jolla maantie sijaitsee. Maantien tiealueen kiinteistön ja tiealueoikeuden omistaa valtio. Liikennevirasto toimii valtion maanteiden tienpitäjänä.

Tieverkko

koostuu maanteistä, kaduista sekä yksityisteistä. Tie on yleisnimitys kaikille tieverkon osille. Jokaisella tieverkon osalla on tienpitäjä, joka vastaa tienpidosta ja sen kustannuksista. Maanteillä käytännön tienpitotehtävistä vastaa valtion tienpitäjänä toimivan Liikenneviraston ohjauksessa olevat alueelliset tienpitoviranomaiset (9 ELY-keskusta). Erilaisissa maantietä koskevissa luvissa ja lausunnoissa oleellista on tunnistaa maastosta oikein se alue, jota luvassa tai lausunnossa tarkoitetaan. Lähtökohtaisesti ohjetta lukevia sidosryhmäläisiä ja asiakkaita ajatellen maantien erilaisien alueiden nimiä ja rajauksia on tarkemmin kuvailtu ohjeen liitteessä 1.

Tilapäinen toimenpide

tarkoittaa tässä ohjeessa tapahtuman toteuttamisen ja onnistumisen kannalta tarpeellista tilapäistä keinoa tai menettelyä, jolla vaikutetaan maantien liikenteeseen tai maantien tiealueeseen.

Kertaluonteinen työ

on mainittu tämän ohjeen liitteissä. Työ on säännöllistä, jos se tapahtuu vähintään kaksi kertaa kuukaudessa vähintään kahden perättäisen kuukauden aikana. Tätä harvempaa työskentelyä kutsutaan tässä ohjeessa kertaluonteiseksi työksi.

1 Ohjeen tarkoitus ja sisältö

Ohjeen tarkoituksena on:

- Yhtenäistää tienpitoviranomaisen ja poliisilaitoksen sellaisia menettelyjä, jotka liittyvät maantieverkkoon tai sen liikenteeseen vaikuttavien tapahtumien järjestämiseen.
- Auttaa tapahtuman järjestäjää tunnistamaan tapahtuman järjestämisen edellyttämien maantieverkkoon tai sen liikenteeseen kohdistuvien tilapäisten toimenpiteiden tarvetta.
- Helpottaa tienpitoviranomaisen työtä liittyen tapahtuman lupa- ja lausunto-menettelyihin sekä varmistaa tapahtuman tilapäisten toimenpiteiden toteuttaminen maantieverkolla yhteisten ohjeiden mukaisesti.

Ohjeen luku 1 johdattaa lukijan ohjeen käyttötarkoitukseen ja sisältöön. Luku 2 ohjaa tapahtuman erityispiirteiden tunnistamiseen ja viranomaisyhteistyön oikeaan ajoittamiseen. Luku 3 esittelee maantieverkolla mahdollisten tilapäisten toimenpiteiden sisältöä ja käyttömahdollisuutta. Liitteissä on tarkennuksia maantiehen liittyvien rakenteiden sekä hallinnollisten ja toiminnallisten rajojen hahmottamiseen, katsaus tyyppisimpiin, maantieverkkoon vaikuttaviin tapahtumiin sekä ohjeliitteitä käytettäväksi yleisimmissä lupamenettelyissä.

Luvan hakemiseen liittyviä ehtoja ja neuvoja liittyen tapahtuman tarvitsemiin tilapäisiin toimenpiteisiin maantieverkolla on saatavilla tienpitoviranomaisen verkkosivulta: <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/aiheet> (sivun ylävalikosta valitaan otsikko "liikenne" ja sen jälkeen avautuvan verkkosivun vasemmasta laidasta "luvat ja lausunnot"). Tienpitoviranomaisina toimivilla ELY-keskuksilla sekä Liikennevirastolla on yhteinen **Liikenteen asiakaspalvelu**, josta annetaan arkisin virka-aikana neuvontaa maantieverkkoa koskeviin asioihin (**puhelinnumero 0295 020 600**).

Maantien tiealueelle sijoittuvista tai sen liikenteeseen vaikuttavista tilapäisistä toimenpiteistä säädetään mm. maantielaissa (42, 52, 52a ja 52b §), tieliikennelaissa (51 ja 54 §) ja tieliikenneasetuksessa (51 §).

Poliisilaitos on toimivaltainen koko toimialueensa tieverkolla ja sen ulkopuolellakin. Tietoa poliisilaitosten toimialueista on saatavilla poliisin verkkosivulta: <https://www.poliisi.fi/> (sivun ylävalikosta valitaan otsikko "tietoa poliisista" ja sen jälkeen avautuvasta alavetovalikosta "organisaatio"). Pirkanmaan ELY-keskus on toimivaltainen tienpitoviranomainen koko maantieverkolla mm. tilapäiseen tienvarsi-ilmoitteluun liittyvässä neuvonnassa, tilapäiseen liikennejärjestelyyn liittyvässä luvissa, tien tilapäiseen käyttöön muuhun kuin maantietarkoitukseen liittyvässä luvissa sekä tilapäisten laitteiden pystyttämiseen liittyvässä luvissa. Kunnat ovat toimivaltaisia omilla katuverkoillaan. Yksityistien hoitokunta tai maanomistajat ovat toimivaltaisia hallinnoimallaan yksityistiellä.

Tämä ohje koskee maantieverkkoa ja se on suunnattu tienpitoviranomaisille. Kunnat ja yksityistiekunnat voivat hyödyntää tätä ohjetta hallinnoimillaan teillä. Poliisilaitokset päättävät itse, missä laajuudessa ja kuinka sitovana tätä ohjetta noudattavat. Tapahtumien järjestäjät voivat hyödyntää tätä ohjetta suunnitellessaan tapahtumia.

2 Ennakoivan suunnittelun kulku

2.1 Tapahtuman sisällön, sijainnin, osallistujamäärän ja ajankohdan merkitys

Tapahtuman sisällön, sijainnin, osallistujamäärän ja ajankohdan tunteminen on oleellista, kun hahmotetaan tapahtuman suhdetta maantieverkkoon. Kun tämä mainittu suhde on selvinnyt, on mahdollista selvittää tapahtuman tarpeita erilaisiin maantieverkkoa koskeviin tilapäisiin toimenpiteisiin. Tienpitoviranomaisella ja poliisilaitoksella on tilapäisille toimenpiteille omat lupaprosessinsa, joiden sisältö on tapahtuman järjestäjän hyvä tuntee pääpiirteissään jo tapahtuman järjestämisen luonnosteluvaiheessa. Lupaprosessien ennakointi poistaa tarpeettoman kiireen sekä tapahtuman järjestäjältä että lupaviranomaiselta. Suurin osa tapahtumista ei kuitenkaan edellytä minkäänlaisia maantieverkkoon kohdistuvia tilapäisiä toimenpiteitä.

Sisältönsä ja sijaintinsa vuoksi maantieverkolla tilapäisiä toimenpiteitä edellyttäviä tai toivovia tapahtumatyyppejä ovat:

- tietä pitkin etenevät tapahtumat: rallit, juoksu- tai pyöräilykilpailut, marssit, paraatit tai kulkueet
- tien ylityksellä etenevät tapahtumat: kansanhihdot, suunnistus-, moottori- kelkka- tai enduromoottoripyöräkilpailut ja "paint ball" -kilpailut
- tiellä paikallisesti järjestettävät tapahtumat: siltatanssit, markkinat
- tielle suuren osallistujamäärän liikkumisen vuoksi poikkeuksellisen suuren liikennevaikutuksen aiheuttavat tapahtumat: asuntomessut, musiikkifestivaalit, hengellisten yhteisöjen suurkokoontumiset sekä suuret urheilutapahtumat
- tielle vähäisen liikennevaikutuksen aiheuttavat tapahtumat: häät
- tietä monella tavalla käyttävät tapahtumat: elokuvan tai tv-ohjelman kuvaukset

Ehdottomasti suurin osa tapahtumista sijoittuu maantieverkon ulkopuolelle, esimerkiksi messukeskuksiin, urheilukentille ja maastoon. Osa näistä tapahtumapaikoista on valmiiksi suunniteltu vastaanottamaan suuria osallistujamääriä (esim. Hartwall-areena, Tampereen messu- ja urheilukeskus). Niitä varten on tieverkolla valmiiksi kiinteä viitoitus. Alueilla on toimivat palvelut pysäköintiin, joukkoliikenteen käyttöön, kävelyyn ja pyöräilyyn.

Maastossa pidettävät tapahtumat ovat yleensä taajamien ulkopuolella alemman tieverkon kautta saavutettavissa. Osallistujille tarjottavat liikennepalvelut suunnitellaan yleensä jokaista tapahtumaa varten erikseen. Suurin osa yleisöstä saapuu henkilöautolla, joten pysäköinnin toimivat ratkaisut ovat välttämättömiä maanteiden toimivuuden ja liikenteen turvallisuuden varmistamiseksi. Suurissa tapahtumissa osallistujien kuljetuksia hoidetaan myös linja-autoilla, joiden riittäväillä pysäköintitiloilla varmistetaan sekä liikkujien että liikenteen turvallisuus. Maastossa pidettävät tapahtumat aiheuttavat tavanomaisesti selvästi enemmän tarvetta tilapäisille toimenpiteille maantieverkolla verrattuna tapahtumiin, jotka järjestetään alun perin tapahtumatiiloiksi suunnitelluissa ja toteutetuissa tiloissa.

Tilapäisten toimenpiteiden tarpeeseen vaikuttavat ratkaisevasti tapahtumaan saapuva osallistujamäärä sekä se, miten pitkälle aikavälille tapahtumaan saapuminen ja poistuminen ajoittuvat. Osallistujamäärän sekä käytettävissä olevien kulkutapojen perusteella voidaan arvioida miten suureen lisäliikennemäärään tulee varautua ja miten liikennemäärä jakautuu maantieverkolle ja eri kulkumuodoille tapahtuman keston aikana.

Tapahtuman tuottaman liikenteen haittoja yleiselle liikenteelle arvioidaan alueen tavanomaisen liikennemäärän pohjalta. Maantieverkon liikennemäärät vaihtelevat vuodenajan, viikonpäivän ja kellonajan mukaan. Liikennemäärät ovat suurimmillaan kesäkaudella. Kesäkauden ulkopuolella korostuvat aamun ja iltapäivän työssäkäyntiliikenteen ajankohdat. Erityisen häiriöherkkä on perjantain iltapäivän työstä paluun ja viikonloppuliikenteen yhteinen ajankohta.

Maantielle ulottuvien jonojen ehkäiseminen

Jos tapahtumaan saapuu lyhyen ajan kuluessa suuri määrä osallistujia omilla autoiltaan, syntyy jonoja. Jos pysäköintialue tai sinne johtavan reitin pullonkaula on lähellä maantietä, jono voi ulottua maantielle asti. Tätä ei voida sallia, kun maantie on valtakunnallisesti tai seudullisesti tärkeä liikenneväylä. Myöskään jonojen ulottumista tasoristeykseen ei sallita.

Jonojen ulottumista maantielle voidaan ehkäistä seuraavilla keinoilla:

1. Sijoitetaan pysäköintialue riittävän etäälle maantiestä. Tarvittaessa käytetään joukkoliikennettä pysäköintialueelta tapahtumapaikalle.
2. Poistetaan lähellä maantietä olevat pullonkaulat.
3. Houkutellaan osallistujat paikalle ja paikalta asteittain järjestämällä lisäohjelmaa, jonka vain osa osallistujista haluaa nähdä.
4. Suunnitellaan tulijoille useita tuloreittejä ja tiedotetaan tehokkaasti vaihtoehtoisista reiteistä.
5. Tehdään joukkoliikenteestä riittävän houkutteleva.

Tieverkon eri osille muodostuvien autojonojen pituutta voidaan arvioida aikaisempien samanlaisten tapahtumien kokemusten perusteella tai ennustamalla niiden pituus liikenteen simulointiohjelmalla seuraavan Liikenneviraston ohjeen mukaisesti:

- **Tieliikenteen toimivuuden arviointi, Liikennevirasto 36/2013**

Taulukko 1. Tyypillisimpien tapahtumien ominaisuuksia (tapahtumien kuvailukortit liitteessä 3).

Tapahtuma	Sijainti	Ajan-kohta	Maksimi-kesto	Maksimiosallistujamäärä (tuhatta)	Pysäköinti	Kulikutapa (ha/jl/ muut)	Huom!
Asuntomessut	Taajama	Kesä, joka päivä	Kuukausi	100	Vieressä, erillinen	75/20/5	Vakiojärjestelyt, kuljetuksia, ruuhkatunteja
Ulkoilmakonsertti	Taajama	Kesä, Ilta/vl	Päiviä	30	Vieressä, erillinen	60/30/10	Ruuhkatunteja
Ralli	Maasto, tieverkko	Kesä/ talvi	Päiviä	30	Vieressä	100/0/0	Osallistujien siirtymisiä
Pyöräilykilpailu	Maasto, tieverkko	Kesä, Ilta/vl	24 h	1	Vieressä	60/10/30	Ruuhkatunteja
Endurokilpailu	Maasto	Kesä, vl	24 h	1	Vieressä	90/0/10	Ruuhkatunteja
Kansanhihto	Maasto	Talvi. vl	24 h	5	Vieressä	90/0/10	Ruuhkatunteja
Mobilisti-tapahtuma	Tieverkko	Kesä	24 h				
Juhlakulkue	Taajama, tieverkko	Kesä/ talvi, vl	2 h	5		50/20/30	Ruuhkatunteja
Markkinat	Taajama, tieverkko	Kesä/ talvi, vl	Päiviä	10		40/20/40	
Elokuvan kuvaus	Tieverkko	Kesä/ talvi		24 h			

2.2 Tapahtuman tarvitsemien tai toivomien tilapäisten toimenpiteiden lupaviranomaiset ja lupahakemusten ajoittaminen

Tapahtuman järjestäjän on suositeltavaa aloittaa aiotusta tapahtumasta yleiselle liikenteelle aiheutuvien häiriöiden ja tieverkkoon kohdistuvien **tilapäisten toimenpiteiden** arviointi ennen poliisilaitokselle tehtävää tapahtumailmoitusta. Maantieverkon näkökulmasta keskeisiä asioita ovat

- tapahtuman toimintojen ja pysäköinnin turvallinen ja luvallinen sijoittelu osallistujien ja maantien käyttäjien kannalta
- tapahtuman ulkoinen saavutettavuus ja arvio tapahtuman maantieverkolle tuottamista liikennemääristä kulkutavoittain
- tieverkon välityskyky osallistujien saapuessa tapahtuman ja poistuessa tapahtumasta

- tapahtumaan maanteitse saapuville tarvittavan tilapäisen reittiopastuksen tarve
- tarve maantien käyttäjien turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämistä toimista (tilapäiset varoittavat liikennemerkkit, nopeusrajoituksen tilapäinen alentaminen, tilapäinen liikenteen ohjaaminen, tilapäinen tien sulkeminen)
- tapahtumaan osallistumattomalle yleiselle liikenteelle kohdistettavan ennakkotiedotuksen tarve

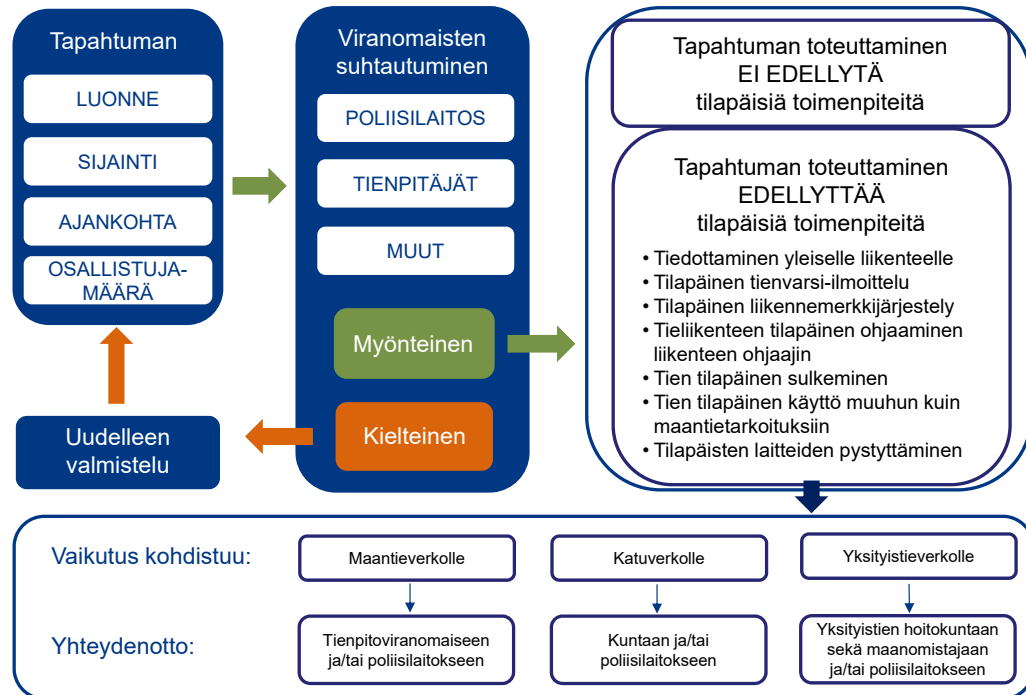
Tapahtuman viranomaiskäsitteily käynnistyy tapahtumailmoituksella, jonka tapahtuman järjestäjä on velvollinen tekemään paikalliselle poliisilaitokselle. Järjestäjä voi liittää ilmoitukseen oman selvityksensä tapahtumanaikaisista liikenteellisistä häiriöistä ja niiden edellyttämistä tilapäisistä liikenteeseen ja tieverkkoon kohdistuvista toimenpiteistä. Poliisilaitos joko myöntää luvan, myöntää luvan ja antaa tapahtuman järjestämistä koskevia määräyksiä tai erittäin harvinaisena ratkaisuna kieltää tapahtuman järjestämisen. Mahdollisimman varhainen yhteydenotto alueen poliisilaitokseen palvelee sekä tapahtuman järjestäjän että viranomaisten valmistelua onnistuneen tapahtuman toteuttamiseksi.

Mikäli poliisilaitokselta annettava tapahtumaa koskeva määräys koskee tilapäistä tienvarsi-ilmoittelua, tilapäistä liikennemerkkijärjestelyä, tilapäistä liikenteen ohjaamista liikenteen ohjaajin, tilapäistä tien sulkemista, tilapäistä tien käyttöä muuhun kuin tietarkoitukseen tai tilapäisten laitteiden pystyttämistä tiealueelle, poliisilaitos **yleensä** pyytää ennen määräyksen antamista maantien osalta lausunnon tienpitoviranomaiselta, kadun osalta kunnalta sekä yksityistien osalta yksityistien hoitokunnalta ja maanomistajilta.

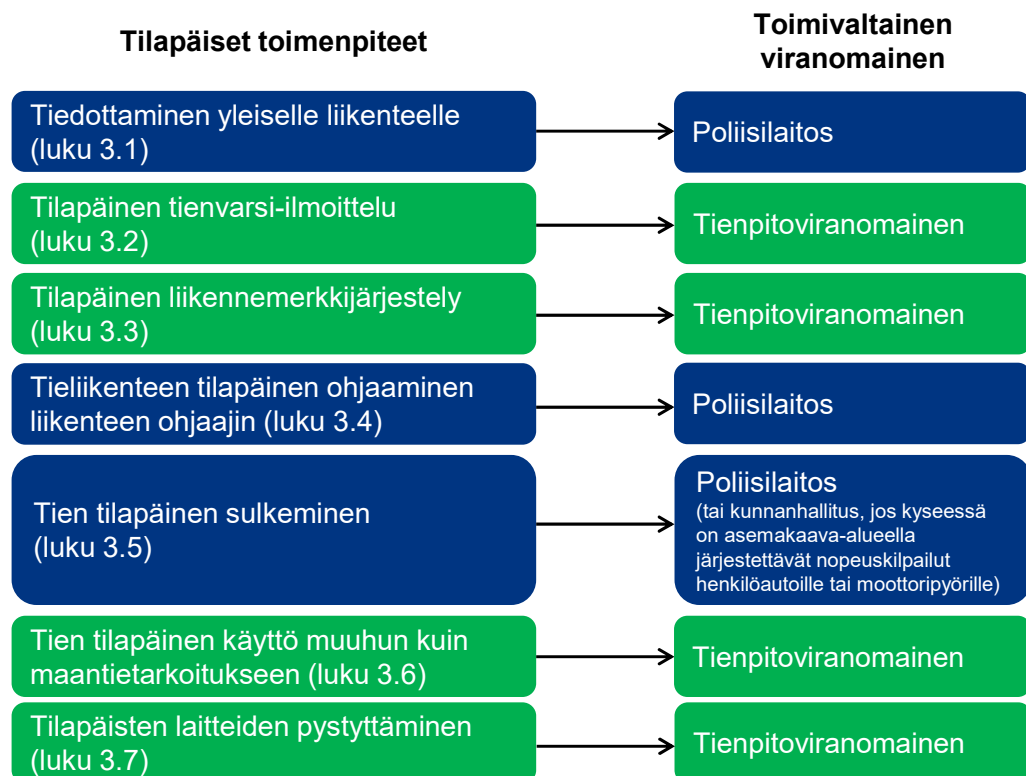
Poliisilaitoksen vastuualueeseen kuuluvat tiedottamisen harkinta tapahtuman mahdollisesta yleiselle liikenteelle häiriötä tuottavasta vaikutuksesta, tilapäisten liikenteen ohjaajien määrääminen tehtävänsä sekä tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvän joko määräämisen tai luvasta päättämisen. Mikäli poliisilaitos asiaa harkittuaan päättää laatia tapahtuman liikennevaikutuksista tiedotteen, poliisilaitos lähettää kyseisen tiedotteen muille viranomaisille (vähintään Liikenneviraston tieliikennekeskukseen) jaettavaksi (ks. kuva 1 ja kuva 2).

Niitä tieverkkoon liittyviä tilapäisiä toimenpiteitä, jotka eivät sisälly poliisilaitoksen antamaan määräykseen tai lupapäätökseen, haetaan asianosaiselta tienpitäjältä eli maanteiden osalta tienpitoviranomaiselta, katujen osalta kunnalta tai yksityisteiden osalta yksityistien hoitokunnalta ja maanomistajilta.

Maanteiden osalta tienpitoviranomaisen antaa määräyksiä, ohjeita, lupapäätöksiä ja lausuntoja koskien tilapäistä tienvarsi-ilmoittelua, tilapäistä liikennemerkkijärjestelyä, tilapäisten liikenteen ohjaajien toimintaympäristöä, suosituksia koskien tien tilapäistä sulkemista, tilapäistä tien käyttöä muuhun kuin tietarkoitukseen sekä tilapäisten laitteiden pystyttämistä tiealueelle. Näihin asioihin liittyvä neuvonta ja hakulomakkeet on löydettävissä verkkosivulta: <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/aiheet>. Verkkosivun ylävalikosta valitaan otsikko "Liikenne" ja sen jälkeen avautuvan verkkosivun vasemmasta laidasta "Luvat ja lausunnot". Avautuvan verkkosivun oikeassa reunassa on myös puhelimen ja sähköpostin avulla neuvontaa antavan **Liikenteen asiakaspalvelun (puh. 0295 020 600)** tarkemmat yhteystiedot ja aukioloajat.

Kuva 1. Mahdollisuus toteuttaa tapahtuma onnistuneesti edellyttää jo tapahtuman ideointivaiheessa tapahtuman ominaisuuksien tunnistamista ja sen seurauksena mahdollisesti vuoropuhelua viranomaisten kanssa.

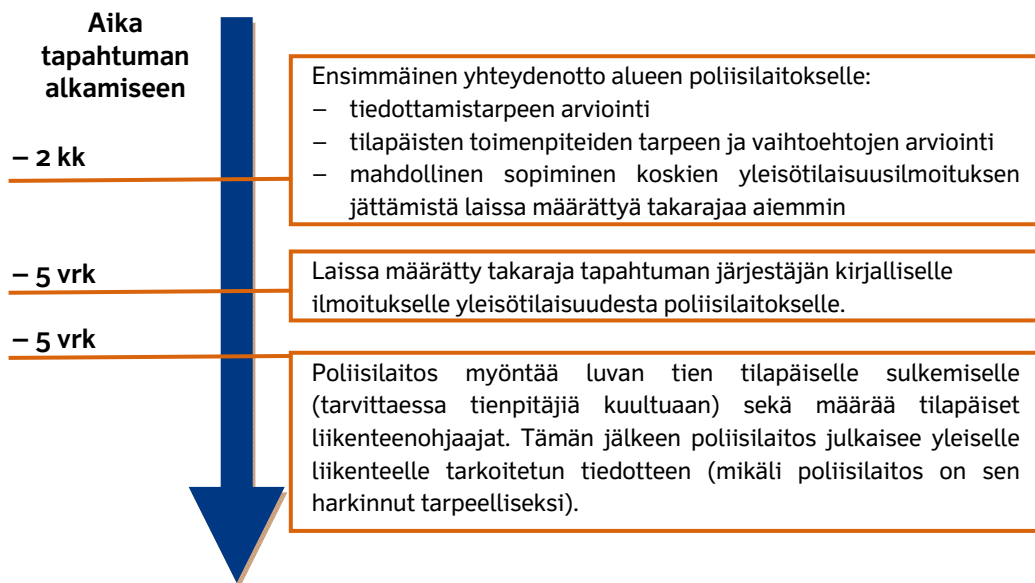

Kuva 2. Toimivaltainen viranomainen tilapäisen toimenpiteen osalta silloin, kun tapahtuman vaikutus kohdistuu maantiehen tai sen liikenteeseen.

Osa aiotuista tapahtumista on sellaisia, että niiden toteuttaminen saattaa olla kokonaan riippuvainen siitä, että voiko maantien tiealueella toimia aiotulla tavalla tai voiko maantien liikenteeseen vaikuttaa aiotulla tavalla (ks. kuva 1). Toiminnalle maantien tiealueella tai maantien liikenteeseen vaikuttamiselle on kuitenkin olemassa oma sääntelynsä ja lupamenettelynsä, joiden puitteisiin ja ehtoihin aiotun tapahtuman on sovittava. Tienpitoviranomaisen ja poliisilaitoksen käytössä olevat *tilapäiset toimenpiteet* (ks. kuva 2) maantien tiealueella ja maantien liikenteeseen vaikuttaen on esitelty luvussa 3.

ESIMERKKI 1 "MARKKINAT": KOKOONTUMISLAIN MUKAAN TEHTÄVÄ ILMOITUS POLIISILAITOKSELLE JA TIEN TILAPÄINEN SULKEMINEN, KUN POLIISILAITOKSEN MYÖNTÄMIEN LUPIEN LISÄKSI TAPAHTUMA EI TARVITSE MUUTA LUPAA TIENPITOVIRANOMAISelta

Kokoontumislain 14 § mukaan järjestäjän on tehtävä *yleisötilaisuuden* (**HUOM! kaikki tapahtumat eivät ole yleisötilaisuuksia**) järjestämisestä kirjallinen ilmoitus järjestämispaikan poliisilaitokselle vähintään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista (ks. Kokoontumislaki 22.4.1999/530 14 §; Tieliikennelaki 3.4.1981/267, 49 §; Tieliikenneasetus 5.3.1982/182, 51 §). Laissa mainittu 5 vuorokautta on kuitenkin liian lyhyt aika tapahtumissa, joiden onnistunut toteutus edellyttää esimerkiksi yleiselle liikenteelle tiedottamista, tilapäisten liikenteen ohjaajien käyttöä ja tien tilapäistä sulkemista. Poliisilaitos voi tilapäiseen tien sulkemiseen liittyen pyytää lausunnon tienpitäjiltä. Tienpitoviranomaisen myöntämille luvulle ei välttämättä ole mitään tarvetta. Tällaisen tapahtuman osalta suositellaan kuvan 3 aikajanan mukaisia valmistumisaikoja.

Kuva 3. Suositus kokonaan poliisilaitoksen päätösvallassa olevan maantiehen vaikuttavan tapahtuman lupaprosessin ajoituksesta.

ESIMERKKI 2 "MM-RALLI": KOKOONTUMISLAIN MUKAAN TEHTÄVÄ ILMOITUS POLIISILAITOKSELLE SEKÄ TIEN TILAPÄINEN SULKEMINEN, KUN POLIISILAITOKSEN MYÖNTÄMIEN LUPIEN LISÄKSI TAPAHTUMA TARVITSEE LUPIA MYÖS TIENPITÄJILTÄ

Kuvassa 4. on esitetty aikajanan muodossa suositukset yhteydenottojen sekä lausuntojen ja lupien hakemisen ajoituksesta, kun kyseessä on maantien tilapäinen sulkeminen henkilöautojen tai moottoripyörien nopeuskilpailujen vuoksi (ks. Kokoontumislaki 22.4.1999/530 14 §; Tieliikennelaki 3.4.1981/267, 49 §; Tieliikenneasetus 5.3.1982/ 182, 51 §). Aikataulua suositellaan sovellettavaksi myös silloin kun tapahtuma tuottaa merkittävästi liikennettä.

Kuvassa on esitetty suositukset myös keskeisimpien tilapäisten toimenpiteiden ajoitukselle. Valmisteluun on syytä varata esitettyä enemmän aikaa, mikäli valmistelussa aiotaan vertailla vaihtoehtoisia ratkaisutapoja.

Kuva 4. Tapahtuman edellyttämien tilapäisten toimenpiteiden lupaprosessin ja toteutuksen aikataulu tapahtumassa, jossa tie tilapäisesti suljetaan henkilöautojen tai moottoripyörien nopeuskilpailun vuoksi.

3 Erilaiset tilapäiset toimenpiteet

3.1 Tiedottaminen yleiselle liikenteelle

Yleiselle liikenteelle tiedottamisen tavoitteena on vähentää maantien tienkäyttäjille tapahtumasta aiheutuvia liikenteellisiä häiriöitä. Tiedottamisen avulla tapahtumapaikan läheisyydessä liikkuvilla on mahdollisuus saada ennakkoon tietoa tapahtuman liikenteellisistä vaikutuksista, minkä ansiosta yksittäinen tienkäyttäjä voi omatoimisesti valita itselleen vaihtoehtoisen kulkureitin tai kulkuajan sekä osaa ennalta varautua matkan viiveisiin. Tiedottamisessa keskistytään yleisen liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseen ja siinä vältetään varsinaisen tapahtuman markkinointia.

Useimmat tapahtumat ovat liikennevaikutuksiltaan hyvin vähäisiä eikä yleiselle liikenteelle tiedottaminen ole tuolloin tarpeellista. Osallistujamäärän kasvaessa yleensä myös tarve tiedottamiselle kasvaa. Tarpeen arvioinnissa keskeistä on tapahtuman aiheuttama lisäliikennemäärä suhteessa vaikutusalueen normaaliin liikennemäärään ja väylien kapasiteettiin.

Poliisilaitos päättää tapauskohtaisesti tapahtumaa koskevan ennakkotiedotteen laatimisesta. Saatuaan poliisilaitoksen julkaiseman tapahtuman liikennevaikutuksia koskevan ennakkotiedotteen, Liikenneviraston Tieliikennekeskus julkaisee harkintansa mukaan kyseisen tapahtuman aiheuttamaa liikennehäiriötä koskevan liikennetiedotteen. Julkaisemissa noudatetaan Tieliikennekeskuksen normaalia liikennetiedotteen julkaisumenettelyä. Tapahtuman aikana Tieliikennekeskuksen ohella mm. hätäkeskus ja poliisilaitoksen tilannekeskus osallistuvat vastaavat liikennevaikutuksia koskevan ajantasaisen tiedottamisen tarveharkinnasta.

3.2 Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu

Tilapäisestä tienvarsi-ilmoittelusta säädetään maantielain 52a §:ssä. Tilapäisellä tienvarsi-ilmoittelulla tarkoitetaan kokous-, tiedotus-, huvi-, hää- tai muuta niihin rinnastettavaa tilaisuutta taikka yhteiskunnallista, poliittista tai muuta aatteellista tilaisuutta koskevaa tilapäistä tienvarsi-ilmoittelua. Tilapäiset tienvarsi-ilmoitukset saa asettaa paikalleen aikaisintaan kuukautta ennen asianomaista tilaisuutta, ja ne on poistettava viikon kuluessa siitä, kun tilaisuus on pidetty.

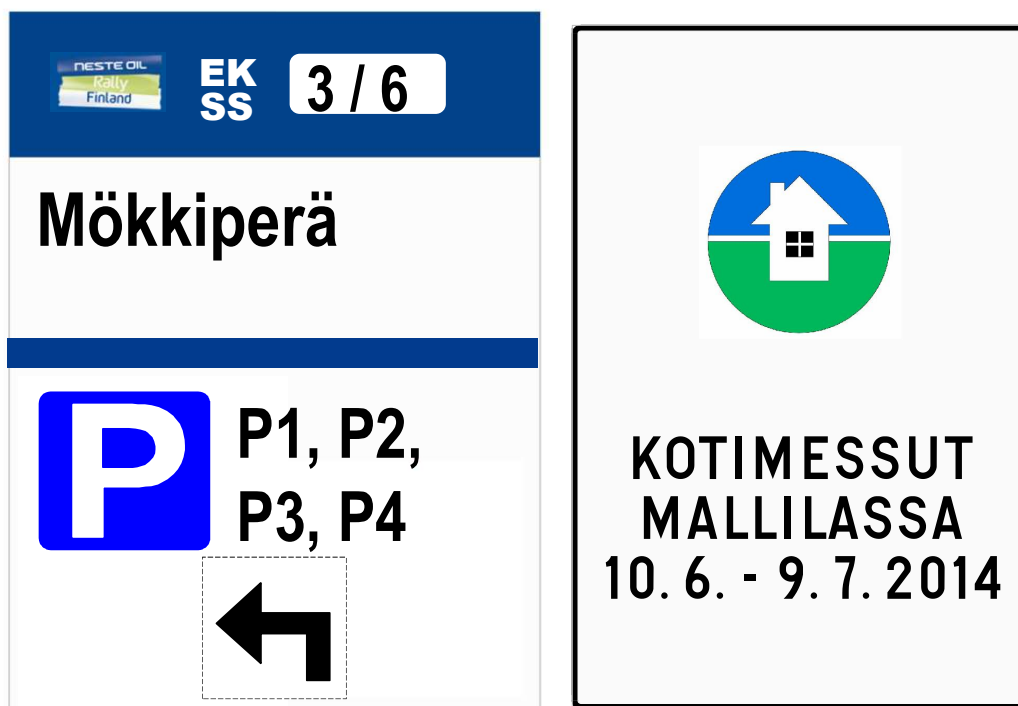
Tilapäisen tienvarsi-ilmoituksen viestin, ulkomuodon, pystytystavan ja pystytyspaikan suunnittelussa tulee noudattaa Liikenneviraston määräystä (Liikenneviraston määräys tienvarsimainonnasta ja -ilmoittelusta LIVI/5000/ 06.04.01/2016) koskien tienvarsimainontaa -ja ilmoittelua. Määräykseen tutustuminen on välttämätöntä alkaen tapahtuman suunnittelun alkuvaiheesta. Liikenneviraston määräykset ja muu ohjeistus koskien maantien tiealueelle sijoitettavan tai maantien liikenteelle tarkoitetun tilapäisen tienvarsi-ilmoituksen teknisiä ominaisuuksia ja sijoittamisesta on saatavilla tienpitoviranomaisen verkkosivuilta (ks. luku 1).

Liikenneviraston määräystä noudattaen toteutettavasta tilapäisestä tienvarsi-ilmoittelusta ei tarvitse tehdä ilmoitusta tienpitoviranomaiselle. Maanomistajan lupa tarvitaan kuitenkin aina, jos Liikenneviraston määräysten mukainen tilapäinen tienvarsi-ilmoitus aiotaan pystyttää maantien tealueen ulkopuolelle. Jos maantien liikenteelle tarkoitettu tilapäinen tienvarsi-ilmoitus aiotaan sijoittaa asemakaava-alueelle, mutta kuitenkin maantien liikennealueen ulkopuolelle, on mahdollisesti tarvittavista luvista ja mainoksiin sovellettavista määräyksistä ja ohjeista tiedusteltava kunnasta.

Tapahtuman järjestäjä päättää ilmoittelun tarpeesta, vastaa ilmoittelun valmistelusta, kustannuksista ja turvallisesta toteutuksesta sekä huolehtii ilmoitusten poistamisesta viikon kuluessa tapahtuman päättymisestä. Mikäli tapahtuman järjestäjällä on tarve pystyttää ilmoitus aiemmin kuin kuukausi ennen tapahtuman alkua tai poistaa ilmoitus myöhemmin kuin viikko tapahtuman päättymisen jälkeen, **tulkitaan ilmoitus tienvarsi-ilmoitukseksi eikä tilapäiseksi tienvarsi-ilmoitukseksi**. Tienvarsi-ilmoituksen asettamisesta on ilmoitettava maantielain 52 §:n mukaisesti tienpitoviranomaiselle (Pirkanmaan ELY-keskus). Tarkempaa tietoa ilmoitusmenettelystä on saatavilla tienpitoviranomaisen verkkosivuilta (ks. luku 1).

Jos tienvarsi-ilmoitus aiotaan pystyttää katuverkon varteen, on säädöksiin ja ohjeiden tulkintaa tiedusteltava kunnasta ja vastaavasti yksityistien kohdalla yksityistien hoitokunnalta ja/tai maanomistajalta.

Hyvin laaditussa tapahtuman tilapäisessä tienvarsi-ilmoituksessa viestitään joko a) tapahtuman nimi ja tunnus, alkamis- ja päättymisajankohdat, sekä sijainti tai b) reitti tapahtuman pysäköintialueelle käyttäen nuolikuviota yhdessä tapahtuman nimen tai tunnuksen kanssa. Tilapäinen tienvarsi-ilmoitus toteutetaan törmäysturvallisena rakenteena siten, että ilmoitus kestää vallitsevia sääolosuhteita koko esilläolonsa ajan.

Kuva 5. Esimerkkejä tilapäisistä tienvarsi-ilmoituksista.

Tapahtuman tilapäisen tienvarsi-ilmoittelun tarkoituksena voi olla sekä ilmoittaa tapahtuman ajankohta ja sijainti, että varmistaa osallistujien sujuva saapuminen tapahtuman järjestäjän varaamille pysäköintialueille ja ohjata osallistujia käyttämään tarkoitukseen parhaiten sopivia reittejä. Tilapäisin tienvarsi-ilmoituksin aikaansaadulla reittiohjauksella pyritään vähentämään kohteen etsimisestä aiheutuvaa ruuhkaa tai vaaraa yleiselle liikenteelle. Tapahtumalla ei yleensä ole liikenteellistä tarvetta tilapäiseen tienvarsi-ilmoitteluun, jos tapahtuma järjestetään kohteessa, jonne on pysyvä viitoitus tieverkolla (vrt. Hartwall-areena, Tampereen messu- ja urheilukeskus). Reittiopastus tapahtuman pysäköintialueelle tilapäisin tienvarsi-ilmoituksin saattaa olla tarpeellista, jos tapahtuman järjestäjän suosittama ajoreitti poikkeaa tapahtumapaikalle saapuvan liikenteen tavallisesti käyttämästä ajoreitistä tai navigaattorin antamista ohjeista. Mikäli tienvarsi-ilmoittelu ei sovellu tapahtuman reittiopastustarpeisiin, voi tapahtuman järjestäjä vielä selvittää, että onko **tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn** kautta löydettävissä sopivampaa menettelyä (ks. luku 3.3). Tapahtuman järjestäjän tulisi aina ajoissa ottaa yhteyttä tienpitoviranomaiseen suunnitteilla olevan reittiohjauksen osalta, jotta tienpitoviranomainen voi neuvoa tarkoituksenmukaisen ja laillisen tavan reittiohjauksen toteuttamiseksi (ks. luku 1).

Tienpitoviranomaisen **pätevyysuusitus** tilapäisen tienvarsi-ilmoittelun suunnittelijan osalta **tavanomaista vaativammassa liikenteellisissä olosuhteissa** on laaja kokemus tienvarsi-ilmoittelun suunnittelusta ja toteutuksesta, Tieturva 2 -koulutus tai muu liikenteenohjaukseen ja tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuus-koulutus sekä aiotun tapahtuman tilapäisen tienvarsi-ilmoittelun edellyttämä koulutus.

Tapahtuman järjestäjä vastaa tilapäisen tienvarsi-ilmoittelun hankinta-, pystytys-, purku- ja vahinkovastuukustannuksista.

3.3 Tilapäinen liikennemerkkijärjestely

Tilapäisellä liikennemerkkijärjestelyllä tarkoitetaan tapahtuman tarvitsemien tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden asettamista maantielle silloin, kun asettamisesta päättää tienpitoviranomainen. Liikenteenohjauslaitteiden asettamisesta säädetään tieliikennelain 51, 54, 55 ja 56 §:ssä. Laissa mainitaan mm. seuraavaa: *Liikenteen ohjauslaitteen asettaa maantielle tienpitoviranomainen. Kunta asettaa liikenteen ohjauslaitteen kadulle, torille ja muulle vastaavanlaiselle liikennealueelle. Yksityiselle liikenteen ohjauslaitteen asettaa tienpitäjä saatuaan siihen kunnan suostumuksen, jota ei kuitenkaan saa ilman pätevää syytä evätä. Tilapäistä tarvetta varten voi myös poliisi asettaa tielle liikenteen ohjauslaitteen. Tielle asetettua liikenteen ohjauslaitetta ei saa vahingoittaa eikä luvatta peittää, poistaa, siirtää tai muuttaa. Tielle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa asettaa merkkiä, kilpeä tai muuta laitetta, jonka voi erheellisesti käsittää liikennemeriksi tai muuksi liikenteen ohjauslaitteeksi taikka joka voi huonontaa sellaisen näkyvyyttä. Tielle ei saa luvatta asettaa liikenteen ohjauslaitetta. Poliisi tai tienpitäjä saa heti poistaa laitteen, joka on asetettu säännösten vastaisesti.*

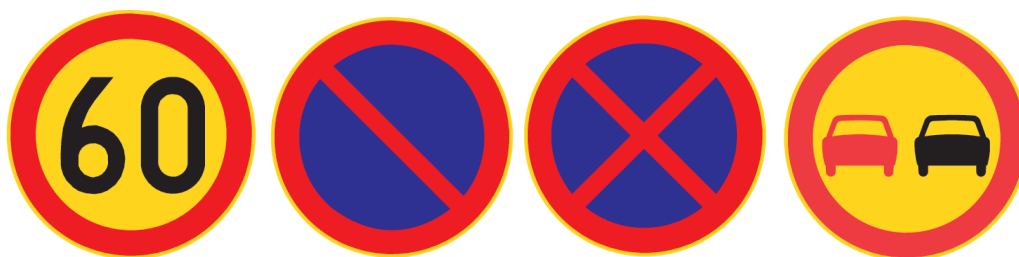
Lupa tilapäiseen liikennemerkkijärjestelyyn maantiellä haetaan tienpitoviranomaiselta ja lupa on valtioneuvoston asetuksen mukaan maksullinen. Lupahakemuksessaan tapahtuman järjestäjän on nimettävä **tapahtuman liikennejärjestelyistä vastaava henkilö**. Liikennejärjestelyistä vastaava henkilö vastaa tapahtuman tarvitseman tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn suunnittelusta, toteutuksesta ja toiminnallisesta laadusta ja liikennejärjestelyjä täydentävien lupien hankinnasta, mahdolliseen tilapäiseen liikenteen ohjaamiseen tarvittavien määräysten

hankinnasta, sekä vastaa tilapäiseen liikennemerkkijärjestelyyn tarvittavien liikennemerkkien pystytykseen osallistuvien henkilöiden sekä mahdolliseen tilapäiseen liikenteen ohjaamiseen osallistuvien henkilöiden riittävästä koulutuksesta. Tienpitoviranomaisen **pätevyysvaatimus** tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn suunnittelijan osalta on laaja kokemus liikennemerkkijärjestelyn suunnittelusta ja toteutuksesta, Tieturva 2 -koulutus tai muu liikenteenohjaukseen ja tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus sekä aiotun tapahtuman tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn edellyttämä koulutus.

Liikennemerkkejä ovat vakiokokoiset liikennemerkit eli vakioimerkit ja opastusmerkit. Vakioimerkkejä ovat tieliikenneasetuksen mukaiset varoitusmerkit, etuajo-oikeus- ja väistämismerkit, kielto- ja rajoitusmerkit, määräysmerkit ja ohjemerkit sekä näiden lisäkilvet. Vakioimerkeillä on asetuksessa määritelty koko ja muoto. Opastusmerkkejä ovat viitoituksessa käytettävät tienviitat, suunnistustaulut, tunnuksat ja muut opasteet. Tienpitoviranomaisen voi tapauskohtaisen harkintansa perusteella hyväksyä tilapäiseksi opastusmerkiksi myös tilapäisen tienvarsi-ilmoituksen, jossa viestitään joko a) tapahtuman nimi ja tunnus, alkamis- ja päättymisajankohdat, sekä sijainti tai b) reitti tapahtuman pysäköintialueelle käyttäen nuolikuviota yhdessä tapahtuman nimen tai tunnuksen kanssa. **Tilapäinen liikennemerkkijärjestely voi sisältää tilapäisiä vakioimerkkejä ja tilapäisiä opastusmerkkejä.** Mikäli on lisäksi tarvetta liikenteen ohjaamiseen tilapäisin liikenteenohjaajin, on tapahtuman järjestäjän hankittava heille määräys tehtävänsä poliisilaitokselta (ks. luku 3.4).

Tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn luvanvarainen sijoittaminen on mahdollista lähes koko maantieverkolla lukuun ottamatta moottori- ja moottoriliikenneteitä, tietunneleita, siltoja ja lauttoja. Suuria liikennevirtoja aiheuttavissa tapahtumissa moottori- ja moottoriliikenneteillä voidaan poikkeuksellisesti myöntää lupa tilapäisille opastusmerkeille, mikäli opastuksen jatkuvuus sitä lyhyellä matkalla edellyttää tai opastuksen korostaminen muun kuin normaalisti käytettävä eritasoliittymän kautta koetaan tarpeelliseksi. Näissä poikkeustapauksissa tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn toteuttamiselta tilapäisin opastusmerkein edellytetään lupahakemuksen liitteenä selkeää työsuunnitelmaa ja vaaditaan merkkien asennuksessa ja poistamisessa käytettäväksi tienpitoviranomaisen moottori- ja moottoriliikenneteihin kohdistuvaan työhön hyväksymää urakoitsijaa tapahtuman järjestäjän kustannuksella.

Tilapäisellä vakioimerkein toteutettavalla tilapäisellä liikennemerkkijärjestelyllä pyritään vähentämään tapahtuman aiheuttamia sujuvuus- tai turvallisuusohjelmia paikallisesti joko jollain tiejaksolla tai tietyssä liittymässä. Käytännössä toimenpiteenä voi olla esimerkiksi liittymän sivusuunnan välityskyvyn parantaminen pääsuunnan nopeusrajoitusta alentamalla tai ruuhkautumisen estäminen kieltämällä tienvarsi-pysäköintiä. Nämä tilapäiset toimenpiteet ovat toteutettavissa käyttämällä tieliikenneasetuksen mukaisia vakioimerkkejä ja niiden lisäkilpiä.

Kuva 6. Esimerkkejä vakioimerkeistä ilman lisäkilpiä.

Tapahtuman järjestäjä laatii lupahakemuksensa liitteeksi aikomaansa tilapäistä liikennemerkkijärjestelyä kuvaavan liikenteenohjaussuunnitelman, jossa tulee olla tapahtuman järjestäjän ja tapahtuman liikennejärjestelyistä vastaavan henkilön tarkat yhteystiedot sekä tapahtuman tiedot kuten tapahtuman nimi, luonne, sijainti, ajan kohta, ennustettu osallistujamäärä sekä myös ajanjakso, jolloin tilapäistä liikennemerkkiohjausta tieverkolle tarvitaan. Liikenteenohjaussuunnitelma laaditaan kartta-pohjalle, josta ilmenee tapahtuman eri toimintojen sijainnin ohella aiotut liikennemerkit, niiden sijoituskohdat sekä pystyttämisen- ja purkujärjestys (sekä mahdollisten tilapäisten liikenteenohjaajien sijoittuminen). Tarvittaessa tapahtuman järjestäjän on kustannuksellaan käytettävä liikenteenohjaussuunnitelman laadinnassa liikennesuunnitteluun erikoistunutta konsulttia.

Tienpitoviranomainen voi myöntää luvan tapahtuman tilapäiselle liikennemerkkijärjestelylle, mikäli käytettävät merkit ja niiden sijoittaminen sekä pystyttäminen on hyvin suunniteltu ja aiottujen toimenpiteiden katsotaan parantavan yleisen liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta. Liikennemerkkien käyttöä säännellään tieliikenneasetuksessa sekä ohjeessa ”Yleisohjeet liikennemerkkien käytöstä” (Tiehallinto 2003). Lisäksi tämän ohjeen liitteistä löytyy mm. ”Ohjeistus tilapäisten liikenteen ohjaajien käytöstä ja liittymän toimivuuden tilapäisestä parantamisesta maantieverkolla”, joka on tarkoitettu lupien ohjeliitteeksi (ks. liite 3).

Lisää maantien tilapäisessä liikennejärjestelyssä tarvittavaa tietoa on saatavilla mm. seuraavista Liikenneviraston ohjeista:

- Yleisohjeet liikennemerkkien käytöstä, Tiehallinto 2003
- Liikennemerkkien rakenne ja pystytys, Liikenneviraston ohjeita 20/2013
- Liikenne tietyömaalla - Tienrakennustyömaat, Liikenneviraston ohjeita 1/2016

Myönteisessä lupapäätöksessä annetaan ohjeet tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn toteuttamiseksi.

Maantien tiealueelle sijoitettavan tai maantien liikenteelle tarkoitetun tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn teknisiä ominaisuuksia, sijoittamista, pystyttämistä sekä muita luvan saamiseen liittyviä ehtoja on saatavilla tienpitoviranomaiselta (ks. luku 1). Jos liikennemerkkijärjestely tulee katuverkolle, on lupaa tiedusteltava kunnasta ja vastaavasti yksityistien kohdalla yksityistien hoitokunnalta ja/tai maanomistajalta.

Tilapäiset liikennemerkit voidaan yleensä sijoittaa maantien tiealueelle vastaavasti kuin pysyvät liikennemerkit, mutta ne pyritään pystyttämään upottamalla merkin vartta tai jalustaa maahan, jolloin vältetään mahdolliset maassa olevien kaapeleiden ja johtojen vauriot sekä niistä aiheutuva sähköturvallisuusriski. Mikäli merkin varsi tai jalusta joudutaan upottamaan maahan, järjestäjällä on selonottovelvollisuus maahan sijoitettujen johtojen, kaapeleiden ja muiden rakenteiden sijainnin osalta sekä korvausvelvollisuus, mikäli näille aiheutuu vahinkoa. Tilapäistä vakiomerkkiä ei saa kiinnittää kiinteään liikenteenohjauslaitteeseen tai tiekaiteeseen. Aiotun tilapäisen liikennejärjestelyn kanssa ristiriidassa olevat kiinteät liikennemerkit tulee tilapäisen liikennemerkkiohjauksen ajaksi joko poistaa tai peittää käyttäen peittämiseen tarkoitettuja väriltään harmaita peitteitä tai peitelevyjä. Merkin kääntämistä sivuittain ei hyväksytä peittämiseksi eikä jätesäkkiä hyväksytä peittämiseen.

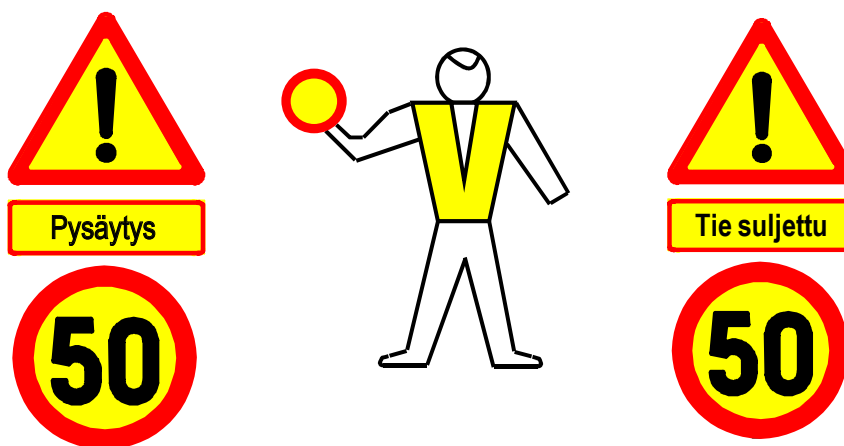
Tilapäinen liikennemerkkiohjaus pystytetään siten, että sääilmiöt, ajoneuvojen ilmavirta tai talvella lumiauran lumivirta ei kaada tai siirrä liikennemerkkejä. Pystytysrakenteiden tulee olla törmäysturvallisia. Tilapäinen liikennemerkkiohjaus tai sen pystytys ja purku eivät saa aiheuttaa haittaa kevyelle liikenteelle eivätkä tien kunnosapidolle. Tapahtuman järjestäjä vastaa tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn hankinta-, pystytys-, purku- ja vahinkovastuukustannuksista.

3.4 Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin

Tilapäisistä liikenteen ohjaajista säädetään tieliikennelain 49 §:ssä mm. seuraavaa: *Liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi liikenteen ohjaajina toimivat myös henkilöt, jotka poliisi määrää tilapäisesti ohjaamaan liikennettä urheilukilpailujen, kansanjuhlien, näyttelyiden tai muiden vastaavien syiden vuoksi. Liikenteen ohjaajalla on oltava selvästi erottuva vaatetus, joka vastaa standardin SFS-EN 471 vaatimuksia. Liikenteen ohjaajaksi määrättyyn henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).*

Poliisilaitos päättää tieliikenteen tilapäisestä ohjaamisesta liikenteenohjaajin tapahtuman aikana määräämällä tilapäiset liikenteen ohjaajat tehtävänsä. Poliisilaitos kohdistaa määräysharkintansa kelpoisuustarkistuksineen sellaisiin tapahtuman järjestäjän ehdottamiin henkilöihin, jotka ovat antaneet suostumuksensa tapahtuman tilapäisinä liikenteen ohjaajina toimimiseen. Tapahtuman järjestäjän on hankittava poliisilaitokselta tapahtuman tilapäisille liikenteen ohjaajille määräys tehtävänsä. Poliisilaitokset ohjeistavat itse määräyksen hakemiseen liittyvistä menettelyistä. Harkintansa mukaan poliisilaitos ohjeistaa tilapäisiä liikenteenohjaajia heidän tehtäviinsä määrätessään tilapäisiä liikenteenohjaajia tehtäviinsä.

Tieverkolla tapahtuman tilapäisiä liikenteenohjaajia tarvitaan mm. ajoittain tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn yhteydessä (ks. luku 3.3) ja käytännössä aina tien tilapäisen sulkemisen yhteydessä (ks. luku 3.5). Tienpitoviranomainen suosittelee, että tilapäisiä liikenteenohjaajia käytettäisiin enintään 50 km/h nopeusrajoituksen voimassaoloalueella ja että tilapäisiä liikenteenohjaajia suojataan suojavaatetuksen ohella mm. varoittavin liikennemerkein. Maantieverkolla tienpitoviranomaisen suosituksesta voidaan poiketa poliisilaitoksen päätöksellä. "Tapahtuman tilapäistä liikenteenohjaajaa koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus" löytyy tämän ohjeen lopussa olevista tilapäistä liikennemerkkijärjestelyä ja tien tilapäistä sulkemista koskevista ohjeliitteistä (ks. liitteet 3 ja 6).

Kuva 7. Esimerkkejä tilapäistä liikenteenohjaajaa suojaavista liikennemerkeistä vasemmalla ja oikealla (ks. luvut 3.3 ja 3.5). Ihmishahmo kuvaa tässä ohjeessa tilapäistä liikenteen ohjaajaa.

Tarvittaessa tilapäinen liikenteenohjaaja voi maantiellä tilapäisesti pysäyttää yksittäisen liikennevirran **enintään 10 minuutin ajaksi**. Tavoiteltava yksittäinen pysäytysaika on kuitenkin huomattavasti kymmentä minuuttia lyhyempi. Jos liikenteellisesti merkittäväksi arvioidulla maantiellä tai yleisen liikenteen reitillä on tapahtuman vuoksi tarve useaan peräkkäiseen pysäytykseen, niin yksittäiselle tienkäyttäjälle pysäytyksistä aiheutuva kokonaisviive saa olla enintään 10 minuuttia. Tämä tavoite perustuu tienpitoviranomaisen aiempaan palvelulupaukseen siitä, että yksittäisen tienkäyttäjän tulee matka suunnitellessaan varautua noin 10 minuutin satunnaiseen viiveeseen. **Liikenteen saa tilapäisesti pysäyttää ainoastaan kädessä pidettävällä pysäytysmerkillä (311, ajoneuvolla ajo kielletty)**. Mikäli on tarve pitkäaikaisempaan yleisen liikenteen pysäyttämiseen, on tapahtuman järjestäjän selvítettävä mahdollisuutta tien tilapäiseen sulkemiseen tai muutettava tapahtumaa.

Yleisen liikenteen tilapäinen pysäyttäminen on poikkeuksellinen vaihtoehto liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sellaisessa tilanteessa, jossa pelkän liikennemerkkiohjauksen ei katsota olevan riittävä toimenpide. Tarve liikenteen tilapäiseen pysäyttämiseen ilmenee yleensä, kun jokin liittymä on tilapäisesti kasvaneiden liikennemäärien vuoksi vaarassa tukkeutua toimimattomaksi. Liikenteen sujuvuus voidaan varmistaa pysäyttämällä vuorotellen eri suunnista saapuvia liikennevirtoja. Toinen tyypillinen tilapäisten liikenteen ohjaajien käyttöä edellyttävä tilanne on, kun jokin tapahtuman aiheuttama toiminta risteää tilapäisesti maantien yleisen liikenteen kanssa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi tapahtuman osallistujien siirtyminen tien yli tapahtuman aikana. Yleisen liikenteen tilapäinen pysäyttäminen ei oikeuta tapahtuman järjestäjää toimimaan pysäytyskohtien välisellä tiealueella tieliikennesäädösten vastaisesti. Toiminta tiellä tieliikennesäädösten vastaisesti edellyttää aina tien tilapäistä sulkemista. Tilapäisen pysäyttämisen tarvetta tulee pyrkiä mahdollisuuksien mukaan välttämään tapahtumaa suunniteltaessa ja liikenteen tilapäistä pysäyttämistä on pidettävä äärimmäisenä keinona yleisen liikenteen ja osallistujien turvallisuuden varmistamiseksi.

Saatuana poliisilaitokselta määräyksen ehdottamilleen tilapäisille liikenteen ohjaajille tehtäviinsä tapahtuman järjestäjän on hankittava tienpitoviranomaiselta lupaa liikenteenohjaajia suojaavan tilapäisen liikennemerkkijärjestelyyn, mikäli näitä asioita ei ole jo huomioitu poliisilaitoksen tekemässä päätöksessä tai määräyksessä. Tienpitoviranomaista vastaava viranomainen on katuverkolla kunta ja yksityisteillä yksityistien hoitokunta tai maanomistaja.

Tienpitoviranomainen ei puolla tilapäisten liikenteen ohjaajien käyttöä tapahtuman tarpeisiin tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn yhteydessä:

- moottori- tai moottoriliikennetiellä
- tunnelissa, sillalla tai lautalla
- kun olosuhteista johtuen pysäyttämistä ei voi tehdä turvallisesti
- jos pysäyttamisestä aiheutuva viive tienkäyttäjälle arvioidaan olevan yli 10 minuuttia
- mikäli pysäyttämisen aikana tiealueella on aikomus toimia tieliikennesääntelyn vastaisesti

Tapahtuman järjestäjä vastaa poliisilaitoksen määräämän tilapäisen liikenteen ohjaajan kouluttamisesta, varustamisesta ja perehdyttämisestä tehtävänsä sekä turvallisuudesta.

3.5 Tien tilapäinen sulkeminen

Tieliikennelain 54 §:ssä mainitaan mm. seuraavaa: *Tien tilapäisestä sulkemisesta ja liikenteen ohjauksesta tiellä tehtävän työn, urheilukilpailun tai sotilasharjoituksen vuoksi taikka muusta niihin rinnastettavasta syystä säädetään asetuksella.*

Tien tilapäisestä sulkemisesta tapahtuman järjestämisen vuoksi on tieliikenneasetuksen 51 §:ssä ilmaistu seuraavaa koskien **moottoriajoneuvoille tarkoitettujen nopeuskilpailujen järjestämistä tiellä**: *Nopeuskilpailuja henkilöautoille ja moottoripyörille saa järjestää vain suljetulla tiellä. Tien sulkemiseen tarvitaan lupa, jonka myöntää asemakaavan mukaiselle liikenneväylälle kunnanhallitus. Muutoin luvan myöntää se poliisilaitos, jonka toimialueella ajoreitti tai sen pääosa sijaitsee. Lupa-
viranomaisen on ennen luvan myöntämistä kuultava asianomaista tienpitäjää. Muille kuin 1 momentissa mainituille moottoriajoneuvoille [1 momentissa mainitaan moottoriajoneuvoina vain henkilöautot ja moottoripyörät] ei nopeuskilpailuja tiellä saa järjestää. Nopeuskilpailuna pidetään jokaista tapahtumaa, jossa sen osallistujalle on asetettu ajonopeutta koskeva, tieliikennelain 23 §:ssä säädetyn velvoitteen kanssa ristiriitainen tavoite.*

Lisäksi tien tilapäisestä sulkemisesta tapahtuman järjestämisen vuoksi on tieliikenneasetuksen 51 §:ssä ilmaistu seuraavaa koskien **muunlaisten tapahtumien, kuin moottoriajoneuvoille tarkoitettujen nopeuskilpailujen, järjestämistä tiellä**: *Poliisilaita [poliisilaitoksella] on tienpitäjää kuultuaan oikeus tien tilapäiseen sulkemiseen urheilukilpailujen, kansanjuhlien, näyttelyiden, puolustusvoimien harjoitusten, paraatien tai näyttösten vuoksi. Kiireellisessä tapauksessa poliisi [poliisilaitos] voi sulkea tien tilapäisesti tienpitäjää kuulematta.*

Tiivistäen voi todeta, että tapahtuman vuoksi tien tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen on **kunnanhallitus**, jos aikomuksena on järjestää asemakaavan mukaiselle liikenneväylälle sijoittuva henkilöautoille tai moottoripyörille tarkoitettu nopeuskilpailu. Kaikkien muiden tapahtumien tarpeisiin tien tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen on **poliisilaitos**. Tien tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen pyytää suljettavaksi aiotun tieverkon osan jokaiselta tienpitäjältä lausunnon ennen tien tilapäistä sulkemista koskevan päätöksen tekemistä. Maanteiden osalta tien tilapäistä sulkemista koskevan lausunnon antaa tienpitoviranomainen.

Lupaa maantien tilapäiseen sulkemiseen on haettava tien tilapäisestä sulkemisesta päättävältä viranomaiselta. Lupahakemuksessaan tapahtuman järjestäjän on nimettävä **tapahtuman liikennejärjestelyistä vastaava henkilö**. Liikennejärjestelyistä vastaava henkilö vastaa tapahtuman tarvitseman tilapäisen tiensulkemisen suunnittelusta, toteutuksesta ja toiminnallisesta laadusta ja liikennejärjestelyjä täydentävien lupien hankinnasta, mahdolliseen tilapäiseen liikenteen ohjaamiseen tarvittavien määräysten hankinnasta, sekä vastaa tilapäiseen tiensulkemiseen tarvittavien liikenne-merkkien ja muiden liikenteenohjauslaitteiden pystytykseen osallistuvien henkilöiden sekä mahdolliseen tilapäiseen liikenteen ohjaamiseen osallistuvien henkilöiden riittävästä koulutuksesta. Tienpitoviranomaisen **pätevyysvaatimus** tien tilapäisen sulkemisen suunnittelijan osalta on laaja kokemus tilapäisen tiensulkemisen suunnittelusta ja toteutuksesta, Tieturva 2 -koulutus tai muu liikenteenohjaukseen ja tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus sekä aiotun tapahtuman tilapäisen tiensulkemisen edellyttämä koulutus.

Tapahtuman järjestäjän on haettava lupaa tien tilapäiseen sulkemiseen kirjallisesti. Lupahakemuksessa tulee olla mm. hakijan yhteystiedot ja tapahtuman liikennejärjestelyistä vastaavan henkilön tiedot sekä tapahtumatiedot kuten tilaisuuden nimi ja luonne, ennustettu osallistujamäärä sekä ajankohta, jolloin tien tilapäistä sulkemista tarvitaan. Lupahakemuksen liitteinä tulee olla karttaote, josta ilmenee tapahtuman sijainti sekä liikenteenohjaussuunnitelma, josta ilmenee käytettävät liikennemerkit, tien sulkuilmoitukset ja näiden sijoituskohdat, pystyttämisen- ja purkujärjestys sekä liikenteen ohjaajien sijoittuminen.

Maantien tilapäistä sulkemista koskevaa lausuntoa valmisteleavan tienpitoviranomaisen tulee varmistua aiotun tapahtuman laillisuudesta ja pohtia sulkemiselle vaihtoehtoisia liikenteen ohjauksen tapoja, sulkemisen aiheuttamaa haittaa yleiselle liikenteelle (kiertoreittimahdollisuudet, vaikutus aikataulun mukaiseen reittiliikenteeseen sekä hälytysajoneuvojen kulkuun, vaikutus kulkuun sulkualueen kiinteistöille) sekä sulkuaikana tapahtuvan toiminnan haitallista vaikutusta tien kuntoon (onko kuntoonpanosopimuksen laatiminen tarpeellista). Myönteisessä lausunnossaan tienpitoviranomainen voi vaatia tapahtuman järjestäjää vastaamaan mm. **ajoittaisen kauttakulun järjestämisestä tilapäisesti suljetun tiejakson läpi, tilapäisesti suljettua tiejaksoa korvaavan kiertotien viitoittamisesta ja tilapäisesti suljetun tiejakson kuntoonpanosta**.

Tienpitoviranomainen huomioi lausunnossaan mm. suljettavaksi aiotun maantiejakson liikenteellisen merkityksen, liikennemäärän ja sulkukohtien osalta varmistaa mahdollisuuden yleisen liikenteen turvalliseen pysähtymiseen (nopeusrajoitus, ohjaus ja näkemät myös autojonon kasvaessa) sekä mahdollisesti esitetyt kiertoreittivaihtoehdot sekä arvioi mahdollistaako liikenneympäristö ja suunniteltu tilapäinen liikenteenohjausjärjestely turvallisen siirtymisen kiertotielle ja palaamisen kiertotieltä.

Tienpitoviranomainen ei puolla maantien tilapäistä sulkemista tapahtuman tarpeisiin seuraavissa olosuhteissa:

- moottori- tai moottoriliikennetiellä
- tunnelissa, sillalla tai lautalla (poikkeuksena kokonainen tunneli, silta tai lautta voi tapauskohtaisen harkinnan perusteella saada puollon)
- kun olosuhteista johtuen sulkemista ei voi tehdä turvallisesti
- valtateillä ja kantateillä yleensä

- maanteillä yleensä KVL:n (vuoden keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä, ajoneuvoa per vuorokausi) ollessa yli 200 ja enintään 10 minuutin viiveen aiheuttavaa kiertotietä ei voida toimivana ja turvallisena järjestää
- maantielle aiotaan nopeuskilpailua muille moottoriajoneuvoille, kuin henkilöautoille tai moottoripyörille
- aiottu sulkemisaika on alkamis- ja päättymisajoiltaan epämääräinen tai jopa venyvä

Tienpitoviranomaisen puolto harkitaan aina tapahtumakohtaisesti tapahtuman laatu ja vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen.

Tapahtumien järjestämiseen liittyen maantien tilapäistä sulkemista edellytetään silloin, kun:

- yleisen liikenteen vapaa pääsy aiotaan estää kokonaan, osittain tai joltakin saapumissuunnalta jollekin tietylle maantiejaksolle tai tien osalle (suljetavan alueen koko ei merkitse) yli 10 minuutin ajaksi
- maantielle aiottu toiminta on luonteeltaan tieliikennettä tai tiealuetta koskevan sääntelyn vastaista
- maantielle aiottu toiminta aiheuttaa poikkeuksellista vaaraa yleiselle liikenteelle
- maantien yleinen liikenne aiheuttaa poikkeuksellista vaaraa aiotulle tapahtumalle
- vaihtoehtoisia keinoja tapahtuman järjestämiseksi ei ole kohtuullisin kustannuksin ja vaikutuksin osoitettavissa

Kauttakulkumahdollisuuden ja maantien kuntoonpanon järjestämisvelvoite

Tienpitoviranomainen esittää puoltavassa lausunnossaan ne yleisen liikenteen erityistoimijat (hälytysajoneuvot, aikataulutettu joukkoliikenne, aikataulutetut kuljetukset, asukkaiden pääsy sulkialueen kiinteistölle ja kiinteistöltä), joille tapahtuman järjestäjän tulee varautua järjestämään kuljetuksen kiireellisyys huomioiden turvallinen kauttakulku tilapäisesti suljetun maantiealueen läpi.

Hälytysajoneuvoksi luokitellaan poliisin, rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien tai pelastustoimen virkatehtävissä oleva hälytysajoneuvo, sairasta hoitoon kuljettavalle tai kuljetettavaksi noutava ajoneuvo, kiireellisellä virkamatkalla olevaa lääkäriä, eläinlääkärinä tai sairaanhoitajaa kuljettava ajoneuvo sekä kiireellisellä virkamatkalla olevaa liikennettä valvovaa viranomaista kuljettava ajoneuvo.

Kun jokin edellä mainittu ajoneuvo saapuu kiireellisessä tehtävässä paikalle ja ajoneuvon kuljettaja ilmoittaa haluavansa päästä jatkamaan matkaa heti, on maantien sulkukohdalla olevan liikenteen ohjaajan ryhdyttävä viipymättä sellaisiin toimenpiteisiin, että ajoneuvo voi jatkaa matkaansa mahdollisimman pian.

Lisäksi tienpitoviranomainen esittää puoltavassa lausunnossaan tapahtuman järjestäjälle velvoitteen maantien kuntoonpanosta sulkuajan päättyessä. Kuntoonpanotyöt aloitetaan ennen sulkuajan päättymistä, ja viimeistelevät kuntoonpanotyöt tehdään välittömästi sulkuajan päättymisen jälkeen. Tapahtuman järjestäjällä on aina velvollisuus kunnostaa tie vähintään siihen kuntoon, missä tie oli ennen sulkemisajan alkua. Mikäli tapahtuma kuluttaa tietä erityisen paljon, kuten moottoriajoneuvojen nopeuskilpailuissa, kuntoonpanosta laaditaan erillinen sopimus tapahtuman järjestäjän ja tienpitoviranomaisen hyväksymän urakoitsijan välille. Tienpitoviranomainen ei

ole sopimuksen osapuoli, mutta on sopimuksen laatimisen **hyväksyjä ja valvoo** sopimuksen noudattamista **alku- ja loppukatselmuksin**. Mikäli kuntoonpanosopimuksen laatimista ei vaadita, kuten yleensä kylänraitilla pidettävien markkinoiden ollessa kyseessä, kuntoonpanovelvoite kirjoitetaan suppeassa muodossa tienpitoviranomaisen lausuntoon. Vähän tietä kuluttavissa tapahtumissa tiealueen siivoaminen ja vaurioiden korjaaminen tapahtuman jäljiltä voi olla riittävä kuntoonpanotoimenpide. Kuntoonpanovelvoitteella tienpitoviranomainen varmistaa, että maantie on tienpitoviranomaisen tienkäyttäjille antaman palvelutasolupauksen mukainen silloin, kun tie avataan sulkemisajan jälkeen uudelleen yleiselle liikenteelle. Talviralleissa ns. piikkinautojen käytettäessä on järjestäjällä kuntoonpanovelvoite myös suljettavaksi aiotun tiejakson ulkopuolisilla ajoreiteillä.

Kauttakulkumahdollisuuden järjestämisestä ja tien kuntoonpanosta koituvista kustannuksista vastaa kokonaisuudessaan tapahtuman järjestäjä. Tienpitoviranomaisen verkkosivuilta (ks. luku 1) ja tämän ohjeen liitteistä löytyy mm. ”Ohjeistus maantieverkon osien kuntoonpanosopimuksen laatimisesta”, joka on tarkoitettu tapahtuman järjestäjälle kuntoonpanosopimuksen laatimisen ohjeeksi ja malliksi (ks. liite 4).

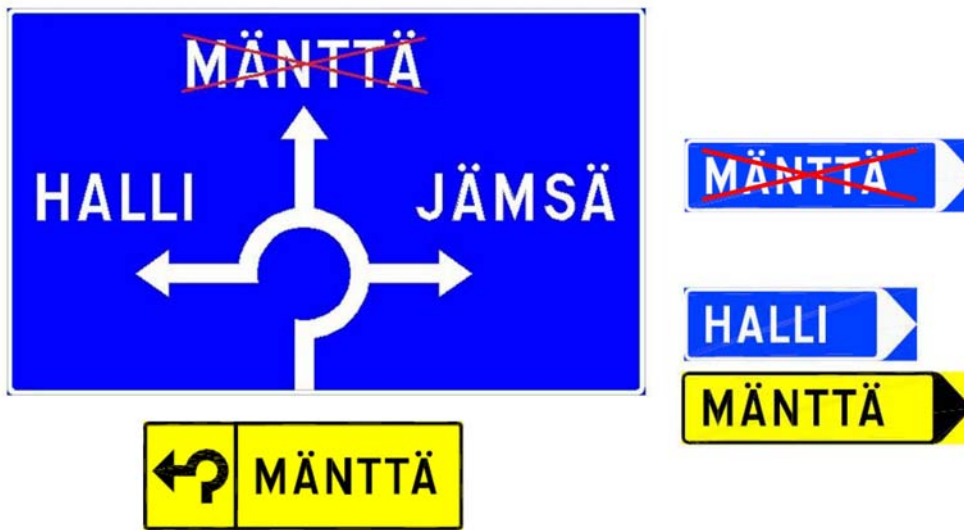
Kiertotien ja tien tilapäisen sulkemisen järjestämisvelvoite

Mikäli tarvetta, tienpitoviranomainen esittää puoltavassa lausunnossaan tapahtuman järjestäjälle velvoitteen maantien sulkuaikana toimivan kiertotien järjestämisestä. Tavoitteena on, että kiertotien käyttämisestä ei aiheudu yli 10 minuutin viivettä. Kiertotien viitoituksessa pysyvät opasteet jätetään näkyviin, ja niihin teipataan suljetun tien kautta viitoitetut kohteet punaisella teipillä yli (ks. kuva 8). Teippauksessa saa käyttää ainoastaan vähintään 100 mm leveää, punaista, heijastavaa ja heijastavan liikennemerkkin pintaan itsestään tilapäisesti kiinnitettäväksi suunniteltua liikenteenohjaukseen tarkoitettua teippiä. Teipin ominaisuuksista (erityisesti irrottavuudesta ja tahraamattomuudesta) kannattaa pyytää valmistajan tai maahantuojaan kirjallinen esite tai todistus. Materiaalin laatuvaatimukset on esitetty Liikenneviraston ohjeessa ”Liikennemerkkien rakenne ja pystytys” (Liikennevirasto 20/2013). Teippi kiinnitetään taulun päälle leveään X-kirjaimen muotoon. Tahraavan tai alustaa irrottavan teipin käyttö kiinnityksessä on ehdottomasti kielletty, jotta liikennemerkkin heijastepinta ei vaurioituisi. Tämän ohjeen liitteistä löytyy mm. ”Suositus tilapäisesti suljettua tieosuutta ohittavan kiertotien tilapäisestä viitoittamisesta vähäliikenteisellä maantieverkolla”, joka on tarkoitettu lausunnon liitteeksi (ks. liite 5).

Puoltavassa lausunnossaan tienpitoviranomainen esittää aina tapahtuman järjestäjälle osoitetun velvoitteen maantien tilapäiseen sulkemiseen liittyvien tilapäisten liikennejärjestelyjen toteuttamisesta. Tämän ohjeen liitteistä löytyy mm. ”Suositus tilapäisestä tien sulkemisesta ja liikenteenohjaajien käytöstä vähäliikenteisellä maantieverkolla”, joka on tarkoitettu lausunnon liitteeksi (ks. liite 6).

Lisää maantien tilapäisen sulkemisen liikennejärjestelyissä tarvittavaa tietoa on saatavilla mm. seuraavista Liikenneviraston ohjeista:

- Yleisohjeet liikennemerkkien käytöstä, Tiehallinto 2003
- Liikennemerkkien rakenne ja pystytys, Liikenneviraston ohjeita 20/2013
- Sulku- ja varoituslaitteet, Liikenneviraston ohjeita 39/2013
- Liikenne tietyömaalla - Tienrakennustyömaat, Liikenneviraston ohjeita 1/2016

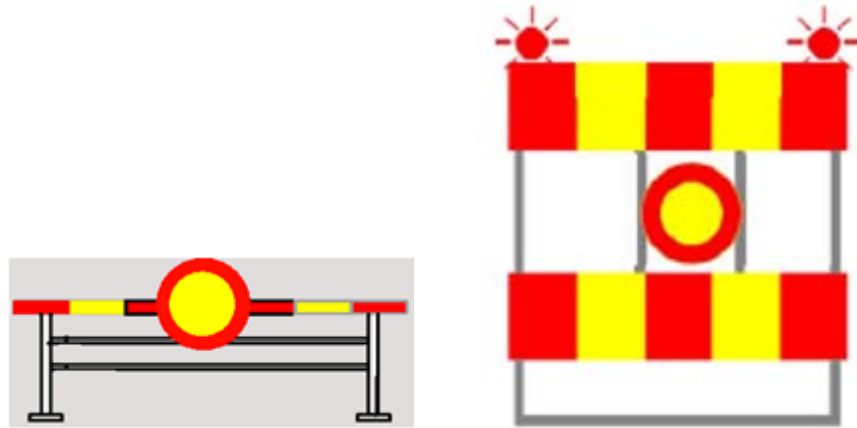

Kuva 8. Esimerkki tilapäisen kiertotien viitoittamiseen käytettävistä opastusmerkeistä.

Tarvittavat lausunnot ja luvat saatuaan tien tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen (poliisilaitos tai kunnanhallitus) tekee tien tilapäistä sulkemista koskevan päätöksensä. Mikäli päätös on myönteinen, tien tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen toimittaa tiensulkemispäätöksensä tapahtuman järjestäjälle sekä tiedoksi osallisille tienpitäjille (maanteiden osalta tienpitöviranomaiselle). Tien tilapäisestä sulkemisesta myönteisen päätöksen tehnyt viranomainen on velvollinen ohjeistamaan tapahtuman järjestäjää toimimaan sulkutoimissaan oikein ja turvallisesti sulkupäätöksen liikenteelliseen vaikutusalueeseen kuuluvalla maantieverkolla. Sulkupäätöksen liitteenä tien tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen antaa tapahtuman järjestäjälle mm. tilapäisiä liikennejärjestelyjä koskevia määräyksiä ja ohjeita.

Tapahtuman järjestäjä on velvollinen noudattamaan tien tilapäistä sulkemista koskevaa viranomaispäätöstä.

Tien tilapäistä sulkemista koskevien tienvarteen pystytettävien tiensulkuilmoitusten pystyttäminen voidaan aloittaa neljä viikkoa ennen tilaisuuden alkua ja niiden tulee olla pystytettyinä viimeistään kaksi viikkoa ennen tilaisuuden alkua. Ilmoitukset tulee poistaa kahden vuorokauden kuluessa tien avaamisesta yleiselle liikenteelle.

Kuva 9. Esimerkki sulkupuomista ja sulkuaidasta, joita voidaan käyttää tien osan tai tien tilapäisessä sulkemisessa.

Tien sulkeminen edellyttää aina näkyviä varoittavia, ajonopeutta hidastavia ja pääsyä estäviä liikennemerkkejä, sulkupuomeja, sulkuaitoja (ks. kuva 9), tai tielle pysäköityjä varoitusajoneuvoja, joilla estetään ajo tilapäisesti suljetulle alueelle. Sulkukohtassa liikenteen pysäyttää poliisin tehtävänsä määräämä tilapäinen liikenteen ohjaaja (ks. luku 3.4). Mikäli sulkukohta on aidattu sulkuaidoin umpeen ilman minkäänlaista kauttakulkumahdollisuutta sulkuaikana, poliisi voi määrätä liikenteen ohjaajan sijaan järjestyksenvalvojan valvomaan sulkuaidan paikallaan pysymistä ja sen noudattamista.

Tilapäiset liikennemerkit voidaan yleensä sijoittaa maantien tiealueelle vastaavasti kuin pysyvät liikennemerkit, mutta ne pyritään pystyttämään upottamatta merkin vartta tai jalustaa maahan, jolloin vältetään mahdolliset maassa olevien kaapeleiden ja johtojen vauriot sekä niistä aiheutuva sähköturvallisuusriski. Mikäli merkin varsi tai jalusta joudutaan upottamaan maahan, järjestäjällä on selonottovelvollisuus maahan sijoitettujen johtojen, kaapeleiden ja muiden rakenteiden sijainnin osalta sekä korvausvelvollisuus, mikäli näille aiheutuu vahinkoa. Tilapäistä vakiomerkkiä ei saa kiinnittää kiinteään liikenneohjauslaitteeseen tai tiekaiteeseen. Kiinteät liikennemerkit tulee tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvän liikennejärjestelyn ajaksi (poistaa tai) peittää käyttäen peittämiseen tarkoitettuja väriltään harmaita peitteitä tai peitelevyjä siltä osin, kuin kiinteät liikennemerkit ovat ristiriidassa aiotun tilapäisen liikennejärjestelyn kanssa. Merkin kääntämistä sivuittain ei hyväksytä peittämiseksi eikä jätösäkkiä hyväksytä peittämiseen.

Tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvä liikennejärjestely pystytetään siten, että sääilmiöt, ajoneuvojen ilmavirta tai talvella lumiauran lumivirta ei kaada tai siirrä tilapäisiä liikenneohjauslaitteita tai tiensulkuilmoituksia. Tiensulkuilmoitusten pystyessä pysyminen varmistetaan viikoittain ja pari päivää ennen tapahtumaa tarkastuksilla. Tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvä liikennejärjestely tai sen pystytys ja purku eivät saa aiheuttaa haittaa kevyelle liikenteelle eivätkä tien kunnossapidolle tilapäisesti suljetun alueen lähiympäristössä.

Kiertotien järjestämisestä ja tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvän tilapäisen liikennejärjestelyn järjestämisestä (koulutus, työnjohto, toteutus ja purku) koituvista kustannuksista vastaa aina kokonaisuudessaan tapahtuman järjestäjä.

3.6 Tien tilapäinen käyttö muuhun kuin maantietarkoitukseen

Maantielain 42 §:ssä mainitaan mm.: *Tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin edellyttää tienpitoviranomaisen lupaa.*

Maantietarkoituksella tarkoitetaan maantien tiealueen käyttöä yleiseen liikenteeseen sitä koskevaa sääntelyä noudattaen (mm. maantielaki, tieliikennelaki, tieliikenneasetus ja erilaiset ajoneuvoja ja kuljetuksia koskevat lait ja asetukset) sekä maantien tienpitoon liittyviä toimia maantien tiealueella. Erikoiskuljetuslupaa lukuun ottamatta tienpitoviranomaisella ei ole oikeutta myöntää lupaa poikkeamiseen yleistä liikennettä koskevasta sääntelystä. Trafilla on mahdollisuus myöntää poikkeamislupa ajoneuvoja koskevasta teknisestä sääntelystä. Yleistä liikennettä koskeva sääntely ei ole voimassa suljetulla tiellä, joten tien tilapäinen sulkeminen (kts luku 3.5) siitä päättävän viranomaisen luvalla on mahdollinen ratkaisu joissakin tapahtumissa. Kaikentilainen muu maantien tiealueen käyttö muuhun kuin maantietarkoitukseen yleistä liikennettä koskevaa sääntelyä noudattaen edellyttää tienpitoviranomaisen kirjallisena antamaa lupaa. Lisäksi tiealueen käyttö muuhun kuin maantietarkoitukseen saattaa edellä mainittujen päätösten ja lupien lisäksi edellyttää esimerkiksi ennalta tehtävää yleisötilaisuusilmoitusta poliisilaitokselle tai muita viranomaislupia, riippuen aiotusta toiminnasta.

Tienpitoviranomainen suhtautuu lähtökohtaisesti kielteisesti tiealueen käyttöön tapahtuman tarpeisiin seuraavissa olosuhteissa:

- moottori- tai moottoriliikennetiellä
- tunnelissa, sillalla, lautalla, kallioleikkauksissa ja jyrkillä penkereillä
- yleensä liikenteelle osoitetun tietilan välittömässä läheisyydessä ja kun olosuhteista johtuen tiealueen käyttöä ei voi tehdä turvallisesti

Esimerkkitapauksia **tapahtumiin** liittyvistä lupakäytännöistä on kertynyt hyvin vähän, koska tämä lupamuoto tuli maantielakiin vasta kesällä 2016. Tienpitoviranomaisen suhtautuminen harkitaan tapauskohtaisesti tapahtuman laatu ja vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen.

Lupa maantien tilapäiselle käytölle muuhun kuin maantietarkoitukseen haetaan tienpitoviranomaiselta. Lisätietoja koskien luvan saamisen mahdollisuutta maantieverkon osalta on saatavilla tienpitoviranomaiselta (ks. luku 1). Jos tien tilapäinen käyttö muuhun kuin tietarkoitukseen sijoittuu katuverkolle, on lupaa tiedusteltava kunnasta ja vastaavasti yksityistien kohdalla yksityistien hoitokunnalta ja/tai maanomistajalta.

3.7 Tilapäisten laitteiden pystyttäminen

Tilapäisillä laitteilla tarkoitetaan tapahtuman järjestämiseen tarvittavia muita laitteita tai rakennelmia kuin yleisen liikenteen tilapäiseen ohjaamiseen tarvittavia liikenteenohjauslaitteita. Tyypillisiä laitteita ovat tapahtuman yleisöalueiden rajaamiseen tarvittavat sulkuaidat, tapahtuman kuvaamiseen tarvittavat tienvarteen pystytettävät tv-kamerat sekä muut **vain tapahtuman sisäiseen toimintaan tarkoitetut laitteet**, kuten viestitaulut ja reittiopasteet (ks. kuva 10). Tilapäisiä

laitteita voi olla hyvin monenlaisia ja tyypillistä niille on, että ne on turvallisuus- ja aikataulusyistä pystytettävä hyvissä ajoin ennen tapahtumaa.

Tilapäisen laitteen pystyttämiseen liittyy kaksi riskiä:

- aiheuttaako tilapäinen laite kaatumisvaaraa, putoamisvaaraa, törmäysvaaraa tai varioitumisvaaraa tien ja sen lähialueen rakenteille, ympäristölle, ihmisille tai yleiselle liikenteelle
- aiheuttaako tilapäisen laitteen pystyttämisen- ja purkutyöt vaaraa tiealueella työskenteleville tai tien ja sen lähialueen rakenteille, ympäristölle, ihmisille tai yleiselle liikenteelle

Näistä syistä johtuen tilapäisen laitteen pystyttämiseen tarvitaan maantielain 42 §:n mukainen lupa. Maantielain 42 §:n mukaan mm.: *Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava tienpitoviranomaisen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle.*

Tilapäisten laitteiden asennus- ja purkutyöt käsitellään tiealueeseen kohdistuvana työnä. Tien pinnan yläpuolelle tehtävät laiteasennukset (esim. tv-portaali) vaativat yleensä aina järeämpiä toimenpiteitä (esim. tien tilapäinen sulkeminen tiellä tehtävän työn vuoksi) yleisen liikenteen turvallisuuden varmistamiseksi. Kokonaan tien liikennetilän ulkopuolella käsivoimin tehtävä työ sen sijaan voidaan useimmiten tehdä aiheuttamatta merkittävää häiriötä yleiselle liikenteelle (esim. yleisöaitojen pystytys, kun kulminen tarvikekukikohdasta pystytyspaikkaan tapahtuu tien liikennetilän ulkopuolella). Asennus- ja purkutyön turvallisuus on aina varmistettava. On myös syytä huomioida, että tilapäiset laitteet eivät saa sisältää tienvarsimainonnaksi tulkittavia elementtejä. Tapahtuman yksilöivä nimi tai tunnus voidaan lyhyesti esittää, jotta laitteen käyttötarkoitus selviää yleiselle liikenteelle.

Jos tapahtuman järjestäjä on hakenut lupaa tien tilapäiselle sulkemiselle eikä laitteita ole tarpeen pystyttää tai purkaa muulloin kuin tien sulkemisaikana tilapäisesti suljetulla tiealueella ei pystyttämiseksi tarvitse hakea erillistä lupaa. Tapahtuman järjestäjä on vastuussa kaikesta toiminnastaan tapahtuman vuoksi tilapäisesti suljetulla tiealueella.

Kuva 10. *Tilapäisillä laitteilla tarkoitetaan mm. tapahtuman sisäiseen toimintaan tarkoitettuja ohjetauluja, joiden tarkoitus ei ole ohjata yleistä liikennettä.*

Lupa tilapäisten laitteiden pystyttämiseen maantien tiealueelle haetaan tienpitoviranomaiselta. Maantien tiealueelle sijoitettavien tai tiealueelle kaatuessaan ulottuvien tilapäisten laitteiden teknisiä ominaisuuksia, sijoittamista ja pystyttämistapaa koskevia sekä muita luvan saamiseen liittyviä ehtoja on saatavilla tienpitoviranomaiselta (ks. luku 1) sekä tämän ohjeen liitteistä. Myönteisessä lupapäätöksessään tienpitoviranomainen antaa ohjeita tilapäisten laitteiden toteuttamiseksi ja liitteenä (ks. liite 7) oleva ”Ohjeistus reittiohjatun kilpailun tarvitsemien tilapäisten laitteiden sijoittamisesta vähäliikenteisellä maantieverkolla” on tarkoitettu tienpitoviranomaisen myöntämän luvan mahdolliseksi ohjeliitteeksi.

Tienpitoviranomainen voi myöntää luvan tapahtuman tilapäiselle laitteille, mikäli käytettävät laitteet ja niiden sijoittaminen sekä pystyttäminen ja purku on hyvin suunniteltu ja aiottujen laitteiden tai niiden käytön ei katsota vaarantavan yleisen liikenteen sujuvuutta tai turvallisuutta eikä aiheuttavaan vaaraa ympäristönsä omaisuudelle, luonnolle tai ihmisille.

Jos laitteita sijoitetaan maantien varteen tiealueen ulkopuolelle, tulee asianomaiselta maanomistajalta hankkia lupa laitteiden sijoittamiseen. Jos tilapäisiä laitteita aiotaan pystyttää katuverkolle, on sijoittamislupaa tiedusteltava kunnasta ja vastaavasti yksityistien kohdalla yksityistien hoitokunnalta ja/tai maanomistajalta. Kaatumisvaaraa tai putoamisvaaraa omaavat tilapäiset laitteet saattavat lisäksi edellyttää kunnan myöntämää toimenpidelupaa.

Lupahakemuksessaan tapahtuman järjestäjän on nimettävä **tapahtuman liikennejärjestelyistä vastaava henkilö**. Liikennejärjestelyistä vastaava henkilö vastaa tapahtuman tarvitsemien tilapäisten laitteiden suunnittelusta, toteutuksesta ja toiminnallisesta laadusta sekä vastaa tilapäisten laitteiden pystytykseen osallistuvien henkilöiden riittävästä koulutuksesta. Tienpitoviranomaisen **pätevyysvaatimus** tilapäisen laitteiden suunnittelijan osalta on laaja kokemus aiottujen laitteiden suunnittelusta ja toteutuksesta, Tieturva 2 -koulutus tai muu liikenteenohjaukseen ja tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus sekä aiottujen tilapäisten laitteiden pystytyksen, ylläpidon ja purkamisen edellyttämä koulutus.

Tapahtuman järjestäjä laatii lupahakemuksensa liitteeksi aikomiansa tilapäisiä laitteita kuvaavan sijoittamissuunnitelman, jossa tulee olla tapahtuman järjestäjän ja tapahtuman liikennejärjestelyistä vastaavan henkilön tarkat yhteystiedot sekä tapahtuman tiedot kuten tapahtuman nimi, luonne, sijainti, ajankohta, ennustettu osallistujamäärä sekä myös ajanjakso, jolloin tilapäisiä laitteita maantien tiealueella tarvitaan. Sijoittamissuunnitelma laaditaan karttapohjalle, josta ilmenee tapahtuman eri toimintojen sijainnin ohella aiottut laitteet, niiden sijoittamiskohdat sekä pystyttämisen ja purkujärjestys. Tarvittaessa tapahtuman järjestäjän on kustannuksellaan käytettävä sijoittamissuunnitelman laadinnassa aiottujen laitteiden asentamisen suunnitteluun erikoistunutta konsulttia.

Tienpitoviranomainen suhtautuu lähtökohtaisesti kielteisesti tilapäisten laitteiden pystyttämiseen maantien tiealueelle seuraavissa olosuhteissa:

- moottori- tai moottoriliikennetiellä
- tunnelissa, sillalla ja lautalla
- yleensä kun tilapäisen laitteen pystyttämistä, ylläpitoa tai purkua ei voi toteuttaa turvallisesti

Tilapäinen laite pyritään pystyttämään upottamatta laitteen vartta tai jalustaa maahan, jolloin vältetään mahdolliset maassa olevien kaapeleiden ja johtojen vauriot sekä niistä aiheutuva sähköturvallisuusriski. Mikäli laitteen varsi tai jalusta joudutaan upottamaan maahan, järjestäjällä on selonottovelvollisuus maahan sijoitettujen johtojen, kaapeleiden ja muiden rakenteiden sijainnin osalta sekä korvausvelvollisuus, mikäli näille aiheutuu vahinkoa. Tilapäistä laitetta ei saa kiinnittää kiinteään liikenteenohjauslaitteeseen tai tiekaiteeseen.

Tilapäinen laite pystytetään siten, että sääilmiöt, ajoneuvojen ilmavirta tai talvella lumiauran lumivirta ei kaada tai siirrä laitetta. Pystytysrakenteiden tulee olla törmäysturvallisia. Tilapäinen laite tai sen pystytys ja purku eivät saa aiheuttaa haittaa kevyelle liikenteelle eivätkä tien kunnossapidolle. Tapahtuman järjestäjä vastaa tilapäisten laitteiden hankinta-, pystytys-, purku- ja vahinkovastuukustannuksista.

Maantien alueet ja niiden rajat

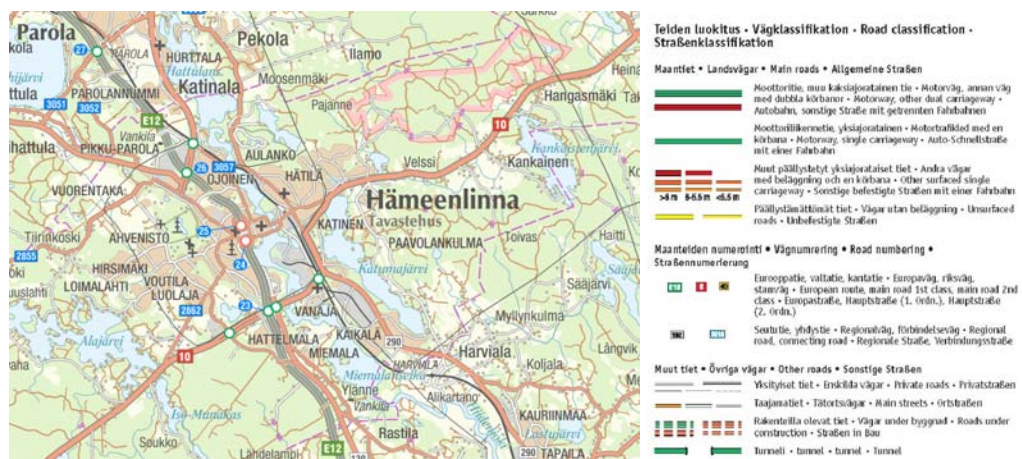
Tie ja tienpitäjä

Tieverkolla tarkoitetaan maanteiden, katujen ja yksityisteiden muodostamaa verkkoa, jolloin **tie** on yleisnimitys kaikille verkon osille. Jokaisella tiellä on yksi **tienpitäjä**, joka vastaa tienpidosta ja sen kustannuksista sekä käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia.

Maantie on yleiseen liikenteeseen luovutettu valtion omistama tie. **Maantien tienpitäjä on Liikennevirasto. Maanteiden tienpitoviranomaisina toimii yhdeksän ELY-keskusta**, joilla jokaisella on oma maantieteellinen toimivalta-alueensa ja sen lisäksi muutamalla niistä on myös valtakunnallista toimivaltaa maantieasioissa. Tienpitoviranomainen hoitaa toimivaltansa puitteissa maanteihin liittyvät asiakaspalvelu- ja lupatehtävät. Liikennevirasto vastaa tienpitoviranomaisten toiminnallisesta ohjauksesta.

Liikenteellisen merkityksensä mukaan maantiet ovat valtateitä, kantateitä, seututeitä tai yhdysteitä. Maantiet on numeroitu juoksevasti ja tienumeron voi etsiä AT-kartasta, GT-kartasta (ks. esimerkki kuvassa A) tai tarkimmin tienumerokartasta. **Tienumerokartat löytyvät osoitteesta: www.liikennevirasto.fi/tienumerokartat**. Maantien tieluokan saa selville tienumeron ja seuraavan taulukon perusteella:

- **Valtatiet (vt)** palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Valtateitä ovat maantiet, joiden numero on 1–39.
- **Kantatiet (kt)** täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat maakuntien liikennettä. Kantateitä ovat maantiet, joiden numero on 40–99.
- **Seututiet (st)** palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin. Seututeitä ovat maantiet, joiden numero on 100–999.
- **Yhdystiet (yt)** ovat muita maanteitä. Yhdysteitä ovat maantiet, joiden numero on 1000–99999.

Kuva A. Esimerkiksi GT-kartasta voi suuressa mittakaavassa selvittää onko tarkastelun kohteena oleva tie maantie. Lähde: © Karttakeskus, Lupa 8530.

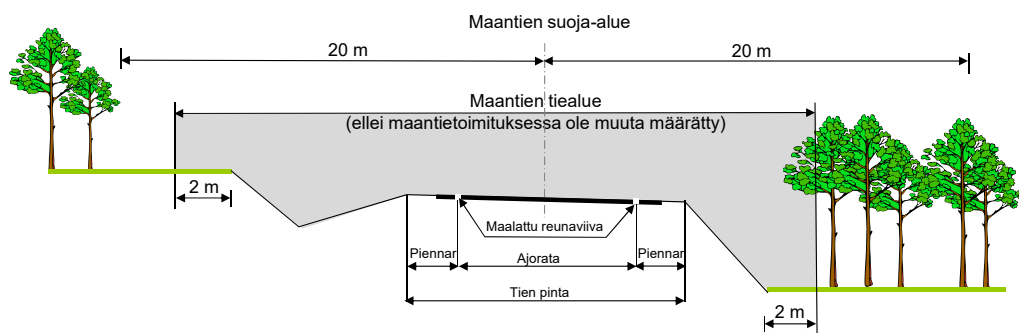
Katu on tieliikenteelle tarkoitettu yleinen alue, joka on osoitettu asemakaavassa. Kadun rakentaminen ja kunnossapito kuuluvat kunnalle. Näin ollen jokaisen **kadun tienpitäjänä** eli kadunpitäjänä **toimii kunta**. Tien nimestä ei voi päätellä onko kyseessä katu vai maantie (vrt. Keskuskatu–Keskustie). Kadut saa selville kunnasta.

Yksityistie on luonteeltaan vähäliikenteinen tie, jota käytetään lähinnä yksityistien varrella sijaitseville kiinteistöille kulkemiseen. **Yksityistien tienpitäjänä toimii tiekunta**, jos sellainen on perustettu tai muussa tapauksessa yksityistien teosakkaat eli käytännössä ne maanomistajat, joiden kiinteistölle on kulku yksityistien kautta. Kunnilla on tieto oman alueensa yksityisteiden tienpitäjistä. Ne tiet, jotka eivät ole maanteitä tai katuja, ovat yksityisteitä.

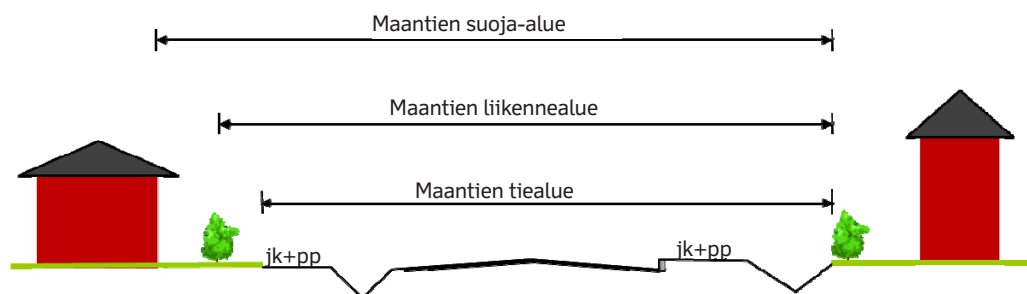
Maantien suoja-alue, liikennealue ja tiealue

Maantien suoja-alue ulottuu 20 metrin etäisyydelle maantien ajoradan tai, jos ajoratoja on useampia, lähimmän ajoradan keskilinjasta. Erityisestä syystä voidaan tiesuunnitelmassa määrättyllä tiellä tai tienosalla osoittaa etäisyys 20 metriä lyhemmäksi taikka pidentää etäisyyttä enintään 50 metriksi sekä enintään 300 metriksi tiehen kuuluvan varalaskupaikan kohdalla ja pituussuunnassa sen kummastakin päästä 750 metrin etäisyydelle ulottuvalla jatkeella (Maantielaki 44 §). Asemakaava-alueella ei suoja-aluetta välttämättä ole määritelty. Suoja-alueen tarpeellisuus ratkaistaan asemakaavaprosessin aikana esim. melun, pölyn tms. haitan vuoksi. Suoja-alue voi tällöin olla sama tai laajempi kuin maantien liikennealue. Maantien suoja-alue on esitetty kuvissa B, C ja D.

Liikennealueita ovat asemakaavassa maanteitä, rautateitä, vesiteitä, satamia ja lentokenttiä varten osoitetut alueet. **Maanteiden liikennealueita** voidaan osoittaa valta-, kanta- ja seututeitä sekä niitä yhdistäviä ja niiden jatkeena olevia teitä varten, jotka palvelevat pääasiallisesti muuta kuin paikallista liikennettä. Maantiehen kuuluvalla kevyen liikenteen väylällä voidaan osoittaa muusta liikennealueesta erillinen liikennealue, jos se on paikallisista olosuhteista perusteltua (Maankäyttö- ja rakennuslaki 83 §). Liikennealue voi olla sama tai laajempi kuin maantien tiealue. Maantien liikennealue on esitetty kuvissa C ja D.

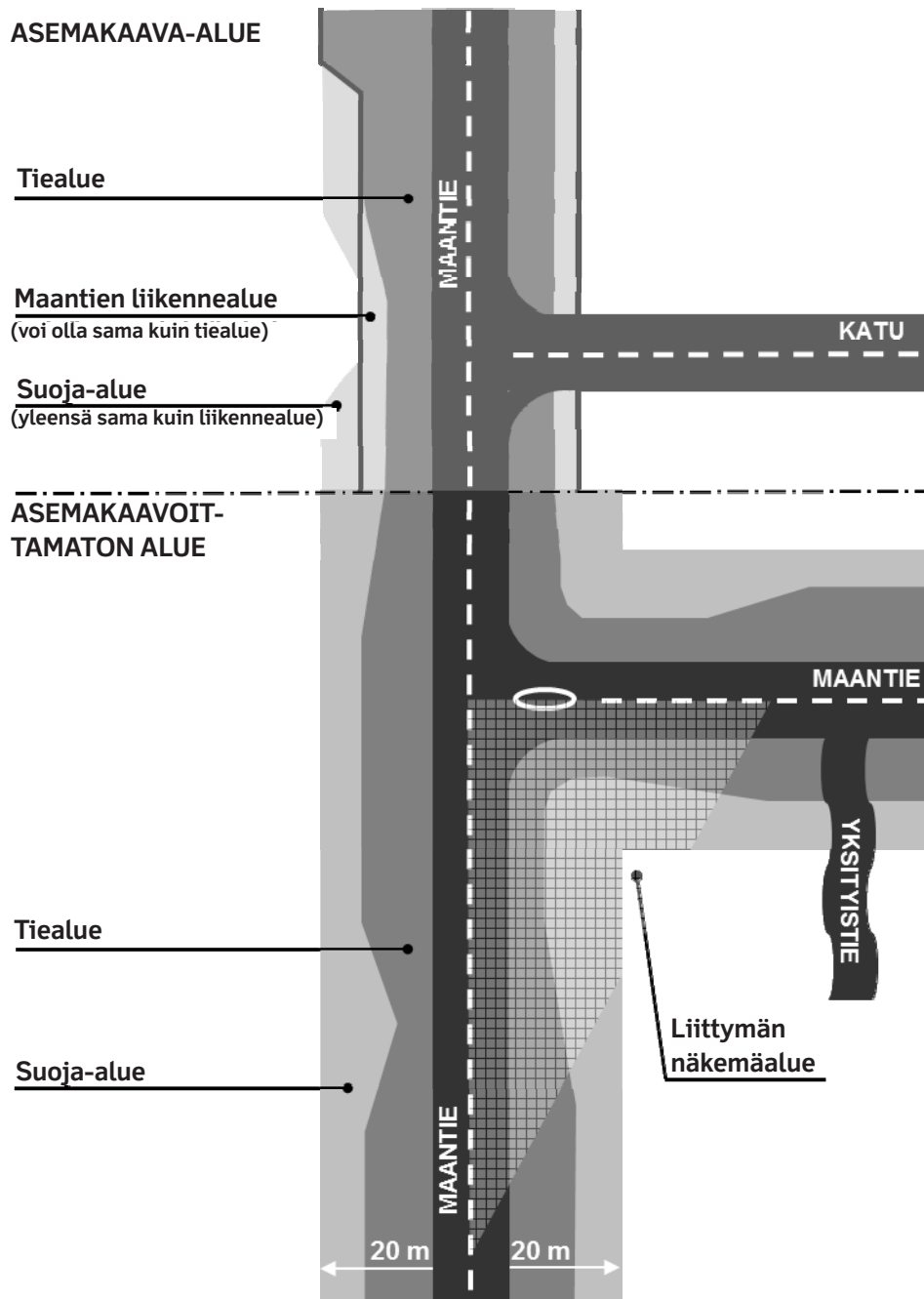

Kuva B. Maantien suoja-alue ja tiealue asemakaavoittamattomalla alueella.

Kuva C. Maantien suoja-, liikenne- ja tiealue asemakaavoitetulla alueella.

Maantien tiealueen muodostavat ajokaistoista koostuva ajorata, pientareet ja muut liikenteen käyttöön tarkoitetut alueet, kuten jalkakäytävä ja pyörätie, erikoiskuljetustie, pysäköintipaikka tai -alue, joukkoliikennettä ja sen käyttöä palveleva alue taikka levähdys-, varasto- tai kuormausalue sekä edellä mainittujen alueiden säilymistä ja käyttämistä varten pysyvästi tarvittavat ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet, rakennelmat ja laitteet. Tiealueen rajat määritellään tiesuunnitelmassa tai erikseen vireille pannussa maantietoimituksessa. Tiealue, jonka rajoja ei ole kiinteistötoimituksessa määrätty, ulottuu kahden metrin etäisyydelle ojan tai, missä ojaa ei ole, tieluiskan tai -leikkauksen ulkosyrjästä. Tiealue muodostaa maantien kiinteistön, jonka omistaja on valtio (Maantielaki 5 §). Poikkeuksena tästä ovat sillat ja tunnelit, joissa tiealue perustuu tieoikeuteen eikä kiinteistöomistukseen. Maantien tiealue on esitetty kuvissa B–D.

Kuva D. Periaatekuva maantiehen liittävien alueiden rajauksesta asemakaava-alueella ja asemakaavoittamattomalla alueella.

Näkemäalue on tien kaarrekohdissa, liittymissä ja tasoristeyksissä vaadittu näkemä-esteistä vapaa alue. **Näkemä** on matka, jonka ajoneuvon kuljettaja voi nähdä tien suuntaisesti minkään rakenteen, maastoesteen tms. estämättä. (Tasoliittymät. Tiehallinto 2001) Näkemäalue liittymän yhteydessä on esitetty kuvassa D.

Tapahtumien tarvitsemien tienvarsi-ilmoitusten, liikennemerkkien tai laitteiden pystyttämistarpeisiin **yleensä riittää, että maantien tiealueen rajan sijaintia arvioidaan maastossa silmämääräisesti**. Epäselvissä tilanteissa tapahtuman järjestäjän on kuitenkin syytä hankkia lupa rajan molemmilla puolilla olevien kiinteistöjen omistajilta. Tiealueen rajat voi tarvittaessa selvittää tarkasti maanmittaustoimistosta, jos tarkkoja rajamerkintöjä ei ole paalutettu maastoon. On huomattava, että maastosta löytyvät rajapyykki eivät vielä täysin määritä maantien rajaa, sillä esimerkiksi maantien kaarreosuuksilla maantien raja voi kahden rajapyykin välillä olla suoran viivan sijaan **kaartava murtoviiva**. Maanmittauslaitoksen maanmittaustoimisto perii rajan osoittamisesta maksun normaalin palveluhinnastonsa mukaan siltä, joka osoittamistyön on tilannut.

Katsaus tyypillisimpiin tapahtumiin

Tässä katsaukseen on koottu joitakin tyypillisimpiä tapahtumia, joilla kokemukseräisesti tiedetään olevan tarpeita tai toiveita erilaisten tilapäisten toimenpiteiden toteuttamiselle maantieverkolla. Alla olevassa taulukossa on esitetty tässä liitteessä esimerkkeinä käsitellyt tapahtumatyyppit ja niihin liittyvien tilapäiset toimenpiteiden tarpeet ja toiveet.

*Taulukko: Tyypillisten tapahtumien tarpeet ja toiveet tilapäisille toimenpiteille (sininen poliisilaitoksen ratkaisuvastuulla ja vihreä tienpitoviranomaisen ratkaisuvastuulla).
X = yleensä tarvitaan. (X) = tarve riippuu tien nopeusrajoituksesta yms. olosuhteista*

Tapahtuma	Tiedot-taminen yleiselle liikenteelle → käsitelty tarkemmin luvussa 3.1	Tilapäi-nen tien- varsi- ilmoittelu → käsi- telty tar- kemmin luvussa 3.2	Tilapäinen liikenne- merkki- järjestely → käsitelty tarkemmin luvussa 3.3	Tilapäinen ohjaaminen liikenteen ohjaajin → käsitelty tarkemmin luvussa 3.4	Tien tilapäinen sulkeminen → käsitelty tarkemmin luvussa 3.5	Tien tila- päinen käyt- tö muuhun kuin maan- tietarkoi- tukseen → käsitelty tarkemmin luvussa 3.6	Tilapäisten laitteiden pystyttämi- nen → käsitelty tarkemmin luvussa 3.7
Asuntomessut	X	X	X	(X)			
Ulkoilmakonsertti	X	X		X			
Ralli	X	X	X	X	X		X
Pyöräilykilpailu	X	X	X	X	(X)		X
Endurokilpailu	X	X	X	X	X		
Kansanhihto	X	X	X	X			
Mobilisti- tapahtuma	X	X	X	X			X
Juhlakulkue	X		X	X	(X)		(X)
Markkinat	X	(X)			X		
Elokuvan kuvaus	(X)		(X)	(X)	(X)		

Asuntomessut

Tapahtumapaikka: taajamassa

Ajankohta: kesällä

Tapahtuman kesto: pitkäaikainen tapahtuma (esim. kuukausi)

Osallistujamäärä: kymmeniä tuhansia koko Suomesta, yleisö saapuu ja poistuu tasaisesti pitkällä aikavälillä

Pysäköinti: on toteutettu erilliselle alueelle ja P-alueen ja tilaisuuden välillä non stop -bussikuljetus

Osallistujien kulkutapajakauma-arvio: henkilöautoilla 75 %, joukkoliikenteellä 20 %, kävellen ja pyörällä 5 %

Vertaistapahtuma: Suuren ostoskeskuksen avajaiset

Asuntomessut järjestetään vuosittain eri paikkakunnilla. Varsinainen tapahtuma sijaitsee taajamassa sivussa maantiestä, mutta valtakunnallisena tapahtumana yleisön saapuminen ja poistuminen lisää lähialueilla selvästi maanteiden liikennemäärää. Messut ovat yleisölle avoinna noin kuukauden, jonka aikana alueeseen tutustuu kymmeniä tuhansia henkilöitä. Yleisömäärä jakautuu koko kuukauden ajalle, mutta avajaispäivänä liikennemäärä on selvästi muita päiviä suurempi. Myös viikonloppuna on arkipäiviä enemmän yleisöä. Yleisömäärälle asetetaan selkeät tavoitteet, joiden toteutumista seurataan päivittäin. Yleisön henkilöautopysäköinti on toteutettu usein kilometrien päähän varsinaisesta tapahtumasta ja pysäköintialueen ja messualueen välillä liikennöidään non stop –busseilla. Paikallisbussikuljetus alueelle on järjestetty myös keskustaajaman linja-autoasemalta, rautatieasemalta ja mahdollisesti lentokentältä. Tilausajobussit jättävät ja hakevat asiakkaansa sovittuna aikana messualueen sisäänkäynnin edustalta, muun ajan tilausbusseja säilytetään etäämmällä niille osoitetulla pysäköimisalueella. Messualueen sisäänkäynnin yhteydessä sallitaan erilaisten bussien pysähtyminen, invalidipysäköinti sekä pyöräpysäköinti.

Asuntomessujen onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- Tiedottaminen **yleiselle liikenteelle:** Varoitetaan yleistä liikennettä avajais-ten aikaan mahdollisesti hetkellisesti ruuhkautuvista maanteistä ja tiedote-taan mahdollisista kiertoreiteistä
- **Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu:** Tapahtumasta ilmoittamalla tehdään tapah-tuman sisältöä, aikaa, paikkaa ja logoa tunnetuksi. Logon tunnettavuus aut-taa tilapäisen P-alueopastuksen toteuttamista. Opastus moottoripyörien, au-tojen ja tilausbussien P-alueille sekä tilausbussien ja taksien pysähtymiskoh-taan ja invalidipysäköintiin messualueen portille aloitetaan riittävän kaukaa ja kohteen sijainnista riippuen tarvittaessa jo moottoritieltä tai valtatieltä.
- **Tilapäinen liikennemerkkijärjestely:** Messualueen välittömässä läheisyydes-sä voidaan katuverkolla tarvita normaalista poikkeavia liikennemerkkijärjes-telyjä kuten alennettua nopeusrajoitusta, pysäköintikieltoa tai poikkeavia ajosuuntia.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen** liikenteenohjaajin: Katuverkolla on yleensä tarve tieliikenteen tilapäiseen pysäyttämiseen ja erityisesti saapuvan liikenteen ohjaamisen P-alueille pysäköintiruutuihin asti.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.2, 3.3 (ja 3.4)

Ulkoilmakonsertti

Tapahtumapaikka: taajamassa

Ajankohta: illalla tai viikonloppuna

Tapahtuman kesto: muutaman tunnin tai muutaman päivän

Osallistujamäärä: enimmillään kymmeniä tuhansia, yleisö saapuu muutaman tunnin aikana ja etenkin yhden päivän tilaisuuksissa poistuu lähes samanaikaisesti

Pysäköinti: on toteutettu tapahtuman välittömään läheisyyteen

Osallistujien kulkutapajakauma-arvio: henkilöautoilla 60 %, joukkoliikenteellä 30 %, kävellen ja pyörällä 10 %

Esimerkkejä: Provinssirock, Ruisrock, Ilosaarirock, Tangomarkkinat

Vertaistapahtuma: hengelliset viikonlopputapahtumat

Ulkoilmakonsertti järjestetään taajamassa urheilukentällä tai puistossa. Varsinainen tapahtuma sijaitsee sivussa maantiestä, mutta yleisön saapuminen ja poistuminen lisää lähialueilla selvästi maanteiden liikennemäärää. Yleisömäärä on joitakin tuhansia, jopa kymmeniä tuhansia. Tapahtumaan saavutaan muutaman tunnin aikana ennen tapahtuman alkua ja yleisö poistuu lähes samanaikaisesti tapahtuman päätyttyä. Yleisön henkilöautopysäköinti on toteutettu tapahtuman läheisyydessä olevilla kentillä kuten koulujen tai kauppakeskusten alueille kiinteistön omistajan luvalla. Tarvittavien pysäköintipaikkojen määrää ja samalla liikenneruuhkia tiellä voidaan vähentää joukkoliikenteen lisävuoroilla ja niiden tehokkaalla markkinoinnilla esim. lipunmyynnin yhteydessä.

Konsertin onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- Tiedottaminen **yleiselle liikenteelle:** Varoitetaan yleistä liikennettä ennen konserttia ja konsertin päättymisen jälkeen selvästi ruuhkautuvista maanteistä ja tiedotetaan mahdollisista kiertoreiteistä.
- **Tienvarsi-ilmoittelu:** Tapahtuman nimen, sisällön, ajan ja paikan ilmoittelu saattaa vähentää harhailevaa liikennettä. Opastus henkilöautojen ja tilausbussien P-alueille aloitetaan riittävän kaukaa maantieltä.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin:** Yleisen liikenteen tilapäistä pysäyttämistä tarvitaan yleensä konserttialueen välittömässä läheisyydessä varmistamaan yleisön turvallinen kulku P-alueelta tapahtuma-alueelle ja henkilöautojen turvallinen poistuminen P-alueelta tieverkon liikennevirtaan.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.2, 3.3

Ralli

Tapahtumapaikka: maanteillä, kaduilla ja yksityisteillä

Ajankohta: muutaman päivän, yleensä viikonloppuna

Tapahtuman kesto: yhden erikoiskokeen kesto useita tunteja, koko tapahtuma päivän tai muutaman päivän

Osallistujamäärä: mm-sarjan rallissa kaikilla erikoiskokeilla enimmillään kymmeniä tuhansia, kilpailijamäärä satoja, yleisö saapuu yksittäiselle erikoiskokeelle muutaman tunnin aikana ja poistuu lähes samanaikaisesti seuraamaan seuraavaa erikoiskoetta

Pysäköinti: on toteutettu tapahtuman välittömään läheisyyteen

Osallistujien kulkutapajakauma-arvio: henkilöautoilla 99 %, kävelen ja pyörällä 1 %

Esimerkkejä: Neste-ralli, Tunturiralli

Vertaistapahtuma: Moottoripyörien nopeuskilpailu tieverkolla

Ralli ajetaan henkilöautoiksi rekisteröidyillä ajoneuvoilla. Rallin erikoiskokeet eli varsinaiset kilpailtavat tiejaksot järjestetään teillä, jotka joskus voivat olla maanteitä tai katuja, mutta useimmiten yksityisteitä. Erikoiskokeita tai niihin liittyviä ajoharjoittelua voi toteuttaa vain suljetulla tiellä. Yleensä erikoiskokeet ovat haja-asutusalueella ja harvemmin taajamassa. Erikoistapauksena asemakaava-alueelle tiensulkuviranomainen on kunta eikä poliisilaitos.

Tapahtumapaikka vaihtuu tilaisuuden aikana erikoiskokeelta toiselle. Yleisön ja kilpailijoiden saapuminen, siirtyminen erikoiskokeiden välillä sekä poistuminen lisää lähialueilla selvästi maanteiden liikennemäärää. MM-tason rallissa yleisömäärä on jopa kymmeniä tuhansia. Tilaisuuteen saavutaan muutaman tunnin aikana ennen tilaisuuden alkua ja yleisö poistuu lähes samanaikaisesti erikoiskokeen päätyttyä tai kärkijoukon suorituksen jälkeen. Yleisön kulkeminen tapahtuu pääasiassa henkilöautoilla. Yleisön henkilöautopysäköinti on toteutettu tapahtuman läheisyydessä olevilla pelloilla ja aukioilla kiinteistön omistajan luvalla.

Ennen varsinaista tapahtumaa on tarpeen rakentaa erilaisia aitoja tai merkintöjä, joiden avulla ohjataan yleisön liikumista ja sijoittumista katselualueille. Myös tilaisuuden tv-kuvaamista varten tarvitaan telineitä. Laitteiden ja rakennelmien sijoittamisesta on sovittava kiinteistön omistajan kanssa. Kaikki laitteet ja rakennelmat on poistettava tilaisuuden päätyttyä.

Rallien yhteydessä on liikenteen tilapäisissä järjestelyissä huomioitava mm. muu yleinen liikenne, yleisön ja kilpailijoiden siirtyminen erikoiskokeiden välillä, kiertoreitit vilkasliikenteisten suljettujen tiejaksojen korvikkeiksi sekä erilaisten laitteiden kuten yleisöaitojen rakentaminen ennakkoon jo ennen tien sulkemista. Tapahtuman päätyttyä järjestäjä kunnostaa kuntoonpanosopimuksen mukaisesti erikoiskokeiden käytössä olleet maantiet alkuperäiseen kuntoon.

Rallin onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** Suurten rallien osalta tiedotetaan yleistä liikennettä rallien aikana selvästi ruuhkautuvista maanteistä ja mahdollisista kiertoreiteistä. Suurten rallien osalta tiedottaminen etenee reaaliaikaisesti tapahtuman edetessä.
- **Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu:** Opastus henkilöautojen P-alueille aloitetaan riittävän kaukaa maantieltä.

- **Tilapäinen liikennemerkkijärjestely:** liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden kannalta voidaan tarvita tilapäisiä liikennemerkkejä kuten nopeusrajoituksen alentaminen liittymäalueilla, varoitusmerkkejä varoittamaan yllättävistä olosuhteista (jonot, pysäytykset, tienvarsipysäköinti), pysäköintikieltomerkkejä estämään kapeiden teiden tukkeutuminen ja ohituskieltomerkkejä
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin:** Yleisen liikenteen tilapäistä pysäyttämistä tarvitaan yleensä varmistamaan yleisön turvallinen poistuminen erikoiskokeilta korkeamman luokan maantien liikennevirtaan.
- **Tien tilapäinen sulkeminen:** Erikoiskokeita (tai niihin harjoittelua) saa toteuttaa vain suljetulla tiellä.
- **Tilapäisten laitteiden pystyttäminen:** Laitteiden ja rakennelmien (yleisöaidat, tv-kameroiden jalustat) sijoittamisesta on sovittava kiinteistön omistajan kanssa.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 , 3.5 ja 3.7

Pyöräilykilpailu

Tapahtumapaikka: maastossa, yksityistiellä, maantiellä tai kadulla

Ajankohta: illalla tai viikonloppuna kesäaikaan

Tapahtuman kesto: muutaman tunnin, koko päivän tai koko yön

Osallistujamäärä: satoja tai tuhatkunta, kilpailijat ja yleisö saapuvat muutaman tunnin aikana ja poistuvat lähes samanaikaisesti kilpailun jälkeen

Pysäköinti: on toteutettu lähtö- ja maalialueiden välittömään läheisyyteen tai ei erikseen järjestettyä pysäköintiä

Osallistujien kulkutapajakauma-arvio: henkilöautoilla 60 %, joukkoliikenteellä 10 %, kävellen ja pyörällä 30 %

Esimerkkejä: Tour de Helsinki, Pirkan (yö)pyöräily, Kallaveden kierros, Tähtisadeajot
Pyöräilykilpailut järjestetään tyypillisesti sunnuntaina kesäkaudella. Lähtö- ja maalialueet sijaitsevat tarkoitukseen sopivalla kentällä. Kilpailu etenee tyypillisesti maanteistä ja kaduista muodostuvaa ajoreittiä pitkin ajoradan reunassa usein taajaman lisäksi myös haja-asutusalueella. Joskus kilpailun osana on myös maasto-osuuksia, jolloin erityistä huomiota on kiinnitettävä maastosta ajoradalle siirtymiseen liittyviin järjestelyihin. Yleisö seuraa tapahtumaa lähinnä lähtö- ja maalialueella, mutta myös reitin varressa. Yleisömäärä on satoja tai tuhatkunta, mutta yleisön liikkumisella ei ole juuri vaikutusta maanteiden liikennemääriin. Yleisön henkilöautopysäköinnissä käytetään normaalisti lähtö- ja maalialueiden ympärillä olevia pysäköintipaikkoja.

Pyöräkilpailun onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** tiedotetaan yleistä liikennettä ajoradalla olevista kilpapyöräilijöistä.
- **Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu:** Tarvittaessa järjestetään opastus henkilöautojen P-alueille.
- **Tilapäinen liikennemerkkijärjestely:** Joskus rajoituksia yleiselle liikenteelle on tarpeen lisätä. Pyöräilijöistä varoittavat liikennemerkit soveltuvat vain harvoin pyöräkilpailujen tarpeisiin. Joissakin kilpailuissa on tarkoituksenmukaista käyttää alueellisesti pyöräkilpailusta varoittavaa tilapäisen tienvarsi-ilmoituksen kokoista varoitustaulua.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin:** Ensisijainen toimenpide on pysäyttää ajoittain muuta liikennettä, jotta kilpailijoiden kääntyminen tielle ja tieltä pois sekä vasemmalle kääntyminen sujuu turvallisesti.
- **Tilapäisten laitteiden pystyttäminen:** Kilpailijoiden reittiopastus tieverkolle ja maastoon.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, (3.5) ja 3.7

Endurokilpailu

Tapahtumapaikka: maastossa, pistekohtainen maantien tai yksityistien ylitys

Ajankohta: viikonloppuna

Tapahtuman kesto: muutamia tunteja tai koko päivän

Osallistujamäärä: satoja tai tuhatkunta, kilpailijat ja yleisö saapuvat muutaman tunnin aikana ja poistuvat lähes samanaikaisesti kilpailun jälkeen

Pysäköinti: on toteutettu lähtö- ja maalialueiden välittömään läheisyyteen

Osallistujien kulkutapajakauma-arvio: henkilöautoilla 90 %, kävellen ja pyörällä 10 %

Esimerkkejä: Päijänteen ympäriajot, moottorikelkkojen SM-ajot

Endurokilpailuja voidaan järjestää moottoripyörillä tai moottorikelkoilla. Kilpailun erikoiskokeet sijaitsevat maastossa taajamien ulkopuolella. Tapahtumapaikka vaihtuu tapahtuman aikana erikoiskokeelta toiselle. Moottoripyöräkilpailuissa erikoiskoe voi perustellusta syystä ylittää maantien, mutta moottorikelkoille säädökset sallivat tienylityksen vain siirtymätaipaleilla. Yleisömäärä on satoja tai tuhatkunta. Yleisö seuraa tapahtumaa lähinnä erikoiskokeiden lähtö- ja maalialueella, mutta myös reitin varressa. Tapahtumaan saavutaan muutaman tunnin aikana ennen tilaisuuden alkua ja yleisö poistuu lähes samanaikaisesti erikoiskokeen päätyttyä tai karkijoukon suorituksen jälkeen. Yleisön kulkeminen tapahtuu pääasiassa henkilöautoilla. Yleisön henkilöautopysäköinti on toteutettu tapahtuman läheisyydessä olevilla pelloilla ja aukioilla kiinteistön omistajan luvalla. Joskus pysäköinti sallitaan myös tienvarressa. Yleisön saapuminen, siirtyminen erikoiskokeiden välillä sekä poistuminen lisää lähialueilla jonkin verran maanteiden liikennemäärää.

Endurokilpailun onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** Tiedotetaan tarpeen mukaan yleistä liikennettä yleisön siirtymisestä erikoiskokeiden välillä mahdollisesti aiheutuvista ruuhkista.
- **Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu:** Tarvittaessa opastus henkilöautojen P-alueille aloitetaan riittävän kaukaa maantieltä.
- **Tilapäinen liikennemerkkijärjestely:** siirtymätaipaleille tien ylityskohtiin poikkeuksellisesta tapahtumasta varoittavat liikennemerkit (esim. Muu vaara). Kilpailijoiden turvallisuuden varmistamiseksi ylityskohtiin voidaan tarvita tilapäisesti nopeusrajoituksen alentamista.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin:** Tarvittaessa yleinen liikenne pysäytetään hetkittäin siirtymätaipaleilla tien ylityskohdissa, jotta kilpailijat voivat siirtyä turvallisesti tien yli.
- **Tien tilapäinen sulkeminen:** Tie on tilapäisesti suljettava moottoripyöräkilpailujen erikoiskokeen ylittäessä maantien.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ja 3.5

Kansanhihto

Tapahtumapaikka: maastossa, pistekohtainen maantien tai yksityistien ylitys

Ajankohta: viikonloppuna kevättalvella

Tapahtuman kesto: muutamia tunteja tai koko päivän

Osallistujamäärä: satoja tai joitakin tuhansia, osallistujat saapuvat muutaman tunnin aikana ja poistuvat lähes samanaikaisesti kilpailun jälkeen

Pysäköinti: on toteutettu lähtö- ja maalialueiden välittömään läheisyyteen

Osallistujien kulkutapajakauma-arvio: henkilöautoilla 90 %, kävellen ja pyörällä 10 %

Esimerkkejä: Finlandia-hiihto, Pirkan hiihto

Hiihtokilpailun lähtö- ja maalialue on taajamassa sijaitsevalla urheilustadionilla. Itse kilpailu etenee maastossa ja reitin huomattavasta pituudesta johtuen reitti väistämättä muutamissa paikoissa ylittää maantien. Yleisömäärä on satoja tai joitakin tuhansia. Yleisö seuraa tapahtumaa lähinnä kilpailun lähtö- ja maalialueella. Tilaisuuteen saavutaan muutaman tunnin aikana ennen tilaisuuden alkua ja yleisö poistuu lähes samanaikaisesti kilpailun päätyttyä tai kärkijoukon suorituksen jälkeen.

Hiihtokilpailun onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** Tiedotetaan yleistä liikennettä hiihtoreitin ylityspisteistä.
- **Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu:** tarvittaessa opastus henkilöautojen P-alueille aloitetaan riittävän kaukaa maantieltä.
- **Tilapäinen liikennemerkkijärjestely:** Kilpailijoiden turvallisuuden varmistamiseksi tien ylityskohtiin sijoitetaan hiihtäjistä varoittavat liikennemerkkit ja mahdollisesti alennetaan nopeusrajoitusta.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen** liikenteenohjaajin: Liikenne on pysäytettävä hetkittäin tien ylityskohdissa vilkasliikenteisillä teillä yleensä, huonon näkyvyyden olosuhteissa ja erityisesti kilpailun pääjoukon ylittäessä tien.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.2, 3.3 ja 3.4

Mobilistitapahtuma

Tapahtumapaikka: maantiellä tai kadulla

Ajankohta: päivällä kesäaikaan

Tapahtuman kesto: muutaman tunnin

Osallistujamäärä: satoja tai tuhansia, ei järjestettyä yleisöaluetta, kadunvarsille voi tulla joitakin katsojia

Esimerkkejä: Perinne Pörinät Järvenpäässä, Moottoripyöräparaati Jyväskylässä

Mobilistitapahtuma järjestetään tyypillisesti lauantaina kesäkaudella. Lähtöalue sijaitsee taajamassa urheilukentällä tai suurella pysäköintialueella. Moottoripyörät, vanhat autot tms. etenevät etukäteen sovittua ajoreittiä pitkin muun liikenteen joukossa liikennesääntöjen mukaan. Suuri osallistujamäärä aiheuttaa poikkeuksellisen lisäyksen reitin liikennemäärään ja voi ruuhkauttaa väistämismäärällisiä sivusuuntia. Ruuhkien välttämiseksi yhtenäisen letkan sijaan tulisi edetä ryhmissä, joiden välissä muun yleisen liikenteen on mahdollista edetä normaalisti. Tapahtumaan ei varsinaisesti houkutella yleisöä, mutta jonkun verran katsojia voi tulla seuraamaan tapahtumaa lähinnä lähtöalueella, mutta myös reitin varrelle. Yleisön pysäköintiä ei ole erikseen järjestetty, joten pysäköintiin käytetään lähtökokoontumisalueella tai reitin varrella olevia pysäköintipaikkoja.

Mobilistitapahtuman onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** Tiedotetaan yleistä liikennettä poikkeuksellisesta liikennemäärästä, mikäli tiedottamiseen arvioidaan olevan tarvetta.
- **Tilapäinen tienvarsi-ilmoittelu:** Tarvittaessa opastus lähtö- ja kokoontumisalueelle, mikäli sitä ei ole tieverkon kiinteällä viitoituksella valmiiksi hoidettu.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen** liikenteenohjaajin: Voi olla tarpeellista pysäyttää reitin varrella olevien liittymien liikennevirtoja ajoittain, jotta liittymien pää- ja sivusuuntien tasapuolinen liikenteellinen toimivuus varmistuu.
- **Tilapäisten laitteiden pystyttäminen:** Harvoin on tarpeen, mutta tarvittaessa osallistujille reittiopastus reitin varteen.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ja 3.7

Juhlakulkue

Tapahtumapaikka: maantiellä tai kadulla taajamassa

Ajankohta: pyhäpäivänä tai viikonloppuna

Tapahtuman kesto: muutaman tunnin

Osallistujamäärä: satoja tai joitakin tuhansia, yleisö saapuu ja poistuu lähes samanaikaisesti

Pysäköinti: ei erikseen toteutettua yleisöpysäköintiä

Yleisön kulkutapajakauma: henkilöautoilla 50 %, joukkoliikenteellä 20 %, kävellen ja pyörällä 30 % (jakaumat arvioita)

Esimerkkejä: Puolustusvoimien ohimarssi, vappukulkue

Erilaisia kulkueita, marsseja tai paraateja järjestetään useimmiten katuverkolla. Pienissä taajamissa voi olla tarve käyttää myös maantietä kulkueen reitillä. Lähtöalue sijaitsee kokoontumiseen sopivalla urheilukentällä tai aukiolla. Lähtökohtaisesti yleinen liikenne on velvollinen väistämään järjestäytyneitä kulkueita. Mahdollisen tien sulkemistarpeen arvioi poliisilaitos tutustuttuaan kulkueen ominaisuuksiin ja oheistoimintoihin. Tyypillisesti kulkureitillä käytetään liikenteenohjaajia pysäyttämään muuta liikennettä, jotta kulkue pääsisi etenemään aikataulun mukaisesti ilman keskeytyksiä. Suuri osallistuja- ja yleisömäärä aiheuttaa poikkeuksellisen lisäyksen liikenteeseen kulkueen ympäristön välittömässä läheisyydessä. Yleisön pysäköintiä ei ole erikseen järjestetty, joten pysäköintiin käytetään reitin varrella olevia pysäköinti- paikkoja.

Kulkueen onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** Tiedotetaan yleistä liikennettä tien sulkemisesta sekä poikkeuksellisesta liikennemäärästä lähialueilla. Tiedotus- tarve kohdistuu useimmiten katuverkon yleiseen liikenteeseen.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin:** Ensisijainen toimenpide on pysäyttää muu liikenne liittymässä siksi aikaa, kunnes kulkue on ohittanut kyseisen liittymän.
- **Tien tilapäinen sulkeminen:** Erityistapauksissa tie voidaan sulkea kulkueita varten.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, 3.3, 3.4, (3.5) ja (3.7)

Markkinat

Tapahtumapaikka: maantiellä tai kadulla taajamassa

Ajankohta: pyhäpäivänä tai viikonloppuna

Tapahtuman kesto: päivän tai muutaman päivän

Osallistujamäärä: tuhansia, yleisö saapuu tapahtumaan vähitellen päivän aikana ja poistuu muutaman tunnin jälkeen vähitellen

Pysäköinti: ei erikseen toteutettua yleisöpysäköintiä

Osallistujien kulkutapajakauma-arvio: henkilöautoilla 40 %, joukkoliikenteellä 20 %, kävellen ja pyörällä 40 %

Vertaistapahtuma: siltatanssit

Erilaisia markkinoita järjestetään useimmiten katuverkolla. Pienissä taajamissa voi olla tarve käyttää myös maantietä markkinapaikkana. Markkinoiden ajaksi tie tulee sulkea. Tämä on mahdollista, jos kiertotie on helposti osoitettavissa. Sulkeminen ajoitetaan siten, että tie on suljettu jo markkinakojuja rakennettaessa ja avataan liikenteelle vasta kun kaikki rakennelmat on purettu ja alue siivottu. Paikallisille markkinoille tullaan pistäytymään päivän aikana muutamaksi tunniksi. Enimmillään yleisöä saapuu tapahtuman alussa ja aamupäivän aikana. Yleisön saapuminen ja poistuminen aiheuttaa poikkeuksellisen lisäyksen markkina-alueen ympäristön välittömään läheisyyteen.

Yleisön pysäköintiä ei ole erikseen järjestetty, joten pysäköintiin käytetään markkina-alueen ympärillä olevia pysäköintipaikkoja. Tarvittavien pysäköintipaikkojen määrää ja samalla ylimääräistä liikennemäärää voidaan vähentää joukkoliikenteen lisävuoroilla ja niiden tehokkaalla markkinoinnilla.

Markkinoiden onnistumisen kannalta tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** Tiedotetaan yleistä liikennettä tien sulkemisesta sekä poikkeuksellisesta liikennemäärästä lähialueilla. Tiedotus-tarve kohdistuu useimmiten katuverkon yleiseen liikenteeseen.
- **Tien tilapäinen sulkeminen:** Maantiellä toteutettavat markkinat edellyttävät tien tilapäistä sulkemista. Kiertoreitin merkitseminen maantie- ja katuverkolle on useimmiten tarpeellista.

Tarkempi ohjeistus luvuissa 3.1, (3.2) ja 3.5

Elokuvan kuvaus

Tapahtumapaikka: maantiellä, kadulla tai yksityistiellä

Ajankohta: ei rajoitusta

Tapahtuman kesto: muutaman tunnin tai päivän

Osallistujamäärä: ei markkinoinnin kautta toivottua yleisöä, vain henkilökohtaisesti kutsutut yksityiset osallistujat

Vertaistapahtuma: nopeuskilpailun harjoittelu

Elokuviin tai tv-ohjelmiin liittyy usein tarve kuvata liikennettä tai liikkumista. Kuvaukset pyritään hoitamaan muuta liikennettä häiritsemättä. Jos ohjelman sisällön kannalta on tarpeen rajoittaa kuvissa näkyvää liikennettä, voidaan joko sulkea tie kokonaan muulta liikenteeltä tai pysäyttää muu liikenne juuri kuvaamisen ajaksi. Muun liikenteen pysäyttämisen aikana on kuvauksiin liittyvän liikenteen noudatettava liikennesääntöjä. Suljetulla tiellä voidaan kuvata ilman liikennesääntöjen aiheuttamia rajoituksia. Kuvauksille on yleensä tavoitteellinen aikataulu, jonka toteutumiseen vaikuttaa käsikirjoituksen mukaisen säätilan toteutuminen.

Elokuvan kuvaamisen aikana tarpeellisia tilapäisiä toimenpiteitä ovat

- **Tiedottaminen yleiselle liikenteelle:** Tiedotetaan yleistä liikennettä tien sulkemisesta tai pysäyttämisestä, mikäli tiedottaminen voidaan tehdä kokonaisvaikutuksiltaan kannattavalla tavalla. Elokuvaamisesta tiedottaminen saattaa myös houkutella paikan päälle uteliasta yleisöä.
- **Tieliikenteen tilapäinen ohjaaminen liikenteenohjaajin:** Ensisijainen toimenpide, jos kuvauksissa voidaan liikkua liikennesääntöjen mukaisesti ja otto voidaan toteuttaa enintään 10 minuutin aikana.
- **Tien tilapäinen sulkeminen:** Tie on suljettava, jos kuvauksissa on tarve liikkua liikennesääntöjen vastaisesti tai kuvaaminen (ajoradalle sijoitettavien kameroiden asennuksineen) kestää yhtäjaksoisesti yli 10 minuuttia.

Tarkempi ohjeistus luvuissa (3.1), (3.3), (3.4) ja (3.5)

Päivitetty 16.1.2017

Tienpitoviranomaisen myöntämään lupaan perustuva tilapäinen liikennemerkkijärjestely maantieverkolla erilaisten tieverkolle sijoittuvien tapahtumien, nopeuskilpailujen, yleisötilaisuuksien tai muiden niihin rinnastettavien tilaisuuksien (jäljempänä näitä kutsutaan yhteisnimellä tapahtuma) tarpeisiin:

- Ohjeistus tilapäisestä liikennemerkkijärjestelystä ja liikenteenohjaajien käytöstä liittymän toimivuuden parantamiseksi maantieverkolla

Tilapäisten liikennemerkkien asettamiseen maantieverkolle tarvitaan tienpitoviranomaisen lupa. Maantieverkolle aiottua tilapäistä liikennemerkkijärjestelyä koskevan lupaharkinnan tekee tienpitoviranomaisena toimiva Pirkanmaan ELY-keskus. Katuverkolla vastaava lupaviranomainen on kunta. Yksityistieverkolla vastaavasta luvasta päättää yksityistien hoitokunta ja/tai maanomistajat. Myös poliisilaitoksella on oikeus päättää tilapäisestä liikennemerkkijärjestelystä maantie-, katu- ja yksityistieverkolla.

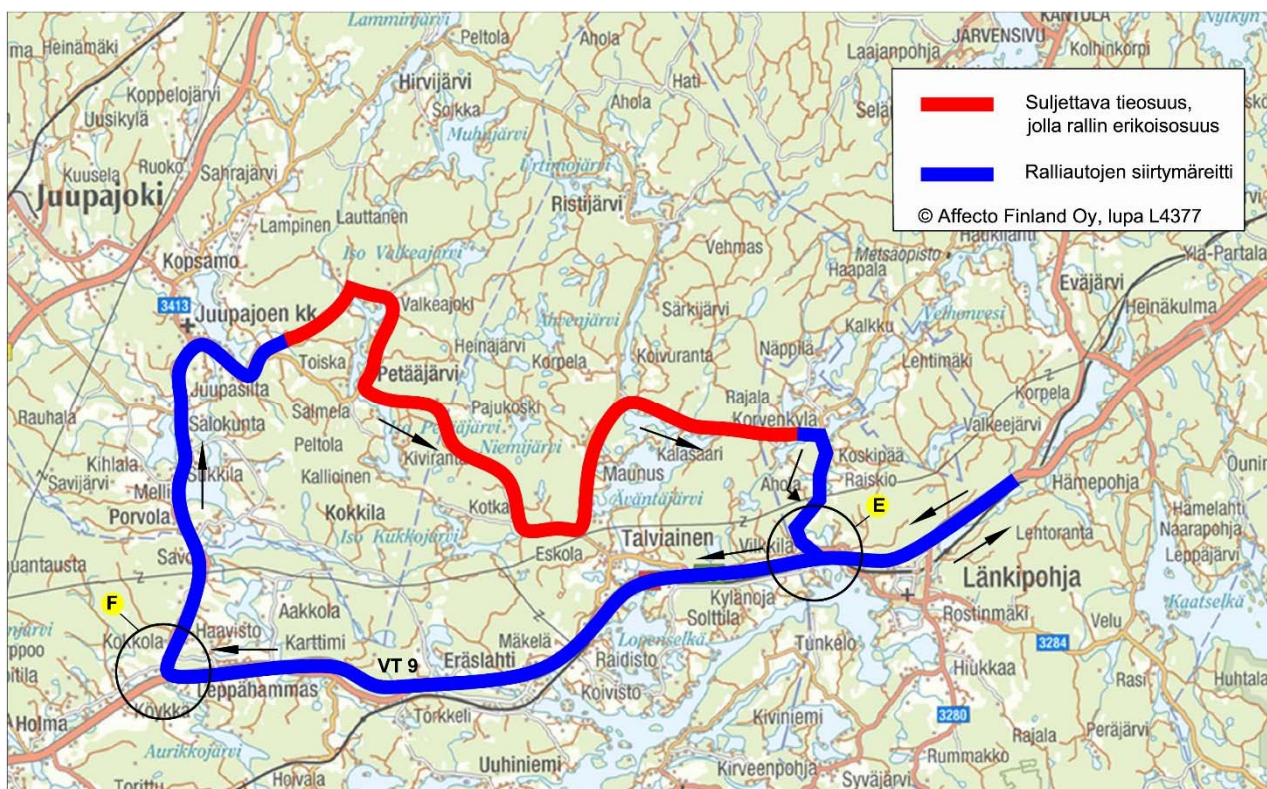
Edellä mainittujen **tapahtumien** vuoksi tehtävän *tilapäisten liikennemerkkien asettamisen* osalta noudatetaan säädöksiin ja todellisiin olosuhteisiin soveltamalla maantieverkolla tätä tienpitoviranomaisen laatimaa **tilapäistä liikennemerkkijärjestelyä** koskevaa ohjetta.

Tätä ohjetta voidaan käyttää vastaavaan tarkoitukseen myös katu- ja yksityistieverkolla sekä poliisilaitoksen tekemissä tilapäisten liikennemerkkien asettamista koskevissa päätöksissä.

Tienpitoviranomaisena toimiva ELY-keskus

Tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn sijoittaminen tieverkolle tapahtumaa varten liikenteenohjaajien kera tai ilman (esimerkkinä henkilöautojen nopeuskilpailu)

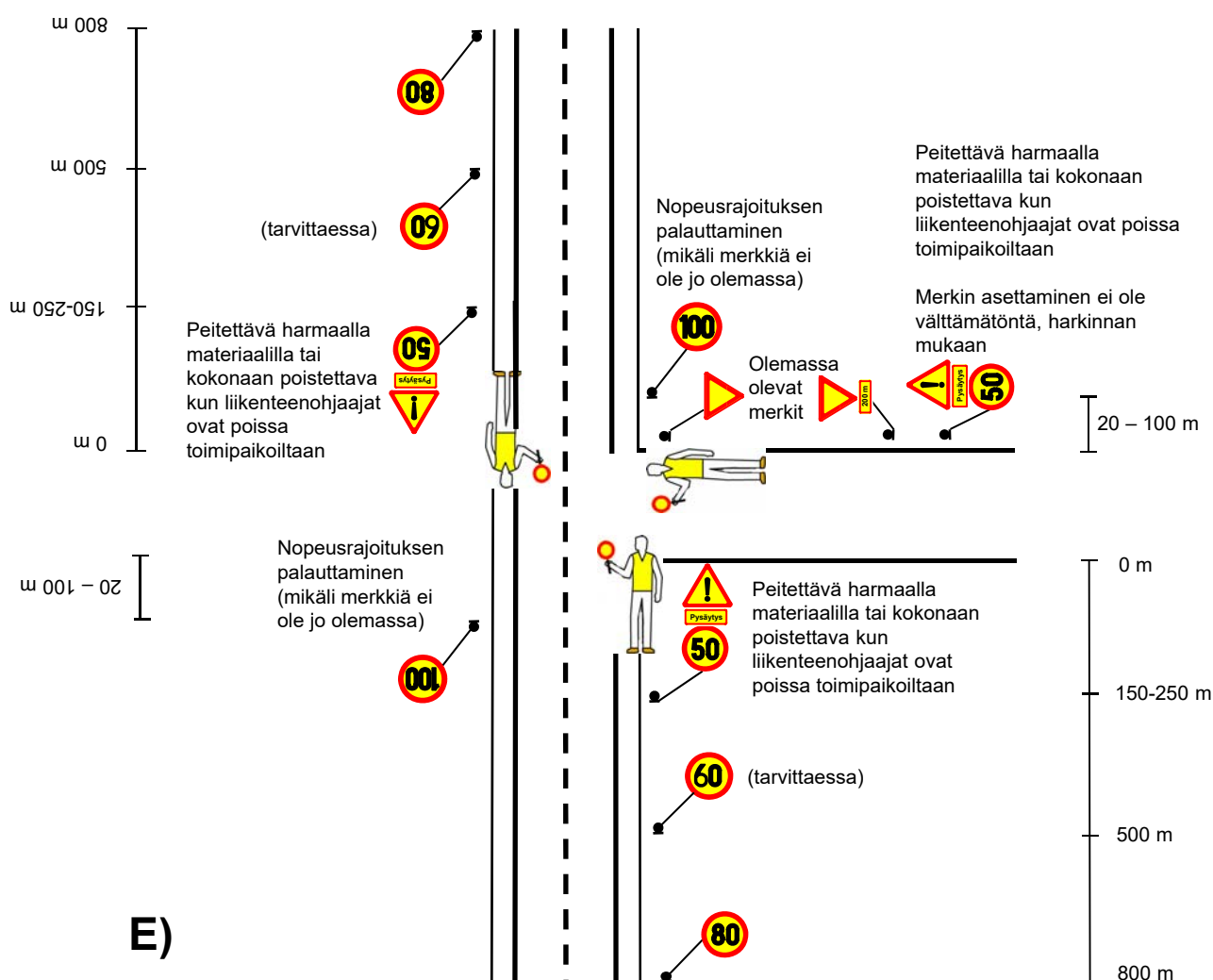
- Tapahtuman järjestäjä (jäljempänä järjestäjä) laatii tilapäisen liikennemerkkijärjestelyn liikenteenohjaussuunnitelman noudattaen tieliikenteen ohjaamista koskevia säädöksiä sekä muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi.
- Liikenteenohjaussuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Tienpitoviranomaisen pätevyys-suositus suunnittelijan osalta on laaja kokemus edellä mainituista tehtävistä + Tieturva 2 -koulutus tai muu liikenteenohjaukseen ja tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus.

Liittymän toimivuuden tilapäinen parantaminen vakio liikenne merkeillä tilapäisiä liikenteenohjaajia käyttäen.

Lisää merkittävästi väistämismääräisten liikennevirtojen sujuvuutta liittymässä

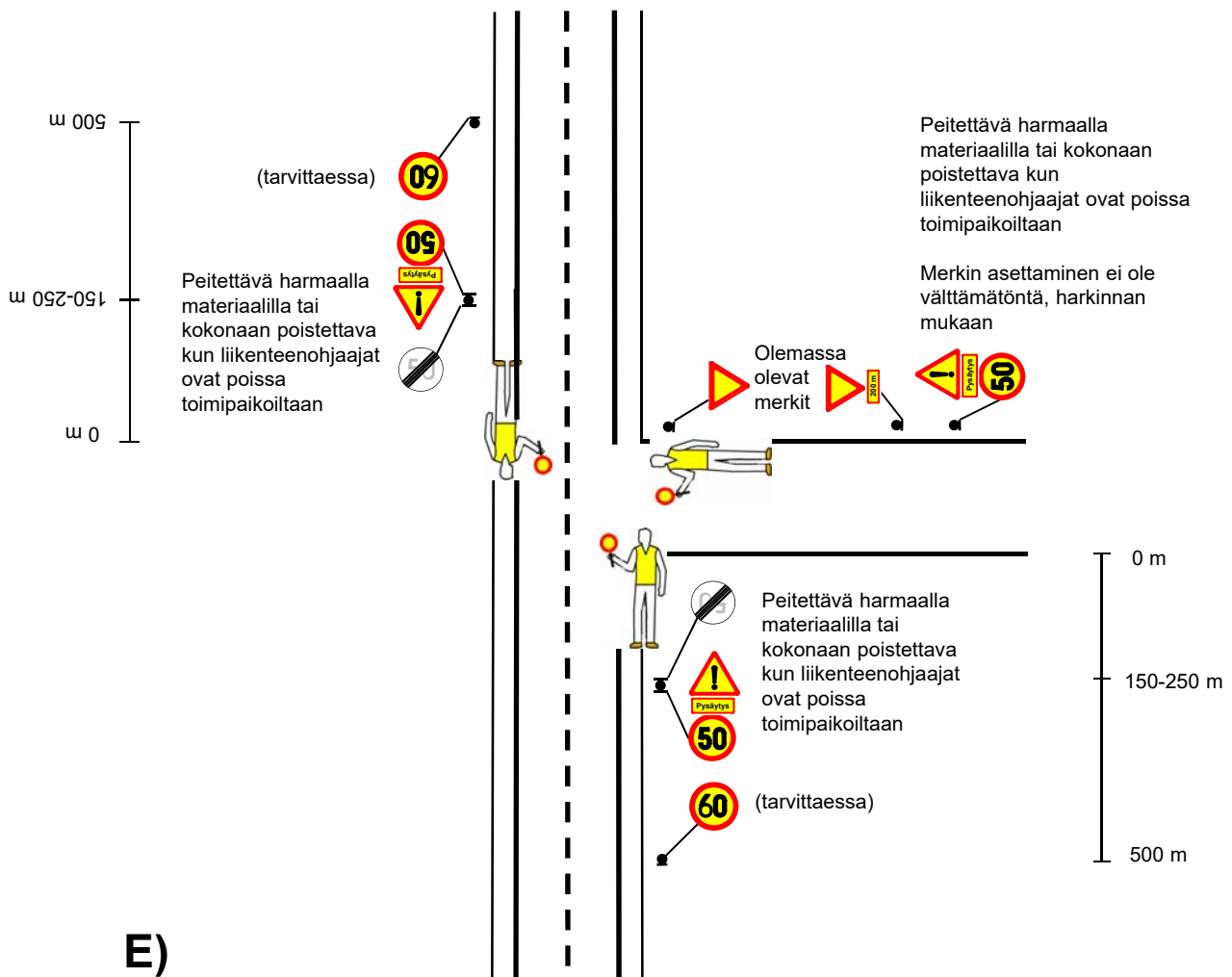
- esimerkissä on **pääsuunnalla 100 km/h tiekohtainen nopeusrajoitus ja sivusuunnalla 80 km/h yleisrajoitus**
- mahdolliset liittymäaluetta koskevat pysyvät 80 km/h rajoitusmerkit on peitettävä, jos ne sijoittuvat 50 km/h merkin ja liittymän väliin
- mikäli tiekohtainen rajoitus on pääsuunnalla alempi, 80 km/h merkkejä ei tarvita
- liikenteenohjaajan toimipaikan vähimmäissuojauksena on joko korkeintaan 50 km/h nopeusrajoitus sekä muuta vaaraa osoittava merkki tai väistämismääräisyyttä liittymässä osoittava merkki
- mikäli pysähtyneen autojonon arvellaan ulottuvan 50 km/h merkin etupuolelle, voidaan tarvittaessa käyttää puskurina 60 km/h nopeusrajoitusta

Liittymän toimivuuden tilapäinen parantaminen vakiliikennemerkkeillä tilapäisiä liikenteenohjaajia käyttäen.

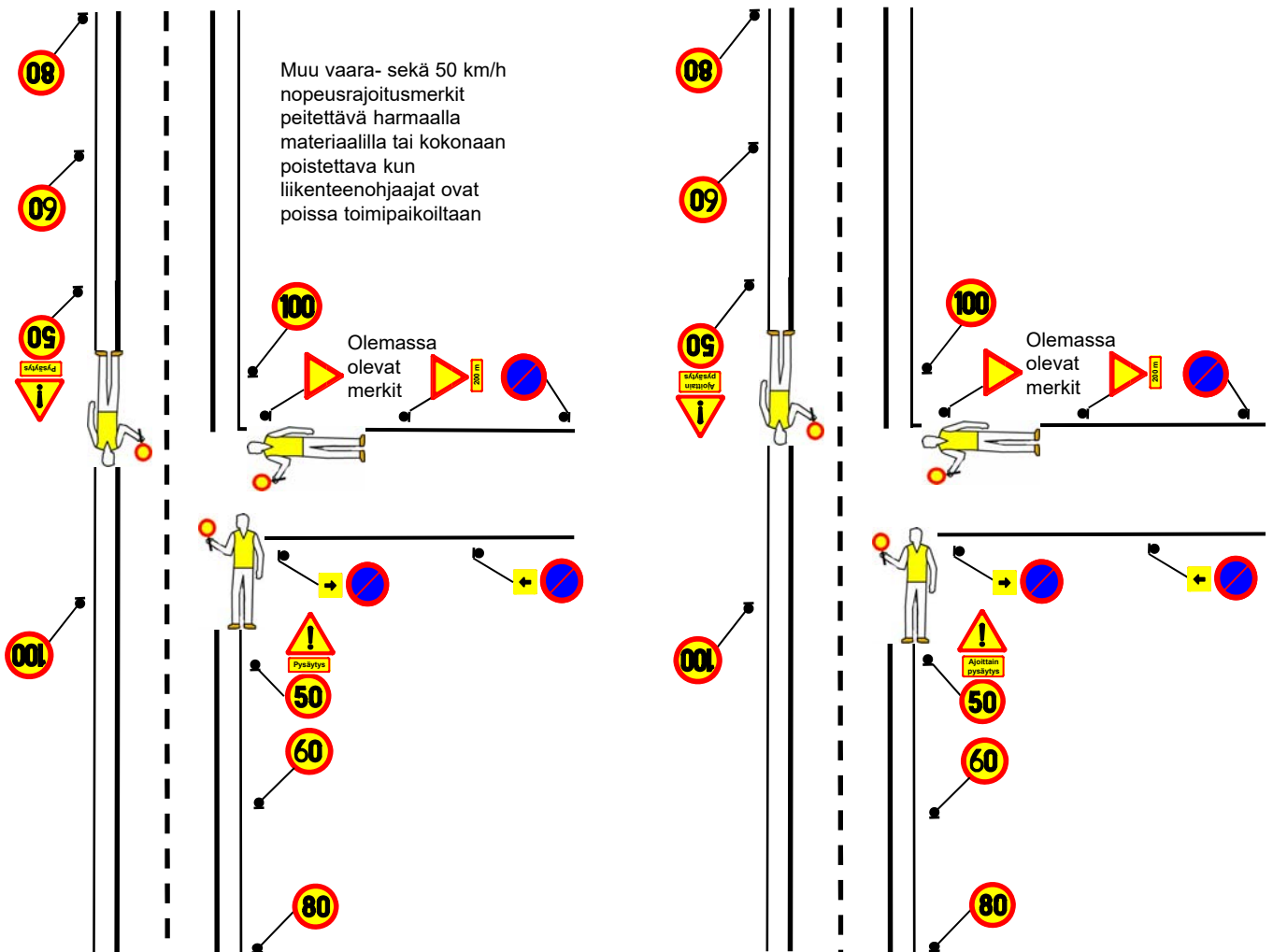
Lisää merkittävästi väistämisvelvollisten liikennevirtojen sujuvuutta liittymässä

- esimerkissä on **pää- ja sivusuunnalla 80 km/h yleisrajoitus**
- liikenteenohjaajan toimipaikan vähimmäissuojauksena on joko korkeintaan 50 km/h nopeusrajoitus sekä muuta vaaraa osoittava merkki tai väistämisvelvollisuutta liittymässä osoittava merkki
- mikäli pysähtyneen autojonon arvellaan ulottuvan 50 km/h merkin ulkopuolelle, voidaan tarvittaessa käyttää puskurina 60 km/h nopeusrajoitusta

Täydentäviä ja vaihtoehtoisia malleja liittymän toiminnan tilapäiseen parantamiseen. Vakioliikennemerkkien sijoittaminen tieverkolle. Otetaan käyttöön tarvittaessa.

- Esimerkkikuvien pääsuunnat ovat etuajo-oikeutettuja. Etuajo-oikeutetun tien merkki kieltää pysäköinnin ajokaistalla. Mikäli pysäköinti halutaan kieltää myös pientareella, voidaan pääsuunnalla käyttää pysäköintikieltomerkkejä sivusuunnan esimerkin tapaan.

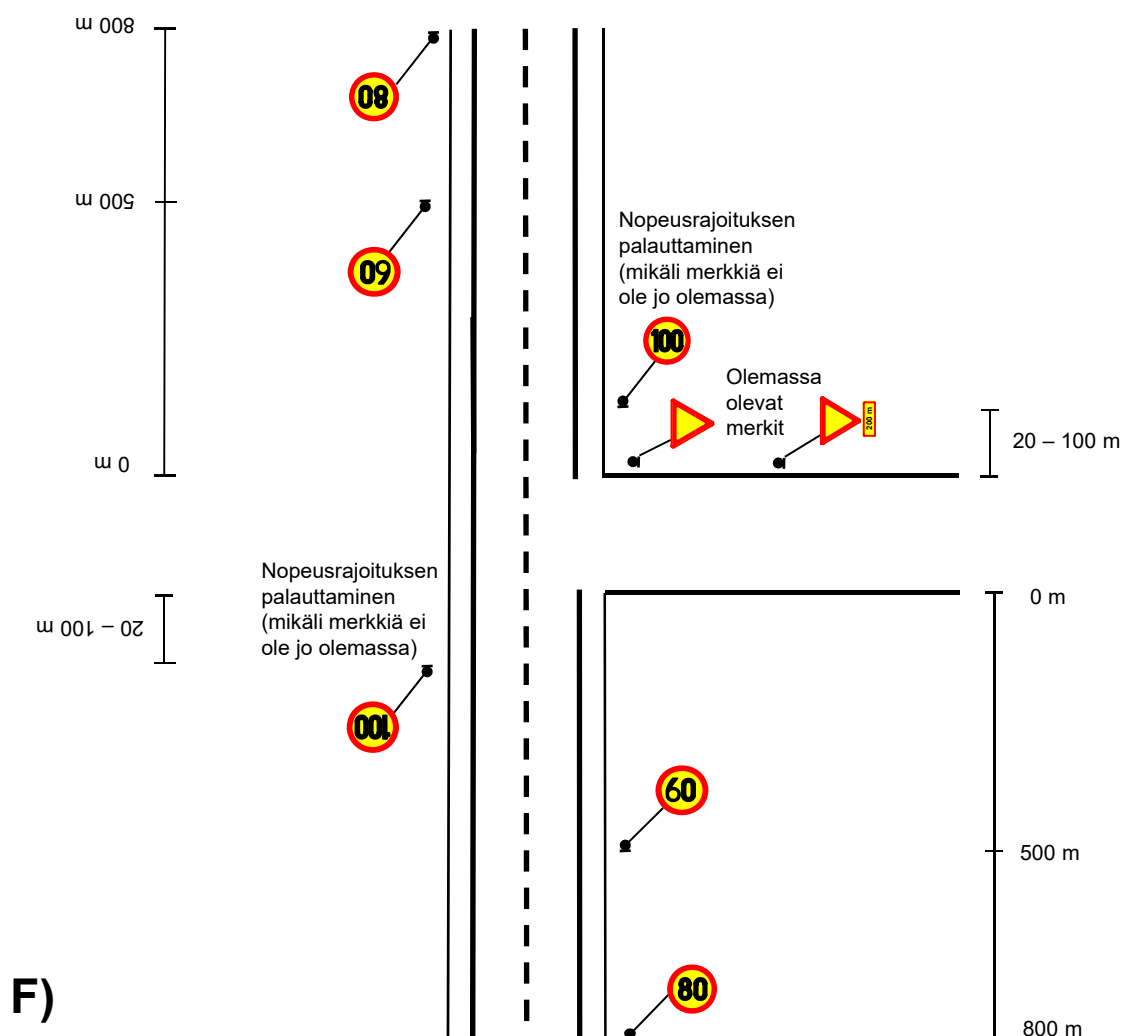
Liikenteenohjaajat jatkuvasti toimipaikoillaan

Liikenteenohjaajat ajoittain toimipaikoillaan

Liittymän toimivuuden tilapäinen parantaminen ilman liikenteenohjaajia. Vakioliikennemerkkien sijoittaminen tieverkolle.

Lisää väistämisvelvollisten liikennevirtojen sujuvuutta liittymässä

- esimerkissä on **pääsuunnalla 100 km/h tiekohtainen nopeusrajoitus ja sivusuunnalla 80 km/h yleisrajoitus**
- mahdolliset liittymäaluetta koskevat pysyvät 80 km/h rajoitusmerkit on peitettävä, jos ne sijoittuvat 50 km/h merkin ja liittymän väliin
- mikäli tiekohtainen rajoitus on pääsuunnalla alempi, 80 km/h merkkejä ei tarvita
- liikenteenohjaajien käyttö on kiellettyä, koska nopeusrajoitus on yli 50 km/h

Tapahumaan liittävän tiealueelle sijoitettavan tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen tai vastaavanlaisen muun tilapäisen laitteen pystytysmenetelmää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen ohje

Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen pystyttämistavat:

- kiinnitys valaisinpylvään kylkeen (**pylväsasennus**)
- kiinnitys maanpinnalle asetettuun jalustaan (**pinta-asennus**)
- aiemmin käytössä ollut kiinnitys maahan upottamalla on nykyisin **vaarallista** (**uppoasennus**)

Uppoasennus tiealueella ja sen läheisyydessä on nykyisin vaarallista, koska tieluiskiin on alettu asentamaan 20 000 V kaapeleita. Sähkömarkkinalaki ja Tietoyhteiskuntakaari kieltävät kaapeleita vaarantavan työn, minkä vuoksi uppoasennus edellyttää paikoin jopa useiden viikkojen selvittelytyötä uppoasennustyön turvallisuuden varmistamiseksi.

Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen alareunan **vähimmäiskorkeus** tien pinnasta:

- tilapäinen opastusmerkki tieluiskassa 1,5 m
- tilapäinen vakioliikennemerkki tieluiskassa 2,0 m (pinta-asennuksessa sallitaan 1,5 m)

Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen lähimmän reunan **vähimmäisetäisyys** tien reunasta tieluiskan suuntaan:

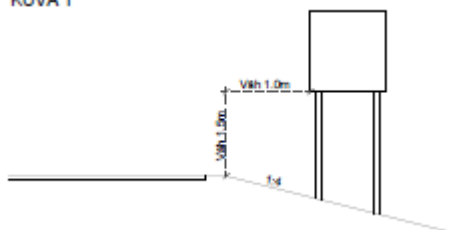
- tilapäinen opastusmerkki tieluiskassa 1,0 m
- tilapäinen vakioliikennemerkki tieluiskassa 0,5 m (kaiteen takana 0,25 m)

Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen **enimmäisetäisyys** tien reunasta tieltä pois päin tieluiskan suuntaan on enintään noin 6 m

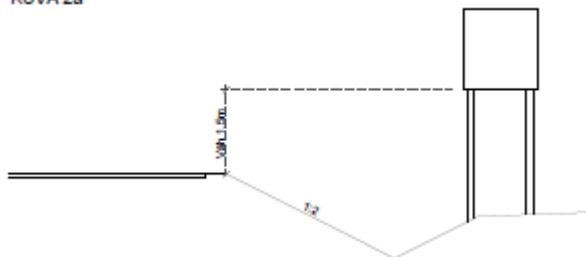
PYSTYTYS-PAIKAN JA PYSTYTYSTAVAN VALINTA

Loivaluiskaisella tiellä tilapäinen liikenteen ohjauslaite asennetaan tieluiskaan vähintään metrin etäisyydelle tien reunasta (kuva 1). Jyrkkäluiskaisella tiellä tilapäinen liikenteen ohjauslaite asennetaan tien sivuojan takana mahdollisesti olevalle tasanteelle (kuva 2a) tai jos ojan leveys on yli kaksi metriä, tilapäinen liikenteen ohjauslaite asennetaan ojan pohjan ja tien reunan väliin tieluiskaan (kuva 2b) vähintään metrin etäisyydelle tien reunasta.

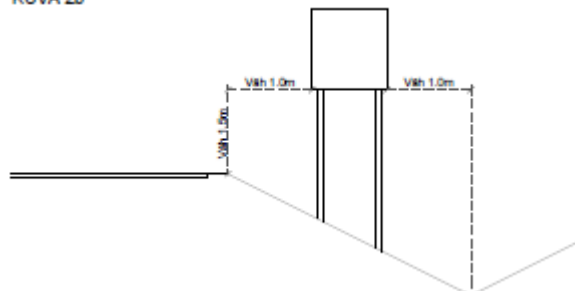
KUVA 1

KUVA 2a

KUVA 2b

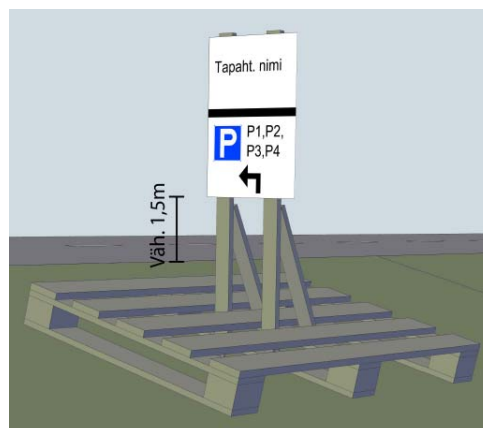
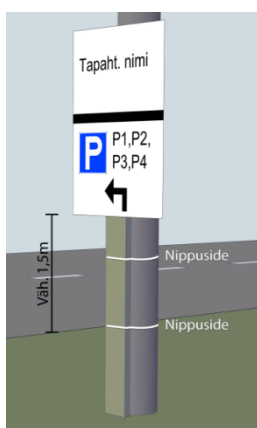

- Tilapäistä liikenteen ohjauslaitetta tai muuta tilapäistä laitetta ei saa kiinnittää kiinteään liikenteen ohjauslaitteeseen tai tiekaiteeseen.
- Merkit on aina pystytettävä siten, että ne eivät haittaa jalankulku- tai pyöräilyliikennettä, tien kunnossapitoa eivätkä toimi näkemäesteinä. Tavoitteena on liikennemerkkien hyvä näkyvyys.
- Pystytysluvan haltija vastaa aina aiheuttamistaan vahingoista sekä toteuttaa kaikki lupaan sisältyvät toimet omalla vastuullaan ja kustannuksellaan. Tarkempia ohjeita tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen pystytys-, peittämis- ja purkutöiden turvallisesta suorittamisesta annetaan Liikenneviraston Liikenne tietyömaalla –sarjan ohjeissa Luvanvaraiset työt, Tienrakennustyömaat sekä Yleiset käytännöt ja turvallisuusvaatimukset. Tilapäisen pystytysluvan haltija on velvollinen valvomaan tekemiensä asennusten säilymistä ja vaikutusta lupaehtoja noudattaen.

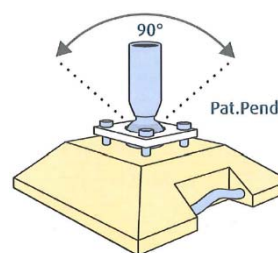
PYLVÄSASENNUS JA PINTA-ASENNUS

- **Tiealueella olevaa valaisinpylvästä** voi alla olevan kuvan mukaisesti käyttää sitä vahingoittamatta pystytyksen jalustana. Aiottu opastus- tai vakioliikennemerkki kiinnitetään pystylaudan yläpäähän. Laudan alapää tuetaan maahan ja lauta kiinnitetään kahdelta korkeudelta nippusiteillä pystyyn pylvään kylkeen laudan sivuttaistuennan varmistamiseksi.
- **Tiealueeseen kuuluvan tieluiskan tai tien sivuojan takaisen tasanteen maanpintaa** suositellaan käytettäväksi pystytysalustana aina kun kiinnitys valaisinpylvääseen ei ole mahdollista. Opastus- tai vakioliikennemerkki ja sen tukivarsi tulee pystyttää maan pinnalla olevan laattamaisen rakenteen varaan. Tähän voidaan käyttää alla vasemmalla näkyviä myynnissä olevia jalustoja tai itse esimerkiksi kuormalavasta tehtyjä jalustoja. Jalustojen päälle asetetaan betonilaattoja, hiekkapusseja tai vastaavia painoina. Kaikki jalustat eivät sovellu kaltevalle pinnalle, koska varresta on tehtävä pystysuora. Vartena käytetään 60, 90 tai 114 mm teräsputkea tai 35x75...50x100 mm lautaa. Raskaita yli 0,25 m maan pinnan yläpuolelle ulottuvia betonielementtejä saa käyttää jalustana törmäysturvallisuuden vuoksi vain silloin, kun tien nopeusrajoitus on enintään 50 km/h.

Omatoimisesti puusta valmistettavia tukirakenteita ja jalustoja, joita voi asentaa valaisinpylvääseen, tieluiskan tai sivuojan takaiselle tasanteelle tiealueella:

Liikennemerkkivalmistajien toimittamia pinta-asennusjalustoja:

- Pylväs- tai pinta-asennuksella eliminoidaan se vaara, että pystyttämisen yhteydessä vahingoitettaisiin maahan upotettuja kaapeleita ja muita rakenteita. Pylväs- tai pinta-asennuksen osalta ei tarvitse selvittää maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijaintia.

UPPOASENNUS

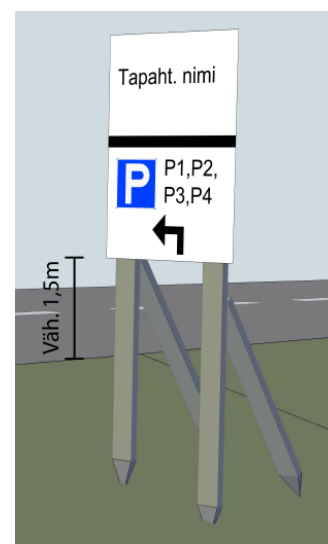
• Aikaisemmin tapahtumien tarvitsemia tilapäisiä liikenteen ohjauslaitteita on pystytetty maahan lyömällä tai kaivamalla. Menetelmän ongelmana on se, että maaperässä olevia kaapeleita joudutaan varomaan. Tässä menetelmässä maahan kaivetaan betonijalusta tai lyödään teräksinen piikki, jossa on sovite 60 mm teräsputkelle. Vaihtoehtoisesti maahan tehdään kolo, johon painetaan varreksi 60 mm teräsputki tai 35x75...50x100 lauta. Varsi asennetaan pystysuoraan ja se joudutaan tukemaan vinotuella, jos merkki on suuri tai upotussyvyys on pieni.

• Maaperässä olevien kaapeleiden sijainnin selvittämiseen ja maastoon merkitsemiseen tulee varata useita viikkoja aikaa ennen uppoasennustöiden aloittamista. Ensin selvitetään kenen kaapeleita pystytysalueella on ja sitten tilataan sijaintinäytöt eri kaapeleiden omistajilta. Jos kaapeleiden sijaintia ei voida tarpeeksi tarkasti todentaa, uppoasennusta ei saa käyttää.

Liikennemerkkivalmistajien toimittamia uppoasennusjalustoja:

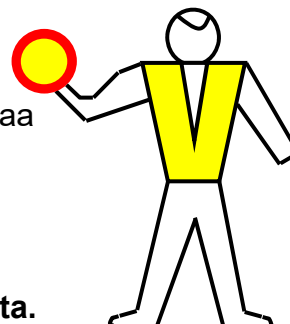
Omatoimisesti puusta valmistettava uppoasennustapa:

- Uppoasennettujen liikenteen ohjauslaitteiden vaarana on maan alla olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden vaurioituminen. Osassa kaapeleita on 400 V tai 20 000 V jännite. Mikäli uppoasennusta aiotaan käyttää, Sähkömarkkinalaki ja Tietoyhteiskuntakaari edellyttävät pystyttäjän selvittämään ennen maan kaivamista maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijainnin sekä olemaan vaurioittamatta niitä. (Selonottovelvollisuus: Sähkömarkkinalaki 110 § ja Tietoyhteiskuntakaari 241 §.) Selvitystyö alkaa ottamalla yhteyttä ”Johtotieto” -palveluun (<http://www.johtotieto.fi/>) ja ”Kaivulupa” -palveluun (<https://www.kaivulupa.fi/>)

Tapahtuman tilapäistä liikenteenohjaajaa koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus

- Erilaisten tapahtumien tarvitseman tilapäisen liikenteenohjauksen sisältämää tilapäistä liikenteenohjaajaa koskeva tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus.
- Poliisilaitos arvioi tapauskohtaisesti tilapäiseltä liikenteenohjaajalta edellytettävää asiantuntemusta.
- **Tapahtumien osalta tilapäisen liikenteenohjaajan määräämistä tehtävänsä on haettava poliisilaitokselta.**

Tilapäisen liikenteenohjaajan varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: standardin SFS-EN-471 tai SFS-EN-20471 mukainen liivi
 - luokka 3
- pysäytysmerkki: merkki 311 (ajoneuvolla ajo kielletty)
 - päivällä päiväloistekalvo
 - suositus: pimeään tai hämärän aikaan sisältä valaistu

Tilapäistä liikenteenohjaajaa koskevat säädöspohjaiset vaatimukset:

- täysi-ikäisyys (18-v)
- antanut suostumuksen tehtävään
- tehtävän edellyttämä asiantuntemus

Tilapäisen liikenteenohjaajan asiantuntemuksen osalta suositellaan lisäksi:

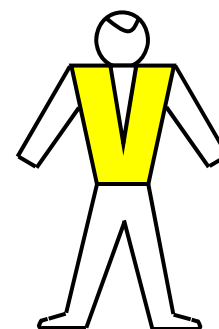
- ajo-oikeus
- perehdytetään omaan tehtäväänsä
- kokemus liikenteenohjaajana toimimisesta tai Tieturva-koulutus tai muu liikenteenohjaukseen saatu koulutus

Tilapäisen liikenteenohjaajan perehdyttäjän, esimiehen ja suojaamiseen tarkoitettujen liikennejärjestelyjen suunnittelijan osalta suositellaan:

- laaja kokemus em. tehtävistä + Tieturva 2 tai muu liikenteenohjaukseen saatu koulutus

Tapahtumaan liittyvässä tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus

- Eriolaisten tapahtumien tarvitsemaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus. Vaatimus ja suositus koskee tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden pystyttämistä ja purkutyötä tai jotain muuta tiealueeseen kohdistuvaa toimenpidettä, jonka tekijät toimivat työtehtävässään kertaluonteisesti.
- **Lupa maantien tiealueeseen kohdistuvaan kertaluonteiseen työhön sisältyy viranomaisen myöntämään tilapäistä liikennemerkkijärjestelyä koskevaan lupaan.**

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: standardin SFS-EN-471 tai SFS-EN-20471 mukainen liivi

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva suositus:

- normaalit aistit (näkö, kuulo ja reaktiokyky)
- perehdytetty omaan tehtäväänsä
- Tieturva-koulutus tai muu tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivan työntekijän perehdyttäjän, esimiehen ja työn suunnittelijan pätevyysuusitus:

- laaja kokemus em. tehtävistä + Tieturva 2 tai muu tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus

Päivitetty 16.1.2017

Poliisilaitoksen tai kunnanhallituksen päätökseen perustuva maantieverkon osien tilapäinen sulkeminen erilaisten tieverkolle sijoittuvien tapahtumien, yleisötilaisuuksien, nopeuskilpailujen tai muiden näihin rinnastettavien tilaisuuksien (jäljempänä näitä kutsutaan yhteisnimellä tapahtuma) tarpeisiin:

• Ohjeistus maantieverkon osien kuntoonpanosopimuksen laatimisesta

Maantiellä erillisen luvan perusteella järjestettävästä tapahtumasta saattaa maantien kuntoon aiheutua sellaisia muutoksia, että tapahtuman järjestäjän on saatettava maantien kunto ennalleen. Tapahtuman järjestäjä teettää maantien kuntoonpanotehtäviä tekemällä niitä koskevan kuntoonpanosopimuksen sellaisen urakoitsijan kanssa, jonka tienpitoviranomainen on tähän nimenomaiseen kuntoonpanotehtävään hyväksynyt:

Ennakoituaan tapahtuman maantieverkolle kohdistamaa rasitusta tienpitoviranomainen tai tien tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen voi vaatia tapahtuman järjestäjää laatimaan kuntoonpanosopimuksen urakoitsijan kanssa. Järjestäjä voi myös itse todeta tarpeen kuntoonpanosopimuksen laatimiseen. Urakoitsija voi olla maantieverkon alueellinen hoitourakoitsija tai joku muu tienpitoviranomaisen tähän tehtävään hyväksymä urakoitsija. Kuntoonpanosopimuksella järjestäjä teettää kuntoonpanotehtäviä urakoitsijalla, mutta tien tilapäisen sulkuluvan tai sulkupäätöksen saajana järjestäjä on aina ensisijainen vastuunkantaja maantien kuntoonpanotehtäväänsä liittyen.

Tienpitoviranomaisen aluevastaava hyväksyy allekirjoituksellaan järjestäjän urakoitsijan. Ennen hyväksyvää allekirjoitustaan aluevastaavan on kuitenkin todettava urakoitsijan osaamisen ja resurssien olevan odotettavissa olevaan kuntoonpanotehtävään nähden riittävät, jonka lisäksi urakoitsijan on ilmoitettava olevansa selvillä siitä laatutasosta, joka sopimuksen kohteena olevan maantieverkon **eri hoitourakoiden alueilla** on kuntoonpanon tuloksena saavutettava. Aluevastaava luovuttaa järjestäjälle tienpitoviranomaiseen sopimussuhteessa olevan maantieverkon alueellisen hoitourakoitsijan yhteystiedot, jotta järjestäjä voi sopia kuntoonpanoon liittyvien katselmuksien ajankohdat.

Jäljempänä on malli kuntoonpanosopimukseksi, jota voidaan käyttää kuntoonpanosopimuksen laatimisessa maantieverkolle. Mallia voidaan käyttää myös katu- ja yksityistieverkolle laadittavaan vastaavaan sopimukseen.

KUNTOONPANOSOPIMUS

Tilapäisesti suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosopimus, XXX-Tapahtuma

Allekirjoittaneet sopijapuolet, XXX-Tapahtuman XXX-Järjestäjä ja XXX-Urakoitsija, ovat tehneet sopimuksen tilapäisesti suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosta ajalla xx.xx.20xx - xx.xx.20xx järjestettävän XXX-Tapahtuman vuoksi.

Sopimus käsittää ne tilapäisesti suljettavat tieosuudet, jotka on esitetty reitteinä tai aluerajauksina liitteenä olevassa reittikartassa ja reittiselostuksessa. Sopimusaikana Urakoitsija toteuttaa Järjestäjän ohjeiden mukaan liitteenä olevaa tieverkon kuntoonpanosuunnitelmaa sekä muita tässä sopimuksessa tai sen liitteissä erikseen mainittuja tehtäviä. Järjestäjän velvollisuutena on palauttaa tämän sopimuksen kohteena olevat maantieverkon eri osat vähintään turvallisesti liikennöitävään kuntoon ennen niiden avaamista yleiselle liikenteelle sulkemisaikojen päättyessä. Lisäksi Järjestäjän velvollisuutena on palauttaa tämän sopimuksen kohteena olevat maantieverkon eri osat välittömästi sulkemisaikojen päättymisen jälkeen samanlaiseen laatuun, jossa ne olivat ennen sulkemisaikojen alkua.

Sopimukseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan XXX käräjäoikeudessa.

Yhteyshenkilöt sopimusta koskevissa asioissa:

Urakoitsija, yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero
Järjestäjä, yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero

Sopimus on voimassa xx.xx.20xx - xx.xx.20xx.

Tämä sopimus tulee voimaan tienpitoviranomaisen alueellaan toimivaltaisen aluevastaavan hyväksytyä allekirjoituksellaan tämän sopimuksen laatimisen sekä maanteiden kuntoonpanoa toteuttavan urakoitsijan.

Paikka ja aika:

Sopijapuolten allekirjoitukset:

Järjestäjän edustaja

Urakoitsijan edustaja

Hyväksyn tämän sopimuksen toimialueeseeni kuuluvien maanteiden osalta:

Paikka ja aika:

Tienpitoviranomaisen allekirjoitus:

Tienpitoviranomaisen aluevastaava, XXX ELY-keskus

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samasanaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle. Järjestäjä on velvollinen toimittamaan jäljennöksen allekirjoitetusta sopimuksesta tieosuuksien tilapäisestä sulkemisesta päättävälle viranomaiselle tieosuuksien sulkemista koskevan hakemuksensa liitteeksi. Tienpitoviranomainen ottaa itselleen jäljennöksen hyväksymästään sopimuksesta.

Liitteet

- 1) Kuntoonpanosuunnitelma, Osa 1: Tienpitoviranomaisen lausunto, tienpidon vastuunjako ja tehtyjen tienpitotöiden kirjaaminen.
- 2) Kuntoonpanosuunnitelma, Osa 2: Reittikartta ja reittiselostus suljettaviksi aiottujen tieosuuksien sijainneista ja sulkuajoista tiekartapohjalla esitettynä.

KUNTOONPANOSUUNNITELMA, OSA 1: TIENPITOVIRANOMAISEN LAUSUNTO, TIENPIDON VASTUUNJAKO JA TEHTYJEN TIENPITOTÖIDEN KIRJAAMINEN

Tapahtumaa varten tilapäisesti suljettavien tieverkon osien kuntoonpano

Tienpitoviranomaisen antama lausunto tieverkon osan tilapäisestä sulkemisesta päättävälle viranomaiselle:

Järjestäjän on hyvissä ajoin perehdyttävä lausuntoon, jonka tienpitoviranomainen on antanut tieverkon osan tilapäisestä sulkemisesta päättävälle viranomaiselle:

Tieverkon osan tilapäisestä sulkemisesta päättävä viranomainen (poliisilaitos tai kunnanhallitus) pyytää tienpitoviranomaiselta maanteita koskevan lausunnon ennen päätöksentekoaan aina, jos säädökset sitä edellyttävät. Lausunnossaan tienpitoviranomainen ilmoittaa maantieverkon osien tilapäisessä sulkemisessa ja kuntoonpanossa huomioitavia liikenteellisiä ja tienpidollisia asioita harkintansa mukaan tapauskohtaisesti. Järjestäjän on perehdyttävä lausuntoon. Perehtyminen on välttämätöntä viimeistään ennen alkukatselmuksen pitämistä.

Järjestäjän vastuu tien kelmollisuudesta yleiselle liikenteelle tien sulkuaikana ja sen jälkeen:

Järjestäjä vastaa tilapäisesti suljetun tieosuuden sekä sulkemiseen liittyvien liikennejärjestelyjen turvallisuudesta sulkuaikana:

Tieverkon osan tilapäisen sulkuluvan tai sulkupäätöksen saanut tapahtuman Järjestäjä vastaa sulkemansa tieverkon osan turvallisuudesta sekä sulkemismenettelyjen turvallisuudesta ja vaatimustenmukaisuudesta. Tien sulkuaikana Järjestäjä vastaa myös suljetulle alueelle päästämänsä yleisen liikenteen turvallisuudesta (hälytysajoneuvot yms.). Ennen sulkemisajan päättymistä Järjestäjän tulee varmistaa, että suljettuna ollut tie on laadultaan kelmollinen ja turvallinen avattavaksi yleiselle liikenteelle. Kelmollisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi suoritetaan tarveharkintaan perustuen tien kuntoonpano ennen yleiselle liikenteelle avaamista.

Tien sulkemisen päättymisen jälkeen vastuu tien yleiselle liikenteelle tyydyttävästä kunnosta palautuu maanteiden osalta tienpitoviranomaiselle. Järjestäjän vastuu tienpitoviranomaiseen nähden kuitenkin säilyy siltä osin kuin maantien kunnossa on tilapäisestä sulkemisesta johtuvia puutteellisuksia siihen asti, kun puutteellisuudet on poistettu:

Maantieverkon osan tilapäisen sulkuaajan päättyessä Järjestäjä on jo varmistanut tien turvallisuuden yleiselle liikenteelle tekemällä tarveharkintaan perustuvat kuntoonpanotyöt. Järjestäjä on velvollinen tekemään tarvittavat viimeistelevät kuntoonpanotyöt suljettuna olleille tieosuuksille viivytelemättä suljettujen osuuksien yleiselle liikenteelle avaamisen jälkeen ennen suljetun tieosuuden loppukatselmusta. Järjestäjä on tienpitoviranomaiselle vastuussa suljettuna olleen maantien osalle sulkuaikana muodostuneista sellaisista laatu- ja puutteista, jotka ovat seurausta Järjestäjän tapahtumasta, aina tienpitoviranomaisen hyväksymään loppukatselmukseen asti.

Tienpitoviranomaisen vastuu tien laadullisesta kelmollisuudesta:

Loppukatselmuksessa todetaan tien kunto verrattuna tien kuntoon alkukatselmuksessa ja Järjestäjä luovuttaa tienpitoviranomaiselle vastuun maantien laadullisesta kelmollisuudesta.

Maantieverkolla jatkuvaluontoinen vastuu yleiselle liikenteelle avoinna olevan tieverkon laadusta on normaalitilanteessa tienpitoviranomaisella. Tienpitoviranomaisen kanssa sopimussuhteessa oleva hoitourakoitsija vastaa maantieverkon hoitosopimuksen mukaisesta laadusta tienpitoviranomaiselle. Mikäli laatuvaatimukset jostain syystä allittuvat yleiselle liikenteelle avoinna olevalla tieverkolla, niiltä osin noudatetaan sitä, mitä tienpitoviranomaisen ja hoitourakoitsijan välisessä sopimuksessa on asiasta mainittu.

Hoitourakoitsijan vastuu tienpitoviranomaiselle maantieverkon osan laadusta päättyy tilapäisesti siihen, kun kyseinen tieverkon osa tilapäisesti suljetaan yleiseltä liikenteeltä. Hoitourakoitsijan vastuu tienpitoviranomaiselle suljettuna olleen maantieverkon osan laadusta palaa, kun tilapäisesti suljettuna ollut tien osa sulkuajan päätyttyä avataan uudelleen yleiselle liikenteelle lukuun ottamatta niitä puutteita, jotka johtuvat tien sulkemisesta ja joita ei ole vielä korjattu Järjestäjän toimesta ja joista siis Järjestäjä vastaa.

Järjestäjän vastuulla olevien kuntoonpanotöiden eteneminen ja kirjaaminen:

Viimeistään kaksi viikkoa ennen tien sulkemista:

Järjestäjä ottaa viimeistään kaksi viikkoa ennen tien sulkemista yhteyttä hoitourakoitsijaan ja tienpitoviranomaiseen sopiaukseen heidän kanssaan ajankohdat ja paikat suljettavaksi aiotun tieosuuden kuntoonpanotöihin liittyville **alkukatselmukselle** ja **loppukatselmukselle**. Alkukatselmus ja loppukatselmus sovitaan pidettäväksi siten, että maantieverkon hoidon yhden alueurakan maantiet saadaan katselmoitua yhdellä alku- tai loppukatselmuskerralla.

Hoitourakoitsija voi toimia katselmuksissa tienpitoviranomaisen edustajana, mikäli viimeksi mainittu on estynyt saapumaan. Mikäli katselmuksessa, tienpitoviranomaisen edustajan ollessa estyneenä, ei päästä yhteisymmärrykseen, siirretään katselmusta siten, että tienpitoviranomaisen edustaja voi osallistua katselmukseen. Siirretty katselmus on sovittava pidettäväksi mahdollisimman pian.

Alkukatselmus on aina pidettävä ennen tien sulkemisajan alkua. Suositeltavaa on sopia alkukatselmus pidettäväksi ajallisesti mahdollisimman lähellä tien sulkemisaikaa. Alkukatselmus on kuitenkin aina pidettävä ennen kaikkia Järjestäjälle kuuluvia tien sulkemista ennakoivia töitä. Alkukatselmus suositellaan pidettäväksi aikaisintaan enintään muutama päivä ennen sulkemisajan alkua. Loppukatselmus on aina pidettävä viikon sisällä tien sulkemisajan päättymisestä.

Ennen tien sulkemista:

Järjestäjä, Urakoitsija, hoitourakoitsija ja tienpitoviranomainen tekevät yhteisen alkukatselmuksen suljettavaksi aiotuilla tieosuuksilla. Katselmuksessa todetaan tiestön kunto, joka kirjataan katselmuksesta laadittavaan muistioon. Kunnan toteamisessa voidaan käyttää apuna tienpitoviranomaisen laatimia maantien hoidon tuotekortteja. Muistion laatii tienpitoviranomaisen hoitourakoitsija. Hoitourakoitsija vastaa siitä, että suljettavaksi aiottu tieverkko vastaa tienpitoviranomaisen laatuvaatimuksia Järjestäjän tapahtuman alkaessa. Muistioon kirjataan myös mahdolliset puutteet. Muistio on laadittava ja kaikkien osapuolten on se allekirjoitettava heti katselmuksen toimittamisen jälkeen ennen tieosuuden sulkemista.

Järjestäjän on nopeuskilpailun osalta **varauduttava ennalta** siihen, että nopeuskilpailun jälkeen sorateilla kulutuskerrosmurskeen lisästarve **voi olla jopa kymmeniä tonneja** yhtä tiekilometriä kohden. Nopeuskilpailun jälkeinen kulutuskerrosmurskeen lisästarve kohdistuu erityisesti soratien mutkiin. Järjestäjän tulee **varmistaa ennalta**, että ennakoivissa töissä sekä kuntoonpanotöissä käytettäviksi **aiotut materiaalit ovat tienpitoviranomaisen hyväksymiä**.

Järjestäjä tekee **tarvittavat tapahtuman edellyttämät ennakoivat** pölynsidontatyöt asutusten ja muiden pölynsidontaa tarvitsevien kohteiden kohdalla sekä muut sellaiset työt, jotka ennakoivat tapahtuman tarpeita ja jotka eivät kuulu hoitourakoitsijan vastuulle. Erityisesti nopeuskilpailujen osalta on tärkeää, että ennakoivat työt tehdään jo ennen kuin kilpailijat tutustuvat kilpailureittiin tieverkolla.

Ennen tien avaamista yleiselle liikenteelle:

Järjestäjä kunnostaa suljettuna olevan tieverkon osan ennen yleiselle liikenteelle avaamista siten, että tie on avaamishetkellä yleiselle liikenteelle turvallinen.

Välittömästi tien sulkuajan päättymisen jälkeen:

Järjestäjä ilmoittaa hoitourakoitsijalle ja tienpitoviranomaiselle tapahtuman käyttämien maanteiden kuntoonpanojärjestyksen ja kuntoonpanoaikataulun. Vähimmäisvaatimus ilmoitukselle on numeroitu järjestys kuntoonpantavista teistä ja kuntoonpanon ajankohta päivän tarkkuudella.

Järjestäjä viimeistelee suljettuna olleen tieverkon osan kuntoonpanon siten, että alkukatselmuksessa aiemmin todettu laatutaso on saavutettu ja kaikki aiheutuneet vauriot on korjattu.

Teiden kuntoonpano tehdään siten, että yleiselle liikenteelle aiheutuu kuntoonpanotyöstä mahdollisimman vähän häiriötä.

Tehdyn työn ja työssä käytetyn materiaalin kirjaaminen:

Kuntoonpanotöiden edetessä Järjestäjän vastuulla on, että tehdyt työt ja käytetyt materiaalit tulevat sijaintitietojen kera selväsanaisesti kirjattua. Kirjauksesta on selvittävä, **minkä laatuista materiaalia ja työtä mihinkin tienkohtaan on kohdistettu sekä kuinka paljon ja milloin** (töinä esim. ojitukset, rumpujen korjaukset, liikennemerkki- ja opastetyöt, sorastukset sekä tehdyt pölynsidonnat). Kirjaukset on tehtävä teittäin, päivän ja materiaalin osalta tonnin tarkkuudella, ellei muuta sovi.

Järjestäjä luovuttaa kirjauksensa hoitourakoitsijalle ja tienpitoviranomaiselle **viimeistään päivää ennen loppukatselmusta.**

Viikon sisällä sulkemisajan päättymisen jälkeen:

Järjestäjä, Urakoitsija, hoitourakoitsija sekä tienpitoviranomainen tekevät yhteisen loppukatselmuksen Järjestäjän tapahtumaa varten suljettuna olleilla tieosuuksilla viikon sisällä tien sulkemisajan päättymisestä.

Loppukatselmuksessa todetaan silmämääräisesti ja tehtyihin kirjauksiin perustuen tiestön kunto. Mahdolliset murskeenlisäykset ja muut täydentävät kuntoonpanotyöt havaittujen puutteiden ja vaurioiden osalta sovitaan tarpeen mukaan. **Täydentävät kuntoonpanotyöt** tehdään Järjestäjän toimesta välittömästi. Töiden valmistuttua Järjestäjä ilmoittaa tienpitoviranomaisen ja hoitourakoitsijan edustajalle täydentävien kuntoonpanotöiden valmistumisesta.

Hoitourakoitsija laatii loppukatselmuksesta kaikkien osapuolten hyväksymän muistion, mihin kirjataan kaikki Järjestäjän tekemät kuntoonpanotyöt työmäärineen, materiaaleineen ja tienkohtineen sekä se, että tienpitoviranomaisella tai hoitourakoitsijalla ei ole vaateita Järjestäjää kohtaan. Muistio on laadittava yhden viikon kuluessa katselmuksen toimittamisesta ja kaikkien osapuolten on se allekirjoitettava.

Viivästysseuraamukset, kun sulkemisajan päättymisestä on kulunut yli viikko:

Mikäli Järjestäjä ei ilmoituksesta huolimatta ole tehnyt loppukatselmuksessa todettuja puuttavia kuntoonpanotöitä ja **mikäli tälle viivästykselle on perusteltu syy**, voi Tienpitoviranomainen myöntää Järjestäjälle vielä lisäajan (esim. yksi viikko tai jokin muu tehtävään työmäärään sopiva aika) tekemättömien töiden valmiiksi tekemiseen. Tienpitoviranomainen ilmoittaa myöntämänsä lisäajan pituuden Järjestäjälle kirjallisesti.

Mikäli lisäajan päätyessä töitä ei ole saatettu valmiiksi, teettää Tienpitoviranomainen tiealueeseen kohdistuvat tekemättömät kuntoonpanotyöt Järjestäjän kustannuksella.

Kaikkien edellä mainittujen kuntoonpanotöiden ja kustannusten tultua suoritetuksi on vastuu suljettuna olleiden teiden osalta kokonaisuudessaan palautunut tienpitoviranomaiselle sekä hoidon alueurakan palvelusopimuksen mukainen hoitovastuu palautunut hoitourakoitsijalle.

KUNTOONPANOSUUNNITELMA, OSA 2: REITTIKARTTA JA REITTISELOSTUS SULJETTAVIKSI AIOITTUJEN TIEOSUUKSIEN SULKUAJOISTA TIEKARTTAPOHJALLA ESITETTYNÄ

[Vapaamuotoinen kuvaus tapahtumalle aiotusta toiminnasta siltä osin, kuin sen vaikutukset kohdistuvat tieverkkoon ja tieliikenteeseen. Kuvaus esitetään koko tapahtuman osalta koko vaikutuksen kohteena olevalle tieverkolle, mukaan lukien maantiet, kadut ja yksityistiet. Näin siksi, että vaikutuksista saadaan todellinen kokonaiskuva.]

Päivitetty 16.1.2017

Poliisilaitoksen tai kunnanhallituksen päätökseen perustuva maantieverkon osien tilapäinen sulkeminen erilaisten tieverkolle sijoittuvien tapahtumien, nopeuskilpailujen, yleisötilaisuuksien tai muiden niihin rinnastettavien tilaisuuksien (jäljempänä näitä kutsutaan yhteisnimellä tapahtuma) tarpeisiin. Sulkemisesta päättävä viranomainen päättää missä laajuudessa ja kuinka sitovana tätä liitettä noudatetaan:

- Suositus tilapäisesti suljettua tieosuutta ohittavan kiertotien tilapäisestä viitoittamisesta vähäliikenteisellä maantieverkolla

Henkilöautojen ja moottoripyörien nopeuskilpailuja saa järjestää vain suljetulla tiellä. **Sulkemiseen** tarvitaan lupa, jonka antaa asemakaavan mukaiselle tielle kunnanhallitus ja muulle tielle poliisilaitos. Sulkemisesta haetaan vapaamuotoisella hakemuksella edellä mainitulta *lupaviranomaiselta*. Suljettavaksi aiotut tieosuudet ja sulkuaikoinen on esitettävä hakemuksessa yksityiskohtaisesti. Lupaviranomainen pyytää henkilöautojen ja moottoripyörien nopeuskilpailun vuoksi suljettaviksi anottujen maantiesuuskien osalta lausunnon tienpitoviranomaiselta.

Poliisilaitoksella on tienpitäjää kuultuaan oikeus tien **tilapäiseen sulkemiseen** esimerkiksi erilaisten urheilukilpailujen, kansanjuhlien, näyttelyiden, puolustusvoimien harjoitusten, paraatien tai näytösten vuoksi. Kiireellisessä tapauksessa *päätösvaltaisena viranomaisena* toimiva poliisilaitos voi sulkea tien tilapäisesti tienpitäjää kuulematta.

Näiden edellä mainittujen **tapahtumien** vuoksi tehtävän *sulkemisen ja tilapäisen sulkemisen* osalta noudatetaan **maantien tai sen osan sulkemisessa** lupaviranomaisen tai päätösvaltaisen viranomaisen tapauskohtaisesti osoittamassa laajuudessa säädöksiin ja todellisiin olosuhteisiin soveltamalla tätä tienpitoviranomaisen laatimaa **kiertotien tilapäistä viitoittamista** koskevaa suositusta.

Tätä suositusta voidaan käyttää vastaavaan tarkoitukseen myös katu- ja yksityistieverkolla.

Tienpitoviranomaisena toimiva ELY-keskus

Kiertotien tilapäinen viitoittaminen korvaamaan tapahtuman vuoksi lyhytaikaisesti suljettua tieosuutta

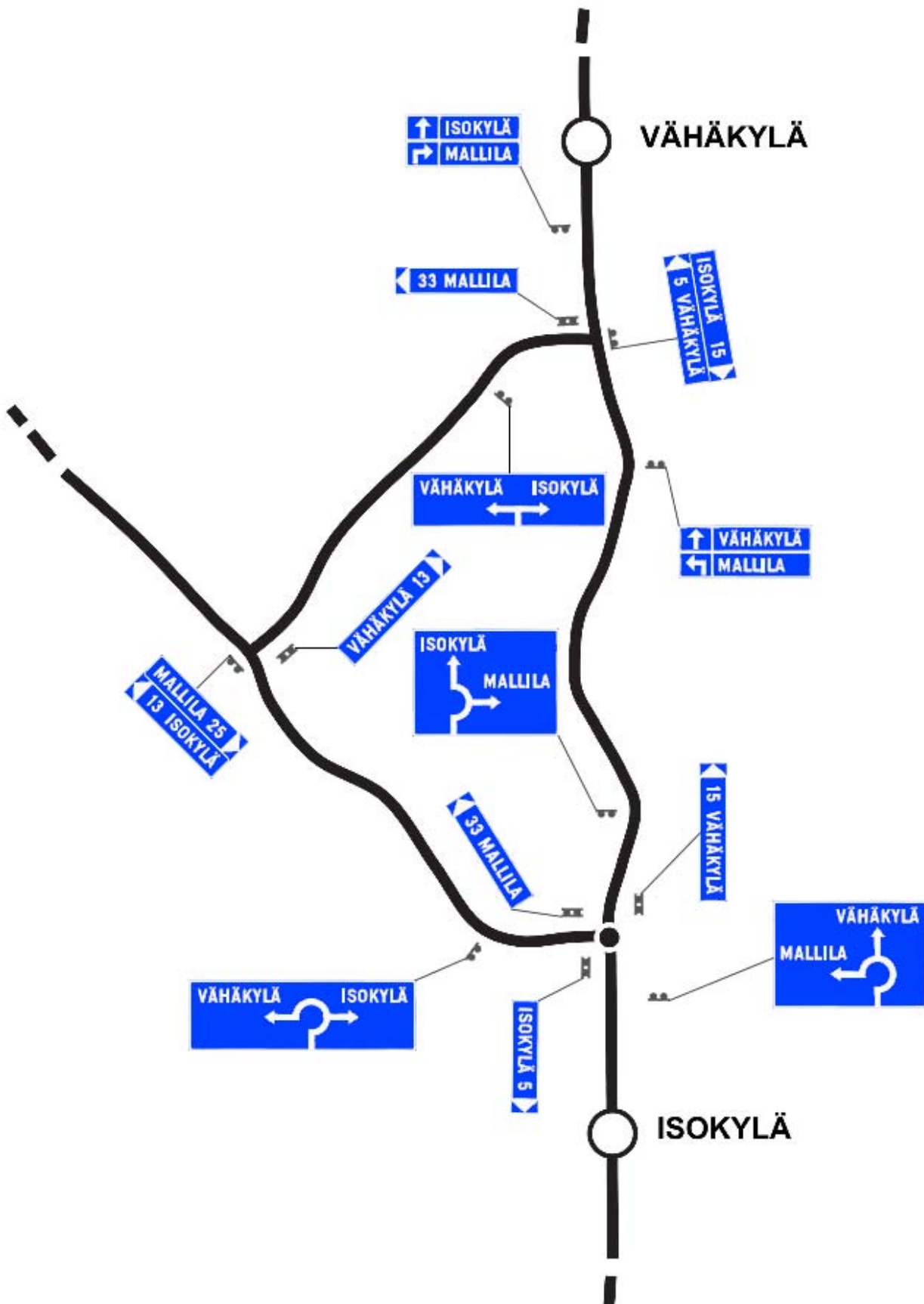
- Tapahtuman järjestäjä (jäljempänä järjestäjä) laatii kiertotien tilapäisen viitoittamisen viitoitussuunnitelman noudattaen tieliikenteen ohjaamista koskevia säädöksiä sekä muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi.
- Viitoitussuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Liikenteellisesti merkityksellistä lyhytaikaisesti suljettua tieosuutta korvaavan kiertotien reitti on lähtökohtaisesti suunniteltava siten, että sen käyttö aiheuttaa **enintään 10 minuutin viiveen** henkilöautolla liikkuvalla tienkäyttäjälle. Mikäli viive on tätä suurempi, on tiensulkemisen lupaviranomaisen tai tien tilapäisestä sulkemisesta päättävän viranomaisen **harkittava** tiedottamista tieosuuden lyhytaikaisen sulkemisen aiheuttamista liikennevaikutuksista.
- Tienpitoviranomaisen pätevyys-suositus suunnittelijan osalta on:
 - viitoitussuunnittelun ammatillinen osaaminen ja hyvä alan ohjeiden tuntemus (osaamiseen perehtynyt konsultti, virkamies tai vastaavat taidot omaava kohteen vaativuus huomioiden)
 - muilta osin sama kuin liiteohjeessa ”Suositus lyhytaikaisesta tien sulkemisesta ja liikenteenohjaajien käytöstä vähäliikenteisellä maantieverkolla” mainittu suunnittelijaa koskeva suositus

Kiertotieviitoituksen alku- ja loppukohtien sekä kääntymiskohtien suunnittelu

Kaksi esimerkkikuvaa: kiertotieviitoituksen suunnittelu ja toteutus: normaaliviitoitus (kuva1) ja kiertotieviitoitus (kuva2).

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- tavoitteena on viitoituksen jatkuvuuden varmistaminen kiertotiellä
- kiertotieviitoitus on kaksisuuntainen, jos suljettava tiejakso on normaalitilanteessa kaksisuuntainen
- kiertotieviitoituksen kohderyhmänä on erityisesti se yleinen tieliikenne, joka ei osallistu tapahtumaan, vaan haluaa ohittaa sen sujuvasti

Kiertotieviitoituksen suunnittelu ja toteutus, kuva 1: normaaliviitoitus

Tapahtuman tilapäisen kiertotieviitoituksen pystytysmenetelmää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen ohje

- Lupa tilapäisen kiertotieviitoituksen pystyttämiseen maantien tiealueelle sisältyy viranomaisen tiensulkemista koskevaan päätökseen.
- Kiertotieviitoitusta varten normaaliviitoituksen opastusmerkeistä tulee peittää punaisilla rasteilla ne viitoituskohteet, jotka ovat tilapäisesti poissa käytöstä. Peittäminen tehdään punaisella 10 cm leveällä liikennemerkkikalvoa vastaavalla heijastavalla tarranauhalla, jonka täytyy olla irrotettavissa siten, ettei opastusmerkin pysyvän heijastinkalvon pinta vaurioidu. Opastusmerkkeihin lisättävissä olevat tilapäiset kiertotieviitoitukset voidaan tarvittaessa kiinnittää normaaliviitoituksen opastusmerkkien runkoputkiin, kunhan kiinnittimet eivät vaurioita tai jätä pysyviä jälkiä kiinteisiin rakenteisiin.
- Tilapäinen kiertotieviitoitus tulee toteuttaa tieliikennelainsäädännön ja Liikenneviraston ohjeistuksen mukaisena.

Tilapäisen kiertotieviitoituksen alareunan **vähimmäiskorkeus** tien pinnasta on 1,5 m
Tilapäisen kiertotieviitoituksen **vähimmäisetäisyys** tien reunasta tieltä poispäin luiskan suuntaan on 1,0 m
Tilapäisen kiertotieviitoituksen **enimmäisetäisyys** tien reunasta tieltä poispäin luiskan suuntaan on enintään noin 6 m

Niiltä osin kuin kiertotieviitoitus vaatii omia tilapäisiä pystytysrakenteita, tilapäisiä liikenteenohjaajia tai kertaluonteisia työntekijöitä, noudatetaan ohjeliitettä **"Suositus lyhytaikaisesta tien sulkemisesta ja liikenteenohjaajien käytöstä vähäliikenteisellä maantieverkolla"**.

Päivitetty 16.1.2017

Poliisilaitoksen tai kunnanhallituksen päätökseen perustuva maantieverkon osien tilapäinen sulkeminen erilaisten tieverkolle sijoittuvien tapahtumien, nopeuskilpailujen, yleisötilaisuuksien tai muiden niihin rinnastettavien tilaisuuksien (jäljempänä näitä kutsutaan yhteisnimellä tapahtuma) tarpeisiin. Sulkemisesta päättävä viranomainen päättää missä laajuudessa ja kuinka sitovana tätä liitettä noudatetaan:

• Suositus tilapäisestä tien sulkemisesta ja liikenteenohjaajien käytöstä vähäliikenteisellä maantieverkolla

Henkilöautojen ja moottoripyörien nopeuskilpailuja saa järjestää vain suljetulla tiellä. **Sulkemiseen** tarvitaan lupa, jonka antaa asemakaavan mukaiselle tielle kunnanhallitus ja muulle tielle poliisilaitos. Sulkemisesta haetaan vapaamuotoisella hakemuksella edellä mainitulta *lupaviranomaiselta*. Suljettavaksi aiotut tieosuudet ja sulkuaikoinen on esitettävä hakemuksessa yksityiskohtaisesti. Lupaviranomainen pyytää henkilöautojen ja moottoripyörien nopeuskilpailun vuoksi suljettaviksi anottujen maantiesuoksien osalta lausunnon tienpitoviranomaiselta.

Poliisilaitoksella on tienpitäjää kuultuaan oikeus tien **tilapäiseen sulkemiseen** esimerkiksi erilaisten urheilukilpailujen, kansanjuhlien, näyttelyiden, puolustusvoimien harjoitusten, paraatien tai näytösten vuoksi. Kiireellisessä tapauksessa *päätösvaltaisena viranomaisena* toimiva poliisilaitos voi sulkea tien tilapäisesti tienpitäjää kuulematta.

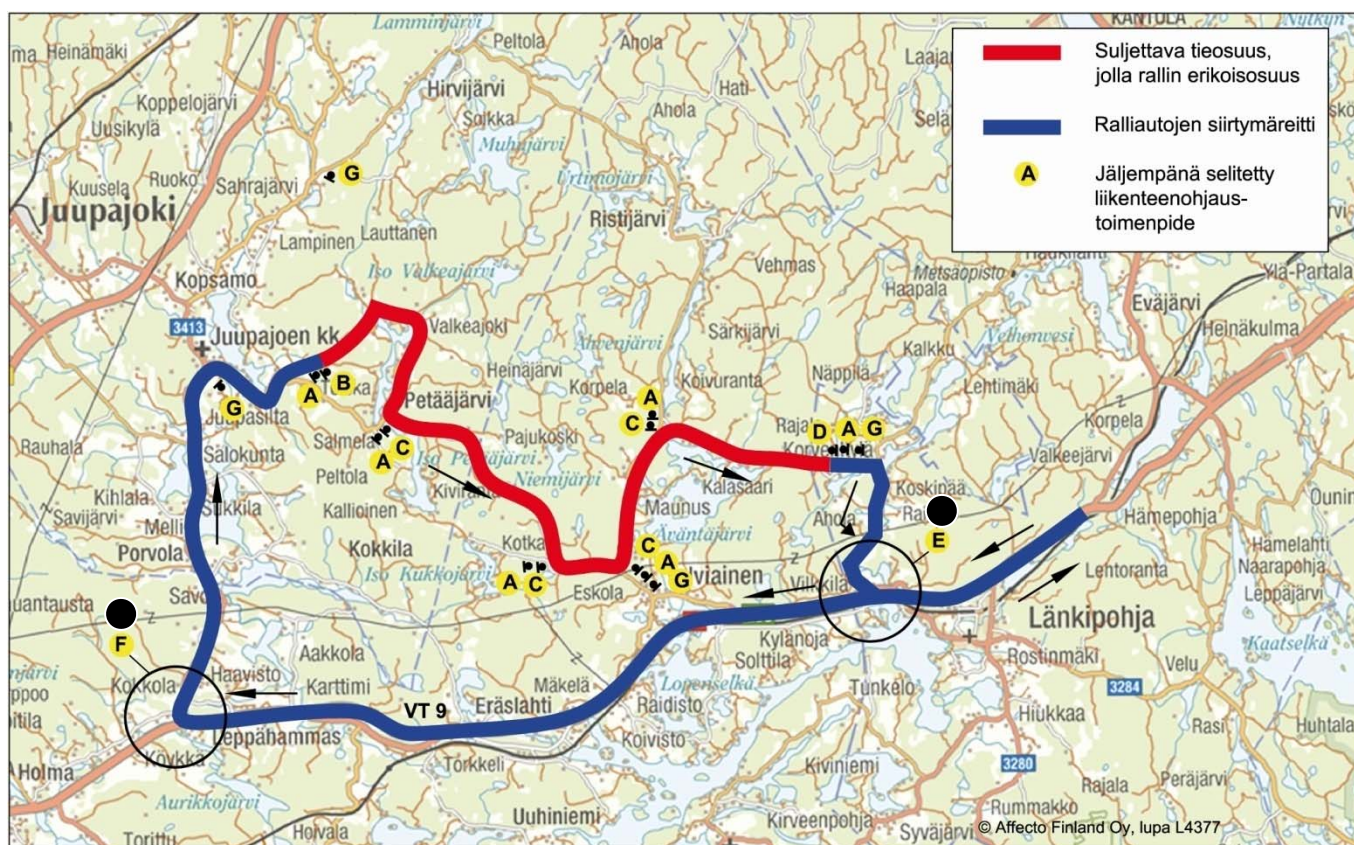
Näiden edellä mainittujen **tapahtumien** vuoksi tehtävän *sulkemisen ja tilapäisen sulkemisen* osalta noudatetaan **maantien tai sen osan sulkemisessa** lupaviranomaisen tai päätösvaltaisen viranomaisen tapauskohtaisesti osoittamassa laajuudessa säädöksiin ja todellisiin olosuhteisiin soveltamalla tätä tienpitoviranomaisen laatimaa **lyhytaikaista tien sulkemista** koskevaa suositusta.

Tätä suositusta voidaan käyttää vastaavaan tarkoitukseen myös katu- ja yksityistieverkolla.

Tienpitoviranomaisena toimiva ELY-keskus

Tien lyhytaikainen sulkeminen tapahtumaa varten (esimerkkinä henkilöautojen nopeuskilpailu)

- Tapahtuman järjestäjä (jäljempänä järjestäjä) laatii lyhytaikaisen tiensulkemisen liikenteenohjaussuunnitelman noudattaen tieliikenteen ohjaamista koskevia säädöksiä sekä muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi.
- Liikenteenohjaussuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Tienpitoviranomaisen pätevyys-suositus suunnittelijan osalta on laaja kokemus edellä mainituista tehtävistä + Tieturva 2 -koulutus tai muu liikenteenohjaukseen ja tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus.

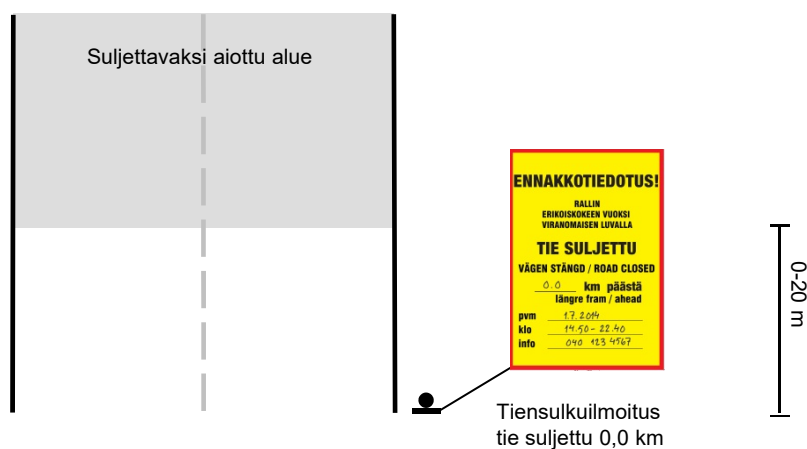

Tiensulkuilmoituksen sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan.

Tien lyhytaikainen sulkeminen tapahtumaa varten (henkilöautojen nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- ennakoilmoituksen alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,0 m
- sivuetäisyys tien pinnan reunasta ilmoituksen reunaan vähintään 0,5 m
- pystytetään ennen tilapäisten laitteiden asentamista
- pystytetään aikaisintaan neljä viikkoa ja viimeistään kaksi viikkoa ennen tien sulkemista
- tiensulkuilmoituksessa keltainen tausta, punainen kehys ja musta teksti
- monivuotisen samanlaisena toistuvan tapahtuman osalta voidaan tiensulkuilmoituksen yläosaan sijoittaa myös tapahtuman logo
- **HUOM! tiensulkuilmoitukseen merkitään se matka, joka on pystytetystä ilmoituksesta tietä pitkin eteenpäin kulkiin siihen kohtaan, jossa tie suljetaan**

A)

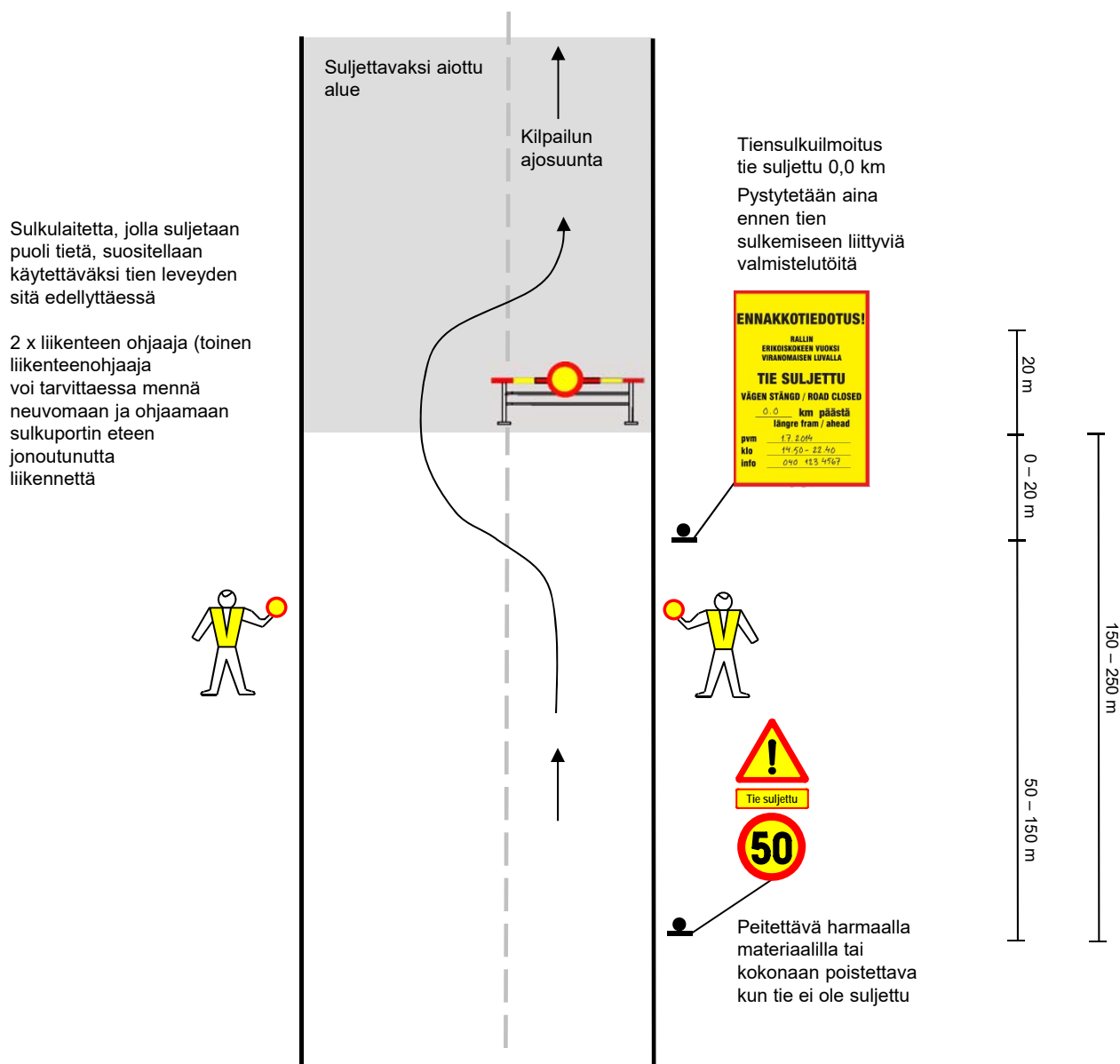

Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Tie yhtäjaksoisesti suljettu.

Tien lyhytaikainen sulkeminen tapahtumaa varten (henkilöautojen nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- suurin sallittu nopeusrajoitus, jossa liikenteenohjaajat saavat toimia on 50 km/h
- liikennemerkin alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,5 m
- sivuetaisyys tien pinnan reunasta liikennemerkin reunaan vähintään 0,5 m

B)

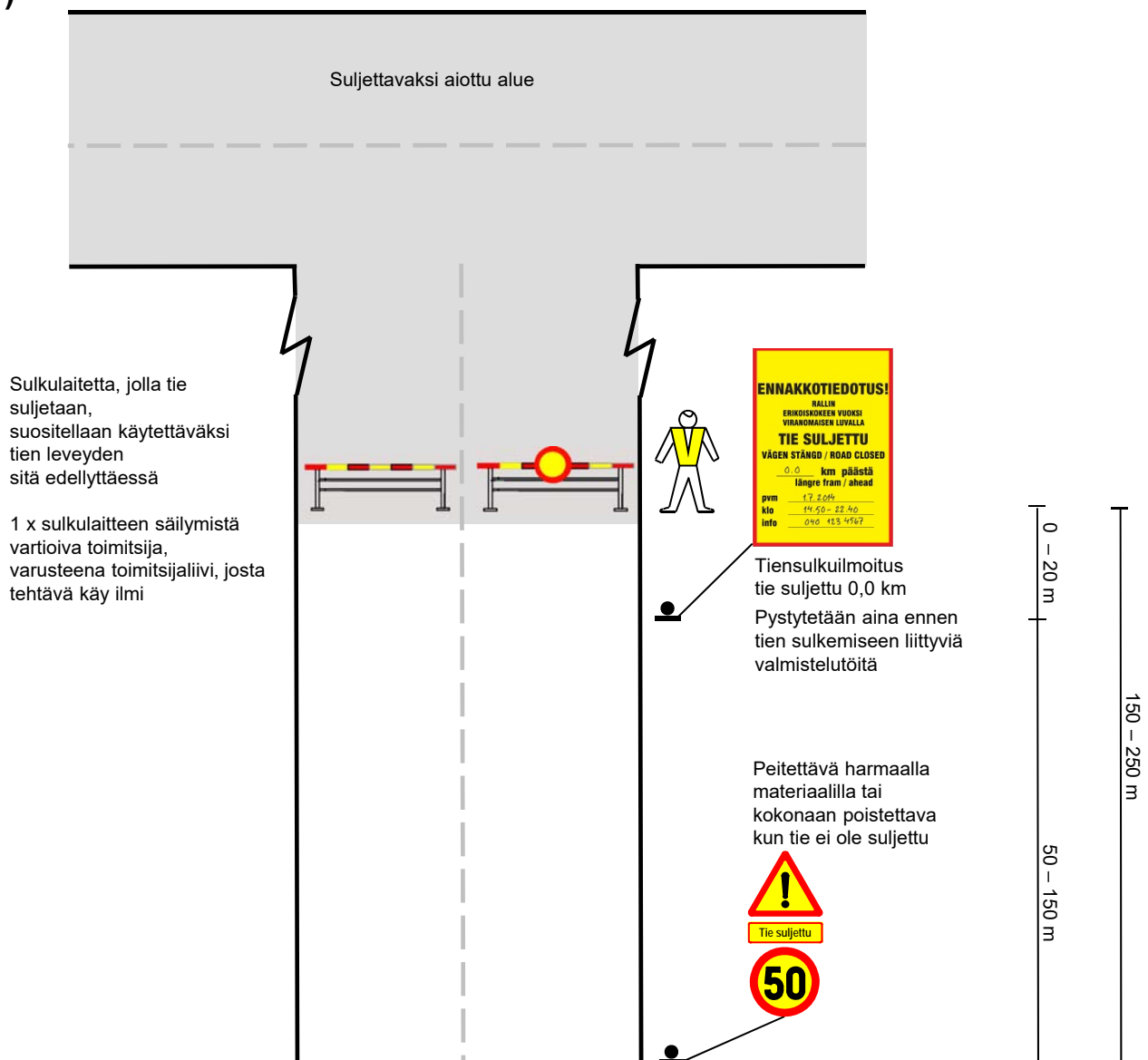

Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Tie yhtäjaksoisesti suljettu.

Tien lyhytaikainen sulkeminen tapahtumaa varten (henkilöautojen nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- suurin sallittu nopeusrajoitus, jossa liikenteenohjaajat saavat toimia on 50 km/h
- liikennemerkkin alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,5 m
- sivuetaisyys tien pinnan reunasta liikennemerkkin reunaan vähintään 0,5 m

C)

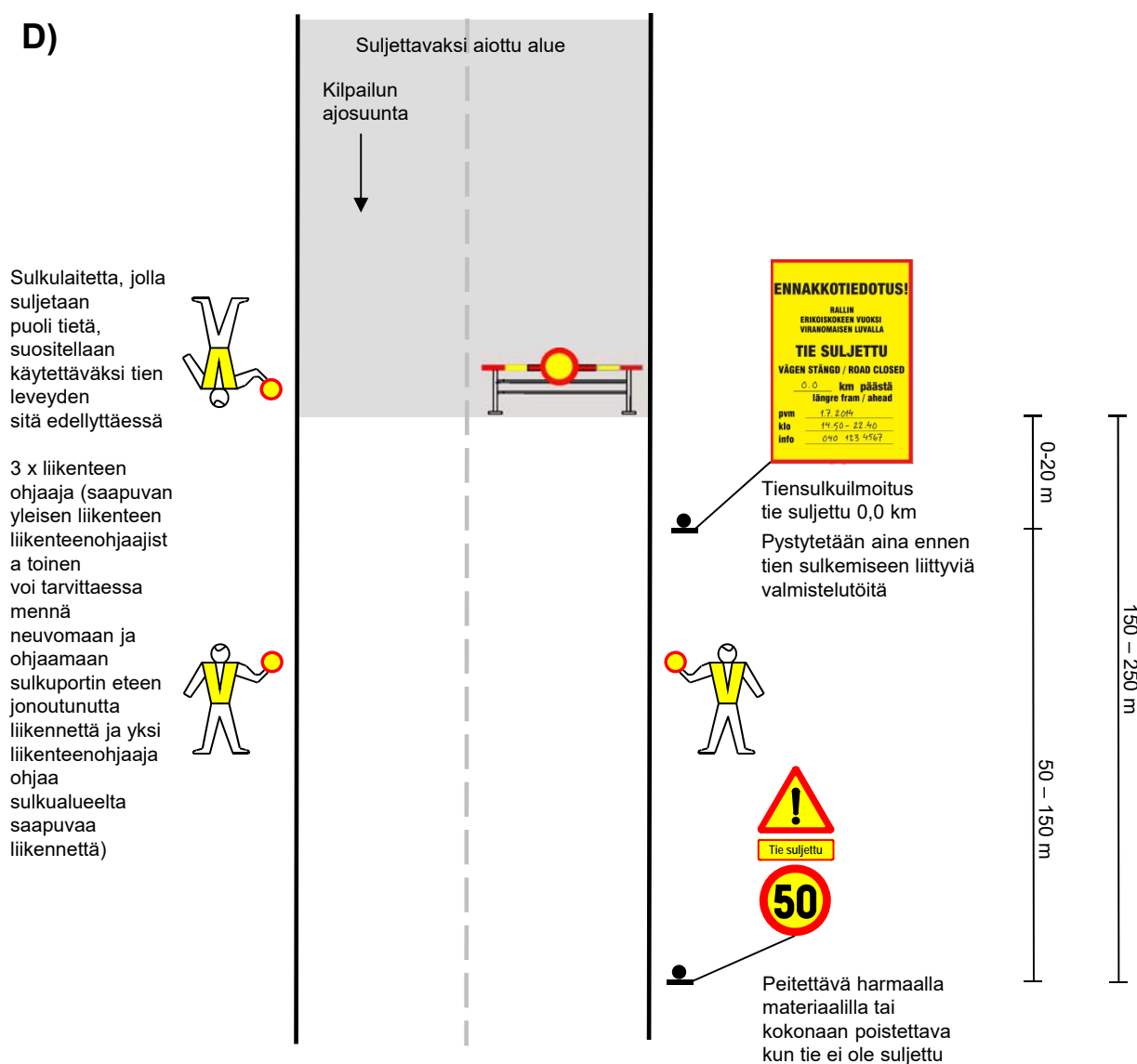

Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Tie yhtäjaksoisesti suljettu.

Tien lyhytaikainen sulkeminen tapahtumaa varten (henkilöautojen nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- suurin sallittu nopeusrajoitus, jossa liikenteenohjaajat saavat toimia on 50 km/h
- liikennemerkin alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,5 m
- sivuetaisyys tien pinnan reunasta liikennemerkin reunaan vähintään 0,5 m

D)

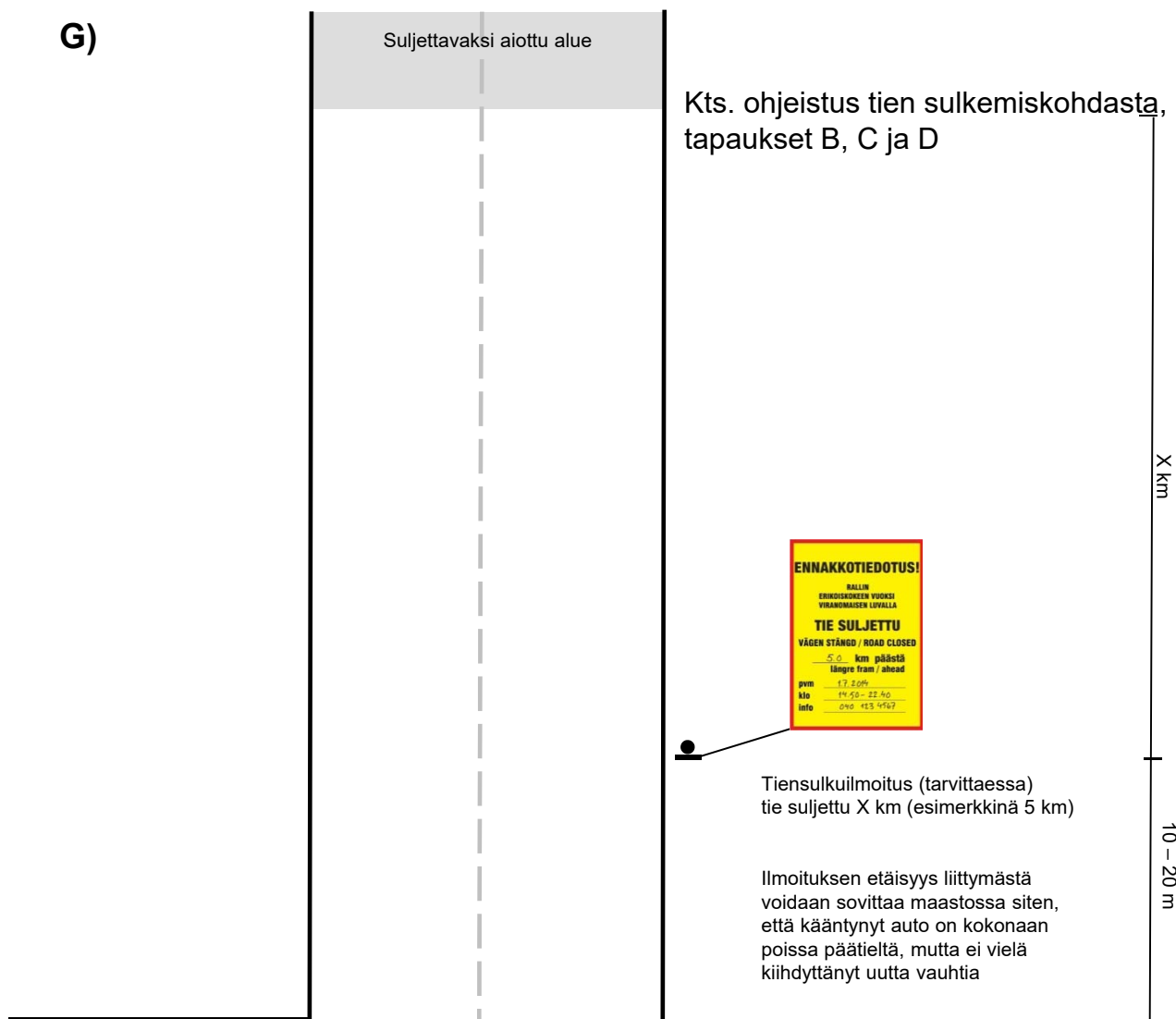

Tiensulkuilmoitusten sijoittaminen sulkualuetta ympäröivälle tieverkolle.

Tien lyhytaikainen sulkeminen tapahtumaa varten (henkilöautojen nopeuskilpailu)

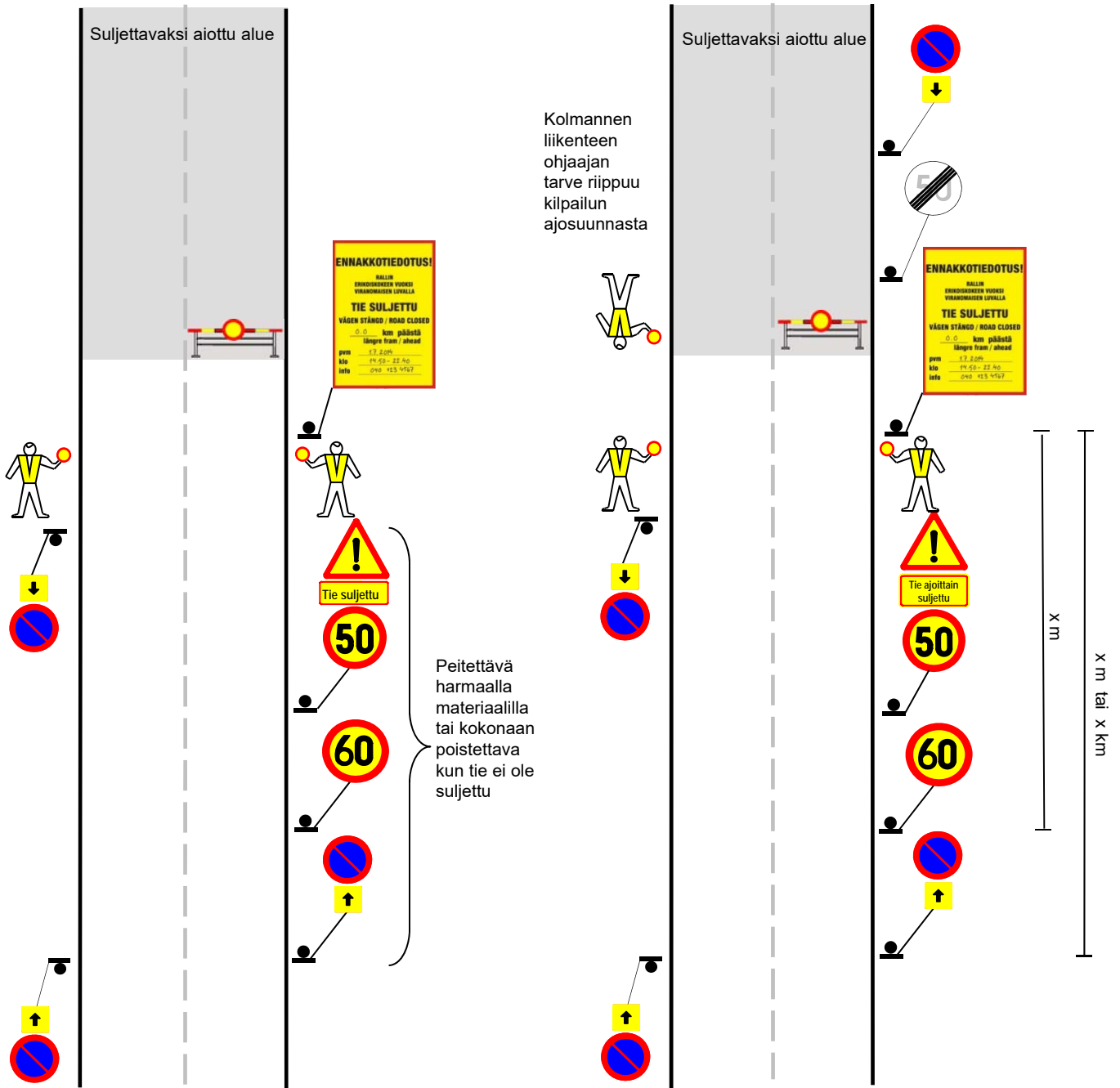
- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- ennakkoilmoituksen alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,0 m
- sivuetäisyys tien pinnan reunasta ilmoituksen reunaan vähintään 0,5 m
- pystytetään tarvittaessa 4 viikkoa - 2 vrk ennen tien sulkemista

G)

– **HUOM!** Tarve pystyttää kääntyvää suuntaa kuvaavalla nuolikuviolla täydennetyt tiensulkuilmoitukset jo ennen liittymää harkitaan tapauskohtaisesti. Malli nuolikuvion mitoittamisesta on jäljempänä.

Täydentäviä ja vaihtoehtoisia liikenteenohjausmalleja suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Otetaan käyttöön tarvittaessa.

Tie yhtäjaksoisesti suljettu

Tie ajoittain avoinna ja ajoittain suljettu

ENNAKKOTIEDOTUS!

**RALLIN
ERIKOISKOKEEN VUOKSI
VIRANOMAISEN LUVALLA**

TIE SULJETTU

VÄGEN STÄNGD / ROAD CLOSED

0.0 km päästä
längre fram / ahead

pvm 1.7.2014
klo 14.50 - 22.40
info 040 123 4567

70 cm (100 cm)

50 cm (70 cm)

ENNAKKOTIEDOTUS!

**RALLIN
ERIKOISKOKEEN VUOKSI
VIRANOMAISEN LUVALLA**

TIE SULJETTU**VÄGEN STÄNGD / ROAD CLOSED**

0.0 km päästä
längre fram / ahead

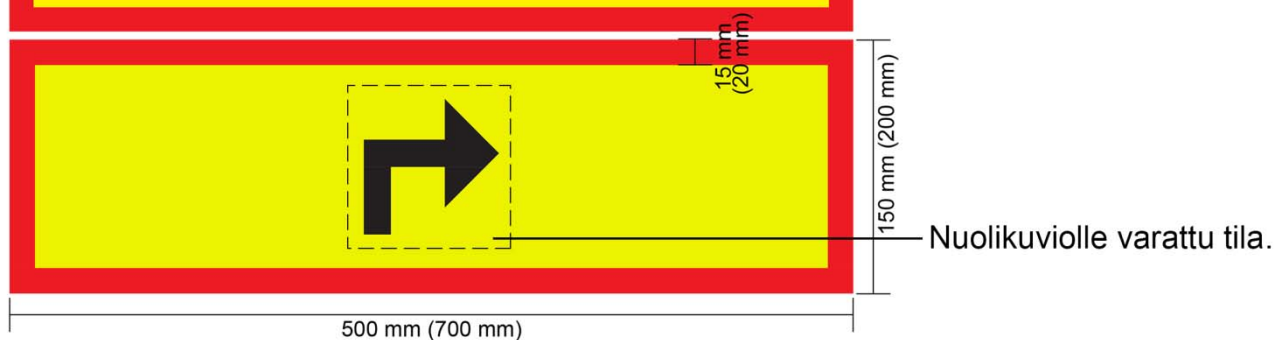
pvm 1.7.2014

klo 14.50 - 22.40

info 040 123 4567

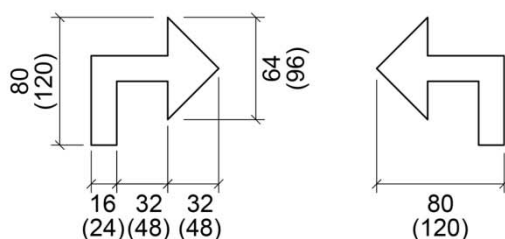
**Tiensulkuilmoituksen
alapuolella käytettävän
nuolikuviön
mitoittaminen**

- Käytetään **vain** tarvittaessa
- Sijoitus **aina** ennen liittymää

Nuolikuviolle varattu tila.

Sallittujen nuolikuvioiden mitat

Tapahintaan liittyvän tiealueelle sijoitettavan tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen tai vastaavanlaisen muun tilapäisen laitteen pystytysmenetelmää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen ohje

- Lupa tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvien tilapäisten liikenteen ohjauslaitteiden pystyttämiseen maantien tiealueelle sisältyy viranomaisen tiensulkemista koskevaan päätökseen.

Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen pystyttämistavat:

- kiinnitys valaisinpylvään kylkeen (**pylväsasennus**)
- kiinnitys maanpinnalle asetettuun jalustaan (**pinta-asennus**)
- aiemmin käytössä ollut kiinnitys maahan upottamalla on nykyisin **vaarallista** (**uppoasennus**)

Uppoasennus tiealueella ja sen läheisyydessä on nykyisin vaarallista, koska tieluiskiin on alettu asentamaan 20 000 V kaapeleita. Sähkömarkkinalaki ja Tietoyhteiskuntakaari kieltävät kaapeleita vaarantavan työn, minkä vuoksi uppoasennus edellyttää paikoin jopa useiden viikkojen selvittelytyötä uppoasennustyön turvallisuuden varmistamiseksi.

Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen alareunan **vähimmäiskorkeus** tien pinnasta:

- tilapäinen opastusmerkki tieluiskassa 1,5 m
- tilapäinen vakioliikennemerkki tieluiskassa 2,0 m (pinta-asennuksessa sallitaan 1,5 m)

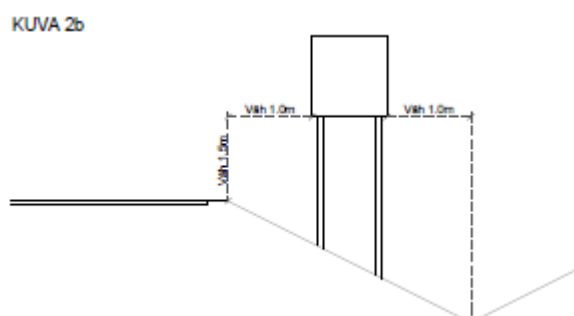
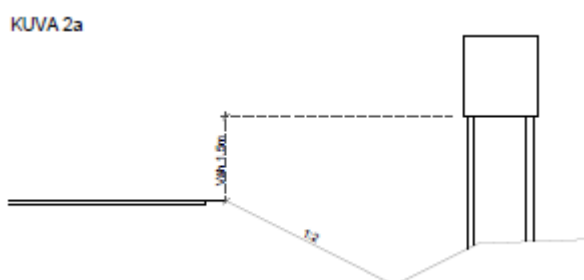
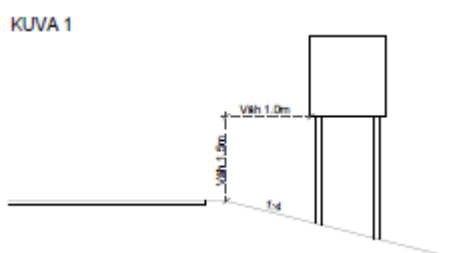
Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen lähimmän reunan **vähimmäisetäisyys** tien reunasta tieluiskan suuntaan:

- tilapäinen opastusmerkki tieluiskassa 1,0 m
- tilapäinen vakioliikennemerkki tieluiskassa 0,5 m (kaiteen takana 0,25 m)

Tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen **enimmäisetäisyys** tien reunasta tieltä pois päin tieluiskan suuntaan on enintään noin 6 m

PYSTYTYS-PAIKAN JA PYSTYTYS-STAVAN VALINTA

Loivaluiskaisella tiellä tilapäinen liikenteen ohjauslaite asennetaan tieluiskaan vähintään metrin etäisyydelle tien reunasta (kuva 1). Jyrkkäluiskaisella tiellä tilapäinen liikenteen ohjauslaite asennetaan tien sivuojan takana mahdollisesti olevalle tasanteelle (kuva 2a) tai jos ojan leveys on yli kaksi metriä, tilapäinen liikenteen ohjauslaite asennetaan ojan pohjan ja tien reunan väliin tieluiskaan (kuva 2b) vähintään metrin etäisyydelle tien reunasta.

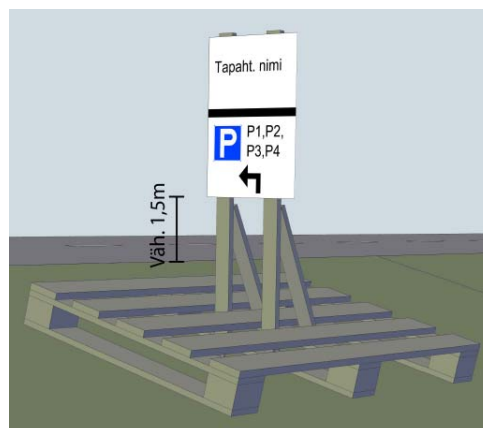
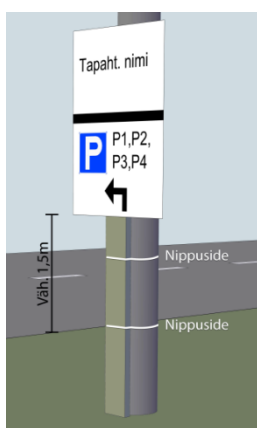

- Tilapäistä liikenteen ohjauslaitetta tai muuta tilapäistä laitetta ei saa kiinnittää kiinteään liikenteen ohjauslaitteeseen tai tiekaiteeseen.
- Merkit on aina pystytettävä siten, että ne eivät haittaa jalankulku- tai pyöräilyliikennettä, tien kunnossapitoa eivätkä toimi näkemäesteinä. Tavoitteena on liikennemerkkien hyvä näkyvyys.
- Pystytysluvan haltija vastaa aina aiheuttamistaan vahingoista sekä toteuttaa kaikki lupaan sisältyvät toimet omalla vastuullaan ja kustannuksellaan. Tarkempia ohjeita tilapäisen liikenteen ohjauslaitteen pystytys-, peittämis- ja purkutöiden turvallisesta suorittamisesta annetaan Liikenneviraston Liikenne tietyömaalla –sarjan ohjeissa Luvanvaraiset työt, Tienrakennustyömaat sekä Yleiset käytännöt ja turvallisuusvaatimukset. Tilapäisen pystytysluvan haltija on velvollinen valvomaan tekemiensä asennusten säilymistä ja vaikutusta lupaehtoja noudattaen.

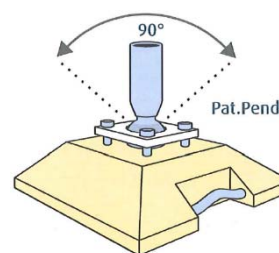
PYLVÄSASENNUS JA PINTA-ASENNUS

- **Tiealueella olevaa valaisinpylvästä** voi alla olevan kuvan mukaisesti käyttää sitä vahingoittamatta pystytyksen jalustana. Aiottu opastus- tai vakioliikennemerkki kiinnitetään pystylaudan yläpäähän. Laudan alapää tuetaan maahan ja lauta kiinnitetään kahdelta korkeudelta nippusiteillä pystyyn pylvään kylkeen laudan sivuttaistuennan varmistamiseksi.
- **Tiealueeseen kuuluvan tieluiskan tai tien sivuojan takaisen tasanteen maanpintaa** suositellaan käytettäväksi pystytysalustana aina kun kiinnitys valaisinpylvääseen ei ole mahdollista. Opastus- tai vakioliikennemerkki ja sen tukivarsi tulee pystyttää maan pinnalla olevan laattamaisen rakenteen varaan. Tähän voidaan käyttää alla vasemmalla näkyviä myynnissä olevia jalustoja tai itse esimerkiksi kuormalavasta tehtyjä jalustoja. Jalustojen päälle asetetaan betonilaattoja, hiekkapusseja tai vastaavia painoina. Kaikki jalustat eivät sovellu kaltevalle pinnalle, koska varresta on tehtävä pystysuora. Vartena käytetään 60, 90 tai 114 mm teräsputkea tai 35x75...50x100 mm lautaa. Raskaita yli 0,25 m maan pinnan yläpuolelle ulottuvia betonielementtejä saa käyttää jalustana törmäysturvallisuuden vuoksi vain silloin, kun tien nopeusrajoitus on enintään 50 km/h.

Omatoimisesti puusta valmistettavia tukirakenteita ja jalustoja, joita voi asentaa valaisinpylvääseen, tieluiskan tai sivuojan takaiselle tasanteelle tiealueella:

Liikennemerkkivalmistajien toimittamia pinta-asennusjalustoja:

- Pylväs- tai pinta-asennuksella eliminoidaan se vaara, että pystyttämisen yhteydessä vahingoitettaisiin maahan upotettuja kaapeleita ja muita rakenteita. Pylväs- tai pinta-asennuksen osalta ei tarvitse selvittää maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijaintia.

UPPOASENNUS

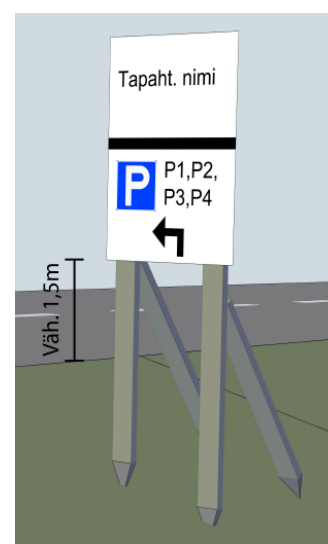
• Aikaisemmin tapahtumien tarvitsemia tilapäisiä liikenteen ohjauslaitteita on pystytetty maahan lyömällä tai kaivamalla. Menetelmän ongelmana on se, että maaperässä olevia kaapeleita joudutaan varomaan. Tässä menetelmässä maahan kaivetaan betonijalusta tai lyödään teräksinen piikki, jossa on sovite 60 mm teräsputkelle. Vaihtoehtoisesti maahan tehdään kolo, johon painetaan varreksi 60 mm teräsputki tai 35x75...50x100 lauta. Varsi asennetaan pystysuoraan ja se joudutaan tukemaan vinotuella, jos merkki on suuri tai upotussyvyys on pieni.

• Maaperässä olevien kaapeleiden sijainnin selvittämiseen ja maastoon merkitsemiseen tulee varata useita viikkoja aikaa ennen uppoasennustöiden aloittamista. Ensin selvitetään kenen kaapeleita pystytysalueella on ja sitten tilataan sijaintinäytöt eri kaapeleiden omistajilta. Jos kaapeleiden sijaintia ei voida tarpeeksi tarkasti todentaa, uppoasennusta ei saa käyttää.

Liikennemerkkivalmistajien toimittamia uppoasennusjalustoja:

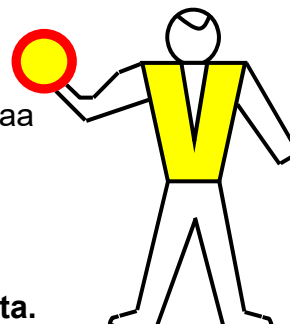
Omatoimisesti puusta valmistettava uppoasennustapa:

- Uppoasennettujen liikenteen ohjauslaitteiden vaarana on maan alla olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden vaurioituminen. Osassa kaapeleita on 400 V tai 20 000 V jännite. Mikäli uppoasennusta aiotaan käyttää, Sähkömarkkinalaki ja Tietoyhteiskuntakaari edellyttävät pystyttäjän selvittämään ennen maan kaivamista maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijainnin sekä olemaan vaurioittamatta niitä. (Selonottovelvollisuus: Sähkömarkkinalaki 110 § ja Tietoyhteiskuntakaari 241 §.) Selvitystyö alkaa ottamalla yhteyttä ”Johtotieto” -palveluun (<http://www.johtotieto.fi/>) ja ”Kaivulupa” -palveluun (<https://www.kaivulupa.fi/>)

Tapahtuman tilapäistä liikenteenohjaajaa koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus

- Erialaisten tapahtumien tarvitseman tilapäisen liikenteenohjauksen sisältämää tilapäistä liikenteenohjaajaa koskeva tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus.
- Poliisilaitos arvioi tapauskohtaisesti tilapäiseltä liikenteenohjaajalta edellytettävää asiantuntemusta.
- **Tapahtumien osalta tilapäisen liikenteenohjaajan määräämistä tehtävänsä on haettava poliisilaitokselta.**

Tilapäisen liikenteenohjaajan varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: standardin SFS-EN-471 tai SFS-EN-20471 mukainen liivi
 - luokka 3
- pysäytysmerkki: merkki 311 (ajoneuvolla ajo kielletty)
 - päivällä päiväloistekalvo
 - suositus: pimeään tai hämärään aikaan sisältä valaistu

Tilapäistä liikenteenohjaajaa koskevat säädöspohjaiset vaatimukset:

- täysi-ikäisyys (18-v)
- antanut suostumuksen tehtävään
- tehtävän edellyttämä asiantuntemus

Tilapäisen liikenteenohjaajan asiantuntemuksen osalta suositellaan lisäksi:

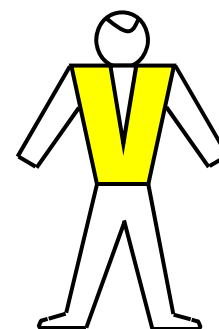
- ajo-oikeus
- perehdytetään omaan tehtäväänsä
- kokemus liikenteenohjaajana toimimisesta tai Tieturva-koulutus tai muu liikenteenohjaukseen saatu koulutus

Tilapäisen liikenteenohjaajan perehdyttäjän, esimiehen ja suojaamiseen tarkoitettujen liikennejärjestelyjen suunnittelijan osalta suositellaan:

- laaja kokemus em. tehtävistä + Tieturva 2 tai muu liikenteenohjaukseen saatu koulutus

Tapahtumaan liittyvässä tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus

- Erilaisten tapahtumien tarvitsemaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus. Vaatimus ja suositus koskee tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden pystyttämistä ja purkutyötä tai jotain muuta tiealueeseen kohdistuvaa toimenpidettä, jonka tekijät toimivat työtehtävässään kertaluonteisesti.
- **Tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvien tilapäisten liikennejärjestelyjen osalta lupa maantien tiealueeseen kohdistuvaan kertaluonteiseen työhön sisältyy viranomaisen tiensulkemista koskevaan päätökseen.**

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: standardin SFS-EN-471 tai SFS-EN-20471 mukainen liivi

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva suositus:

- normaalit aistit (näkö, kuulo ja reaktiokyky)
- perehdytetty omaan tehtäväänsä
- Tieturva-koulutus tai muu tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivan työntekijän perehdyttäjän, esimiehen ja työn suunnittelijan pätevyysuusitus:

- laaja kokemus em. tehtävistä + Tieturva 2 tai muu tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus

Päivitetty 16.1.2017

Tienpitoviranomaisen myöntämään lupaan perustuva tilapäisten laitteiden sijoittaminen maantieverkolla erilaisten tieverkolle sijoittuvien tapahtumien, nopeuskilpailujen, yleisötilaisuuksien tai muiden niihin rinnastettavien tilaisuuksien (jäljempänä näitä kutsutaan yhteisnimellä tapahtuma) tarpeisiin:

- Ohjeistus reittiohjatun kilpailun tarvitsemien tilapäisten laitteiden sijoittamisesta vähäliikenteisellä maantieverkolla

Tilapäisten laitteiden sijoittamiseen maantien tiealueelle tarvitaan tienpitoviranomaisen lupa. Maantien tiealueelle aiottua tilapäistä laitetta koskevan lupaharkinnan tekee tienpitoviranomaisena toimiva Pirkanmaan ELY-keskus. Katuverkolla vastaava lupaviranomainen on kunta. Yksityistieverkolla vastaavasta luvasta päättää yksityistien hoitokunta ja/tai maanomistajat.

Tämä ohje koskee sellaisia tilapäisiä laitteita, jotka eivät ole yleisen liikenteen ohjauslaitteita.

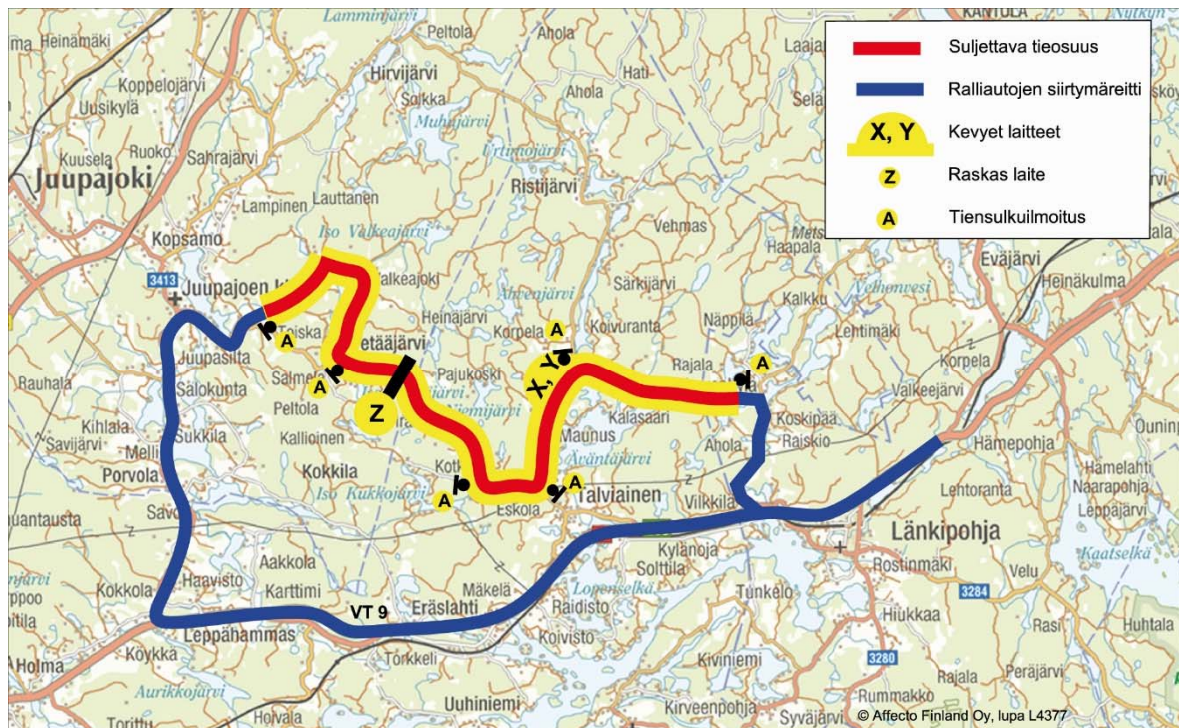
Edellä mainittujen **tapahtumien** vuoksi tehtävän *tilapäisten laitteiden sijoittamisen* osalta noudatetaan säädöksiin ja todellisiin olosuhteisiin soveltamalla maantieverkolla tätä tienpitoviranomaisen laatimaa **tilapäisten laitteiden sijoittamista** koskevaa ohjetta.

Tätä ohjetta voidaan käyttää vastaavaan tarkoitukseen myös katu- ja yksityistieverkolla.

Tienpitoviranomaisena toimiva ELY-keskus

Tilapäisten laitteiden sijoittaminen tieverkolle tapahtumaa varten (esimerkkinä henkilöautojen nopeuskilpailu)

- Tapahtuman järjestäjä (jäljempänä järjestäjä) laatii tilapäisten laitteiden sijoitussuunnitelman noudattaen säädöksiä sekä muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi.
- Liikenteenohjaussuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Tienpitoviranomaisen pätevyysuusitus suunnittelijan osalta on laaja kokemus edellä mainituista tehtävistä + Tieturva 2 -koulutus tai muu liikenteenohjaukseen ja tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus.
- Laitteet jaetaan kevyisiin laitteisiin, jotka voivat aiheuttaa lähinnä este- tai näkyvyysvaaraa kevyelle liikenteelle sekä raskaisiin laitteisiin, jotka voivat aiheuttaa myös törmäysvaaraa tai päälle sortumisen vaaraa kaikelle liikenteelle. Kevyen laitteen sijainnin osalta yleensä riittää, että luvanhakija hakemuksessaan esittää tieverkon ne jaksot, joille laitteita aiotaan laittaa (esimerkiksi suljettavat tieosuudet). Raskaan laitteen osalta sijainti tulee yksilöidä kartalla tarkemmin (karttaan sijaintimerkintä) ja sen pystyttämiseksi noudatetaan tiealueen työmaita koskevaa tienpitoviranomaisen ohjeistusta.
- **TÄRKEÄÄ:** Yleiselle liikenteelle avoinna olevan maantien tiealueelle tai sen ulkopuolelle saa maanomistajan luvalla pystyttää ainoastaan sellaisia maantielle näkyviä tapahtuman tilapäisiä laitteita, joita tienkäyttäjät ei voi erehtyä tulkitsemaan virallisiksi liikenteenohjauslaitteiksi tai tienvarsimainoksiksi.

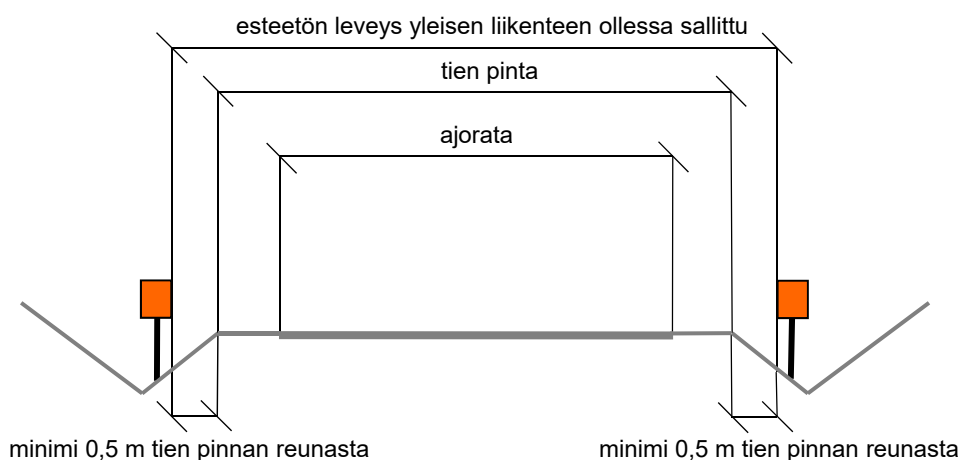

Tapahtuman tarvitsemien kevyiden tilapäisten laitteiden sijoittaminen maantien tiealueelle

- Kevyet tilapäiset laitteet (esimerkkinä tapahtuman ohjausmerkit ja tapahtuman yleisöaidat) voidaan sijoittaa vähintään oheisen poikkileikkauksen mukaiselle minimietäisyydelle tien pinnan reunasta. Soratien pinnan reunan ollessa mahdollisesti painunut ja osittain purkautunut kohti sivuojaa, voidaan tämä huomioida minimietäisyyttä vähentävänä tekijänä. Tien pinta ja sen yläpuolella oleva tila on kuitenkin aina säilytettävä vapaana kaikenlaisista esteistä.

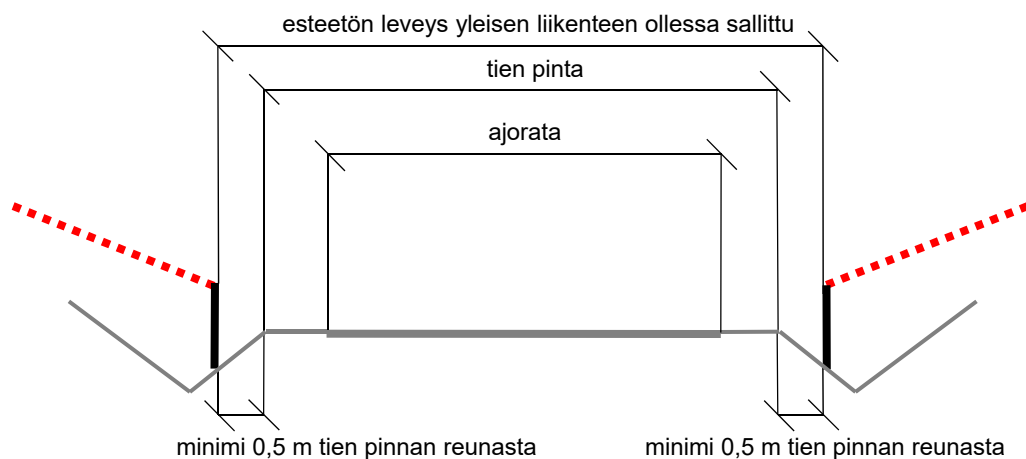
Tapahtuman ohjausmerkit:

X)

Tapahtuman yleisöaidat:

Y)

- Raja-aidat voivat koostuvat muovinauhoista ja muoviverkkoaidoista. Pystytyksessä voi käyttää tukena tiealueella mahdollisesti sijaitsevaa puustoa.

Tapahtuman kevyiden ohjausmerkkien muotoilu

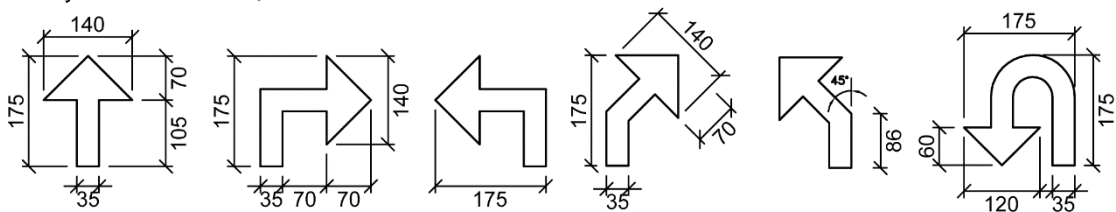
- ohjausmerkin taustaväriksi suositellaan oranssia tai punaista
- myös valkoista taustaväriä saa käyttää, mutta siinä tapauksessa **on varauduttava siihen**, että myös yleinen liikenne ohjautuu reittiohjausmerkin mukaan
- ohjausmerkki voi olla pinta-alaltaan enintään 70cm (leveys) X 100cm (korkeus) kokoinen

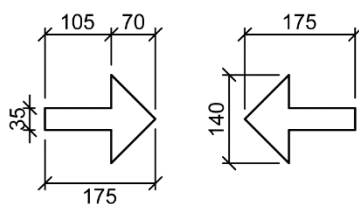
Ohjausmerkkien nuolikuviot, suositus nuolen muodosta

- nuoli-ikkunan vähimmäiskoko enimmäiskoko on 200 mm x 200 mm ja vähimmäiskoko 100 mm x 100 mm
- sopivia välikokoja voi skaalata, kunhan pitäytyy yhdessä välikoossa
- nuolikuviovalikoima ja **enimmäismitat**, nuolia voidaan valmistaa myös tarroina:

- käytetään ennen liittymää:

- käytetään liittymässä:

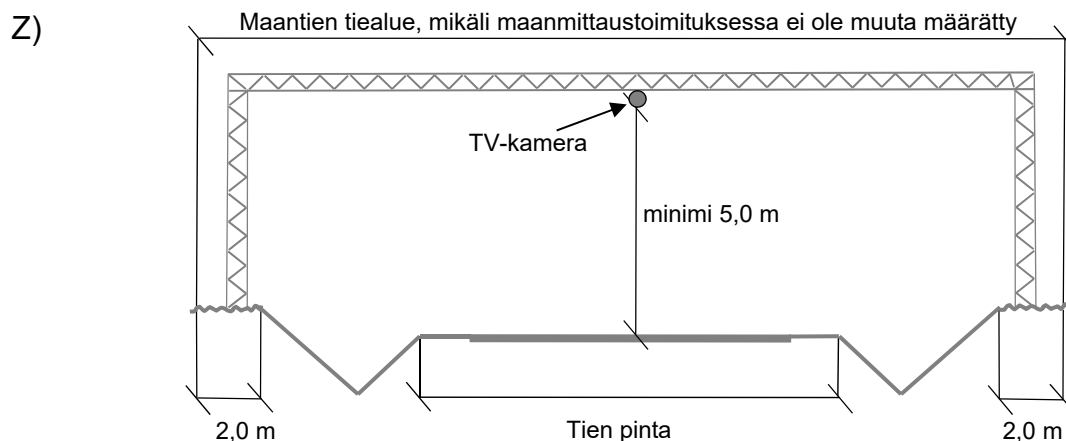

Tapahtuman tarvitseman raskaan tilapäisen laitteen sijoittaminen maantien tiealueelle

- Raskas tilapäinen laite (esimerkkinä tapahtuman televisiokameraa kannatteleva portaali) voidaan sijoittaa oheisen poikkileikkauksen mukaisella tavalla suhteessa tietilaan. Soratien pinnan reunan ollessa korkeusaseman vaihtelu on huomioitava portaalipuomin vähimmäiskorkeutta lisäävänä tekijänä. Tien pinta ja sen yläpuolella oleva tila on aina säilytettävä vapaana kaikenlaisista esteistä. **Tien yli menevän puomin sijoittamisesta on ennakkoon sovittava erikoiskuljetuslupaviranomaisen kanssa.**

Televisiokameraa kannatteleva portaali, esimerkkikohde:

- Tienkohdassa KVL on enintään 300 ajoneuvoa/vrk.
- Tienkohdassa on 80 km/h yleisrajoitus tai sitä alempi.
- Törmäysturvallisuuden vuoksi suositellaan tienkohtaa, jossa on molemmin puolin kaiteet tai tie on leikkauksessa, jolloin ylös kohoavat ulkoiluiskat luonnostaan suojaavat portaalin pylviä teiltä suistuvilta autoilta.

- Portaalien rakenteiden, perustamisen ja liikenneturvallisuuden mitoituksessa on käytettävä liikennetekniikan erikoistunutta konsulttia. Tuulikuormat ovat tärkeä mitoituksessa huomioitava tekijä.
- Maahan kiinnittäminen voi tapahtua esimerkiksi mitoitetuilla teräsbetonilaatoilla, teräspalkeilla tai maahan porattavilla ankkureilla. Läheisyydessä olevat muut rakenteet on selvitettävä ennalta eikä niitä saa vahingoittaa. Maaperän rakenteiden varomisesta on enemmän tietoa jäljempänä.

Tapahtumaan liittyvän tiealueelle sijoitettavan tilapäisen laitteen pystytysmenetelmää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen ohje

Tilapäisen laitteen pystyttämistavat:

- kevyen laitteen kiinnitys valaisinpylvään kylkeen (**pylväsasennus**)
- kiinnitys maanpinnalle asetettuun jalustaan (**pinta-asennus**)
- aiemmin käytössä ollut kiinnitys maahan upottamalla on nykyisin **vaarallista** (**uppoasennus**)

Uppoasennus tiealueella ja sen läheisyydessä on nykyisin vaarallista, koska tieluiskiin on alettu asentamaan 20 000 V kaapeleita. Sähkömarkkinalaki ja Tietoyhteiskuntakaari kieltävät kaapeleita vaarantavan työn, minkä vuoksi uppoasennus edellyttää paikoin jopa useiden viikkojen selvittelytyötä uppoasennustyön turvallisuuden varmistamiseksi.

Tilapäisen laitteen lähimmän reunan **vähimmäisetäisyys** tien reunasta tieluiskan suuntaan:

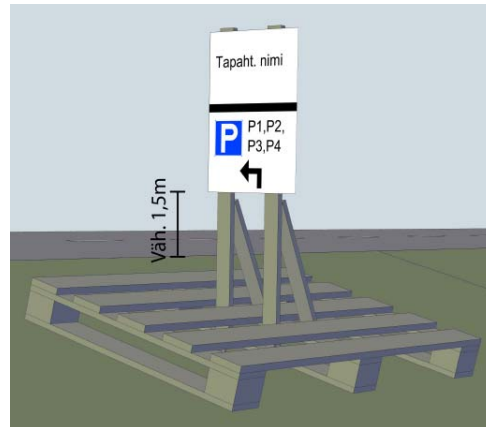
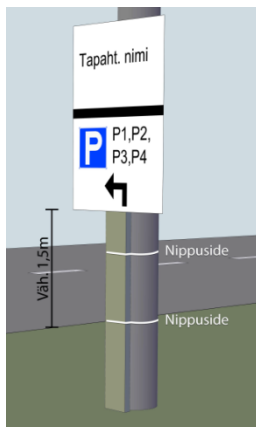
- kevyt tilapäinen laite tieluiskassa 0,5 m (kaiteen takana 0,25 m)
- raskas tilapäinen laite pystytyssuunnitelman mukaan

- Tilapäistä laitetta ei saa kiinnittää kiinteään liikenteen ohjauslaitteeseen tai tiekaiteeseen.
- Laitteet on aina pystytettävä siten, että ne eivät häiritse jalankulku- tai pyöräilyliikennettä, tien kunnossapitoa eivätkä toimi näkemäesteinä. Tavoitteena on liikennemerkkien hyvä näkyvyys.
- Pystytysluvan haltija vastaa aina aiheuttamistaan vahingoista sekä toteuttaa kaikki lupaan sisältyvät toimet omalla vastuullaan ja kustannuksellaan. Tarkempia ohjeita tilapäisen laitteen pystytys-, peittämis- ja purkutöiden turvallisesta suorittamisesta annetaan Liikenneviraston Liikenne tietyömaalla –sarjan ohjeissa Luvanvaraiset työt, Tienrakennustyömaat sekä Yleiset käytännöt ja turvallisuusvaatimukset. Tilapäisen pystytysluvan haltija on velvollinen valvomaan tekemiensä asennusten säilymistä ja vaikutusta lupaehtoja noudattaen.

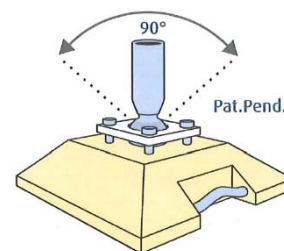
KEVYEN TILAPÄISEN LAITTEEN PYLVÄSASENNUS JA PINTA-ASENNUS

- **Tiealueella olevaa valaisinpylvästä** voi alla olevan kuvan mukaisesti käyttää sitä vahingoittamatta pystytyksen jalustana. Aiottu tilapäinen laite kiinnitetään pystyraudan yläpäähän. Laudan alapää tuetaan maahan ja lauta kiinnitetään kahdelta korkeudelta nippusiteillä pystyyn pylvään kylkeen laudan sivuttaistuennan varmistamiseksi.
- **Tiealueeseen kuuluvan tieluiskan tai tien sivuojan takaisen tasanteen maanpintaa** suositellaan käytettäväksi pystytysalustana aina kun kiinnitys valaisinpylvääseen ei ole mahdollista. Tilapäinen laite ja sen tukivarsi tulee pystyttää maan pinnalla olevan laattamaisen rakenteen varaan. Tähän voidaan käyttää alla vasemmalla näkyviä myynissä olevia jalustoja tai itse esimerkiksi kuormalavasta tehtyjä jalustoja. Jalustojen päälle asetetaan betonilaattoja, hiekkapusseja tai vastaavia painoina. Kaikki jalustat eivät sovellu kaltevalle pinnalle, koska varresta on tehtävä pystysuora. Vartena käytetään 60, 90 tai 114 mm teräsputkea tai 35x75...50x100 mm lautaa. Raskaita yli 0,25 m maan pinnan yläpuolelle ulottuvia betonielementtejä saa käyttää jalustana törmäysturvallisuuden vuoksi vain silloin, kun tien nopeusrajoitus on enintään 50 km/h.

Omatoimisesti puusta valmistettavia tukirakenteita ja jalustoja, joita voi asentaa valaisinpylvääseen, tieluiskan tai sivuojan takaiselle tasanteelle tiealueella (esimerkkikuvassa tilapäinen tienvarsi-ilmoitus, ei siis tilapäinen laite):

Liikennemerkkivalmistajien toimittamia pinta-asennusjalustoja:

- Pylväs- tai pinta-asennuksella eliminoidaan se vaara, että pystyttämisen yhteydessä vahingoitettaisiin maahan upotettuja kaapeleita ja muita rakenteita. Pylväs- tai pinta-asennuksen osalta ei tarvitse selvittää maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijaintia.

KEVYEN TILAPÄISEN LAITTEEN UPPOASENNUS

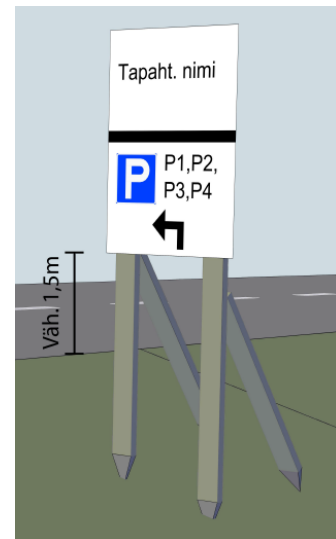
• Aikaisemmin tapahtumien tarvitsemia tilapäisiä laitteita on pystytetty maahan lyömällä tai kaivamalla. Menetelmän ongelmana on se, että maaperässä olevia kaapeleita joudutaan varomaan. Tässä menetelmässä maahan kaivetaan betonijalusta tai lyödään teräksinen piikki, jossa on sovite 60 mm teräsputkelle. Vaihtoehtoisesti maahan tehdään kolo, johon painetaan varreksi 60 mm teräsputki tai 35x75...50x100 lauta. Varsi asennetaan pystysuoraan ja se joudutaan tukemaan vinotuella, jos laite on suuri tai upotussyvyys on pieni.

• Maaperässä olevien kaapeleiden sijainnin selvittämiseen ja maastoon merkitsemiseen tulee varata useita viikkoja aikaa ennen uppoasennustöiden aloittamista. Ensin selvitetään kenen kaapeleita pystytysalueella on ja sitten tilataan sijaintinäytöt eri kaapeleiden omistajilta. Jos kaapeleiden sijaintia ei voida tarpeeksi tarkasti todentaa, uppoasennusta ei saa käyttää.

Liikennemerkkivalmistajien toimittamia uppoasennusjalustoja:

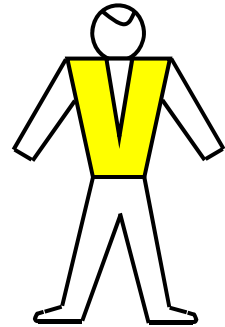
Omatoimisesti puusta valmistettava uppoasennustapa (esimerkkikuvassa tilapäinen tienvarsi-ilmoitus, ei siis tilapäinen laite):

- Uppoasennettujen tilapäisten laitteiden vaarana on maan alla olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden vaurioituminen. Osassa kaapeleita on 400 V tai 20 000 V jännite. Mikäli uppoasennusta aiotaan käyttää, Sähkömarkkinalaki ja Tietoyhteiskuntakaari edellyttävät pystyttäjän selvittämään ennen maan kaivamista maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijainnin sekä olemaan vaurioittamatta niitä. (Selonottovelvollisuus: Sähkömarkkinalaki 110 § ja Tietoyhteiskuntakaari 241 §.) Selvitystyö alkaa ottamalla yhteyttä ”Johtotieto” - palveluun (<http://www.johtotieto.fi/>) ja ”Kaivulupa” -palveluun (<https://www.kaivulupa.fi/>)

Tapahtumaan liittyvässä tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus

- Erilaisten tapahtumien tarvitsemaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen vaatimus ja suositus. Vaatimus ja suositus koskee tilapäisten laitteiden pystyttämisen- ja purkutyötä tai jotain muuta tiealueeseen kohdistuvaa toimenpidettä, jonka tekijät toimivat työtehtävässään kertaluonteisesti.
- **Lupa maantien tiealueeseen kohdistuvaan kertaluonteiseen työhön sisältyy viranomaisen myöntämään tilapäisen laitteen sijoittamista koskevaan lupaan.**

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: standardin SFS-EN-471 tai SFS-EN-20471 mukainen liivi

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivaa työntekijää koskeva suositus:

- normaalit aistit (näkö, kuulo ja reaktiokyky)
- perehdytetty omaan tehtäväänsä
- Tieturva-koulutus tai muu tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus

Tiealueeseen kohdistuvassa kertaluonteisessa työssä toimivan työntekijän perehdyttäjän, esimiehen ja työn suunnittelijan pätevyysuusitus:

- laaja kokemus em. tehtävistä + Tieturva 2 tai muu tiealueeseen kohdistuvaan työhön saatu turvallisuuskoulutus ja tehtävän edellyttämä koulutus

ISSN-L 1798-663X
ISSN 1798-6648
ISBN 978-952-317-348-4
www.liikennevirasto.fi

Liik
enne
vira
sto

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus